

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV TRANSLATOLOGIE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Martina Kavínová

Převod zdvořilosti při tlumočení

Conveying Politeness in Interpreting

V Praze 2014

Vedoucí práce:
PhDr. Zuzana Jettmarová, M.Sc., Ph.D.

ZADÁNÍ MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Martina Kavínová

Datum narození: 23.7.1987

Kontaktní adresa: Sokolská 1097, Roudnice nad Labem, 41301

Obor studia / kombinace: Tlumočnictví: čeština-angličtina, tlumočnictví: čeština-francouzština

Diplomní obor: Tlumočnictví: čeština-angličtina

Název práce v češtině: Převod (ne)zdvořilosti při tlumočení

Název práce v angličtině: Conveying (im)politeness in interpreting

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Jettmarová, M.Sc., Ph.D.

Kulturní rozdíly mezi češtinou a angličtinou se v pragmatice ne/zdvořilosti projevují na různých rovinách realizace komunikátů na ose norma – idiosynkrazie a ve vazbě na komunikační situaci. Práce se soustředí na ne/zdvořilost v rovině jazykové a parajazykové/suprasegmentální v příslušných komunikačních situacích, kde je úkolem tlumočnicka rozdíly vyrovnávat, aby komunikace byla efektivní. Deskriptivně-explanační studie kvantitativního výzkumu bude založena na reprezentativním materiálovém vzorku audionahrávek (čeština – angličtina – francouzština) simultánně tlumočených projevů (v médiích a na jednáních EK); srovnávací analýza se zaměří na verifikaci těchto hypotéz:

(a) Simultánní převod probíhá na sémantické rovině (lokuční), o rovinu nižší než pragmatická (ilokuční a perlokuční), proto stupeň zdvořilosti bude přibližně stejný jako v originálu, což implikuje případný odklon od přijímající normy zapříčiněný interferencí a projeví se na rovině perlouce. Nulová hypotéza.

(b) Simultánní převod zvyšuje míru zdvořilosti oproti originálu i normám cílového jazyka ve smyslu tendence k intenzifikaci, tedy výrazovému zesilování.

Cílem práce je zaplnit mezeru ve zkoumání pragmatiky simultánně tlumočeného převodu se zaměřením na zdvořilost interakce (cf. především Hatim a Mason, Hickey, Setton, Pöchhacker aj.).

Datum zadání práce: 17.6.2013

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé diplomové práce PhDr. Zuzaně Jettmarové, M.Sc., Ph.D. za to, že mi poskytla mnoho cenných podnětů, že se mé práci pečlivě věnovala a odkázala mě na mnoho užitečných zdrojů.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 22. srpna 2014

Abstrakt

Lingvistický koncept *zdvořilost* byl již hojně probádán, nikoli však její tlumočení. Tato teoreticko-empirická práce popisuje prostředky pro vyjadřování zdvořilosti rozdělené podle maxim zdvořilosti G. Leech. Empirická část je tvořena rozбором nahrávek simultánně tlumočených projevů v médiích a v Evropském parlamentu. Jedná se o kvantitativní studii a jejím výsledkem je množství prostředků vyjadřování zdvořilosti, které tlumočníci převedli do češtiny. V souladu s maximami bylo v celkovém vzorku průměrně převedeno 65,7 % prostředků zdvořilosti. Ke zkoumaným prostředkům patří prozodie, neverbální komunikace, modalita, kategorie konatele apod. Za žádoucí jsme považovali ekvivalentní převod prostředků. Práce ověřuje hypotézu, zda docházelo ke značnému výrazovému zesilování za účelem zvýšení míry zdvořilosti oproti originálním projevům.

Klíčová slova:

zdvořilost, pragmatika, ilokuční akt, maximy zdvořilosti, tvář, modalita, prozodie, neverbální komunikace, čeština, angličtina, tlumočení, ekvivalence, prezidentský duel USA, Obama, Romney, Společná zemědělská politika, Evropský parlament, Catherine Ashton, oslovování

Abstract

While the linguistic concept of *politeness* has been thoroughly analyzed, the same does not apply to its interpreting. The present theoretical-empirical work describes the means for expressing politeness grouped by G. Leech's maxims of politeness. The empirical part analyzes recordings of simultaneous interpretation from media and European Parliament settings. This is a quantitative study and the outcome is the number of means for expressing politeness which the interpreters conveyed into Czech. On average and in all of the material 65,7 % of means for expressing politeness were conveyed into Czech in compliance with the maxims. The means analyzed are prosody, non-verbal communication, modality, personal reference, etc. An equivalent interpretation of means of politeness was deemed desirable. The thesis verifies the hypothesis whether the level of politeness significantly increased in comparison with the original speeches.

Key words:

politeness, pragmatics, illocutionary act, maxims of politeness, face, modality, prosody, non-verbal communication, Czech, English, interpreting, equivalence, US presidential debate, Obama, Romney, Common Agricultural Policy, European Parliament, Catherine Ashton, forms of address

Úvod	8
1. Zdvořilost v teoretických koncepcích	9
1.1. ŘEČOVÉ AKTY	9
1.2. KOOPERAČNÍ PRINCIP	9
1.3. TEORIE ZDVOŘILOSTI A TVÁŘ	10
1.4. PRAVIDLA ZDVOŘILOSTI	11
1.5. ZDVOŘILOSTNÍ PRINCIP	12
1.6. KONVERZAČNÍ ANALÝZA	12
1.7. ANALÝZA DISKURZU	13
1.8. MEZIKULTURNÍ ZDVOŘILOST	13
1.9. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ZDVOŘILOST	14
2. Empirický výzkum	15
3. Definování prostředků vyjadřování zdvořilosti	18
3.1. PRIMÁRNÍ PROSTŘEDKY VYJADŘOVÁNÍ ZDVOŘILOSTI	19
3.1.1. <i>Maxima taktu a maxima šlechtnosti</i>	20
3.1.2. <i>Maxima ocenění a maxima skromnosti</i>	21
3.1.3. <i>Maxima souhlasu</i>	23
3.1.4. <i>Maxima účasti</i>	23
3.1.5. <i>Maxima fatická</i>	23
3.2. SEKUNDÁRNÍ PROSTŘEDKY VYJADŘOVÁNÍ ZDVOŘILOSTI	27
3.2.1. <i>Modalita</i>	27
3.2.2. <i>Konatel</i>	30
3.2.3. <i>Hedged performatives</i>	32
3.2.4. <i>Ironie</i>	33
3.2.5. <i>Škádlení (Banter)</i>	33
3.2.6. <i>Prozodie</i>	34
3.2.7. <i>Neverbální prostředky</i>	37
4. Ekvivalence v tlumočení	39
5. Metodologie	40
5.1. MATERIÁL	40
5.2. METODA A POSTUP	41
5.3. MODEL ANALÝZY	42
6. Případová studie – první americký duel	44
6.1. KOMUNIKAČNÍ SITUACE	44
6.2. ROZBOR A VÝSLEDKY	44
6.2.1. <i>Maxima taktu a maxima šlechtnosti</i>	45
6.2.2. <i>Maxima ocenění a maxima skromnosti</i>	51
6.2.3. <i>Maxima souhlasu</i>	58
6.2.4. <i>Maxima účasti</i>	60
6.2.5. <i>Maxima fatická</i>	63
7. Případová studie – zasedání EP na téma SZP	67
7.1. KOMUNIKAČNÍ SITUACE	67
7.2. ROZBOR A VÝSLEDKY	67
7.2.1. <i>Maxima taktu a maxima šlechtnosti</i>	67
7.2.2. <i>Maxima ocenění a maxima skromnosti</i>	68
7.2.3. <i>Maxima souhlasu</i>	73
7.2.4. <i>Maxima účasti</i>	73
7.2.5. <i>Maxima fatická</i>	75
8. Případová studie – další zasedání EP	77
8.1. KOMUNIKAČNÍ SITUACE	77

8.2.	ROZBOR A VÝSLEDKY	77
8.2.1.	<i>Maxima taktu a maxima šlechtnosti</i>	77
8.2.2.	<i>Maxima ocenění a maxima skromnosti</i>	80
8.2.3.	<i>Maxima souhlasu</i>	85
8.2.4.	<i>Maxima účasti</i>	85
8.2.5.	<i>Maxima fatická</i>	86
9.	Celkové výsledky a diskuze	89
	Závěr	92
	Resumé	94
	Summary	96
	Bibliografie	98
	Seznam příloh	106
	Přílohy	107

Seznam zkratek

B a L – P. Brownová a S. C. Levinson

KF – komunikační funkce

HP – hedged performative

SZP – Společná zemědělská politika

PPP – počet převedených prostředků

CPP – celkový počet prostředků v segmentech

Č. seg. – číslo segmentu

M 1+2 – maxima taktu a maxima šlechtnosti

M 3+4 – maxima ocenění a maxima skromnosti

M 5 – maxima souhlasu

M 6 – maxima účasti

M 7 – maxima fatická

Úvod

Tématem této diplomové práce je Převod zdvořilosti při tlumočení. Zdvořilost byla již hojně probádána, totéž však neplatí o jejím tlumočení (viz kap. 2), proto jsme se rozhodli tuto mezeru ve výzkumu zaplnit. Na zdvořilost lze pohlížet z mnoha úhlů pohledu – z hlediska řečových aktů, kooperačního principu, práce s tváří, Leechových maxim atp. Všechny tyto přístupy představíme v kap. 1.

Tato práce se skládá ze dvou hlavních částí – z části teoretické, ve které představíme stav bádání na naše téma a definujeme si prostředky vyjadřování zdvořilosti, a z empirické části, tj. z rozboru. Empirická část se bude opírat o systém Leechových maxim a Searleovy komunikační funkce. Prostředky sloužící k vyjadřování zdvořilosti, které budou při rozboru brány v potaz jsou modalita, kategorie konatele, prozodie, neverbální komunikace atp. Poslední dvě kategorie hrají v naší diplomové práci klíčovou roli, protože zkoumaným materiálem jsou videozáznamy originálních projevů a audiozáznamy simultánního přetlumočení, tzn. mluvený jazyk. Zkoumanými jazyky jsou angličtina (výchozí jazyk) a čeština (cílový jazyk). Vzhledem k tomu, že zdvořilost je integrální součástí daného jazyka a kultury, zvážili jsme v našem rozboru i zdvořilostní konvence v češtině a v angličtině. Systém hodnocení nahrávek je tedy velice komplexní a věříme, že díky němu se nám podařilo při rozboru vzít v úvahu všechny relevantní aspekty.

Rozbor bude mít podobu kvantitativní analýzy, tzn. že prostředky pro vyjadřování zdvořilosti a prostředky přetlumočené do cílového jazyka s ohledem na námi stanovená kritéria budou převedeny do číselných hodnot a procentuálně vyhodnoceny.

1. Zdvořilost v teoretických koncepcích

1.1. Řečové akty

„Pojmem „řečový akt“ se zdůrazňuje, že užívání jazyka v konkrétních situacích je vždy motivováno nějakými cíli produktora, a že jeho zkoumání je tudíž integrovatelné do obecné teorie (lidského) jednání, a proto také v rámci obecné teorie lidského jednání jako jeho specifický druh pojímatelné a vykladatelné.“ (Grepl, 1998, s. 410) „Z procesuálního (tedy nikoli statického) hlediska chápeme výpovědi jako realizace řečových aktů v konkrétních situacích.“ (ibid., s. 410). Řečové akty se dělí na lokuční, propoziční, ilokuční a perlokuční (ibid., s. 411).

„Smysl hotových výpovědí se skládá ze 2 základních složek: z propozičního obsahu (tj. co se říká) a z aktuální komunikační (ilokuční) funkce (proč, s jakým úmyslem se to říká)“ (ibid., s. 421). Mluvčí se při realizaci ilokučních aktů snaží změnit vědomí a/nebo chování adresáta (ibid., s. 420). Cílem mluvčího u adresáta je: informovat, získat od něj informaci, přimět ho k činnosti, vytknout něco, poradit, dovolit, nabídnout, slíbit, poděkovat, omluvit se, varovat ho před něčím, odmítnout, navrhnout, jen tak ze slušnosti pozdravit atd. (ibid., s. 421)

Koncept ilokučních aktů ilustrujeme na následující výpovědi: *Řeknu o tom našemu řediteli*. Cílem této výpovědi může být adresátovi něco oznámit, ale také se může jednat o výhrůžku, nabídku apod. (ibid., s. 419). Slovesům, která vyjadřují vykonání činnosti (nikoli její popis), říkáme ilokuční slovesa. Jedná se například o *oznámit, dovolit, vytykat, odmítat, ptát se, varovat*, apod. (ibid., s. 435). Prototypickými **zdvořilostními akty** jsou prosba, omluva, děkování, vítání a blahopřání (Hoffmannová, 2011, s. 84).

1.2. Kooperační princip

Kooperační princip, resp. princip spolupráce se skládá ze čtyř zásad:

1. maxima kvantity – buďte tak informativní, jak je zapotřebí (Grice, 1975, s. 45), tzn. neříkejte ani více, ani méně, než je nutné;
2. maxima kvality – sdělte pouze takové informace, o jejichž pravdivosti jste přesvědčeni nebo pro něž máte dostatek důkazů (Grice, 1975, s. 46);
3. maxima relevance – mluvte k věci se zřetelem k celkovému účelu konverzace;
4. maxima způsobu – mluvte jasně, stručně a uspořádaně a vyhýbejte se víceznačnosti a vágnosti. (Grice, 1975, s. 46)

Kooperační princip můžeme shrnout následovně: mluvčí má formulovat své výpovědi adekvátně dané fázi rozhovoru, a to na základě poznání jeho cílů a směru. (Grice, 1975, s. 45)

Nerespektování maxim vede k nežádoucímu průběhu rozhovoru, k narušování jeho soudržnosti, ale i k nedorozuměním (Grepl, 1998, s. 422).

1.3. Teorie zdvořilosti a tvář

P. Brownová a S. C. Levinson (B a L) se při formulování teorie zdvořilosti inspirovali teorií řečových aktů Austina (1955) a Searlea (1969), E. Goffmanem (1955) a H. P. Gricem (1975). V teorii zdvořilosti pracují B a L s konceptem **tvář**. Každý člověk má **negativní a pozitivní tvář**. Negativní tvář představuje naši touhu nebyť omezováni ve vlastním jednání a pozitivní tvář spočívá v tom, že chceme, aby s námi ostatní lidé souhlasili a uznávali nás, resp. aby vnímali naše potřeby jako žádoucí (Brown, 1987, s. 61). Podle autorů teorie existuje jednání, které ohrožuje naši tvář inherentně, tzv. **jednání ohrožující tvář**. Příkladem ohrožení negativní tváře adresáta jsou rozkazy, žádosti, nabídky, rady, doporučení, výhrůžky, upomínky, varování nebo výzvy a pozitivní tvář adresáta je možné ohrozit kritikou, výsměchem, pohrdáním, urážkami, projevy neúcty, sdělením špatné zprávy, hovory o tabuizovaných tématech, apod. (Brown, 1987, s. 65). Ačkoli B a L se ve své práci věnují převážně tváři adresáta, je důležité také vzít v potaz tvář mluvčího. Negativní tvář mluvčího ohrožuje vyjádření díků, omluvy, přijetí adresátovy nabídky, nedobrovolné sliby a nabídky, atp. Jeho pozitivní tvář ohrožují omluvy, přijetí komplimentů, ztráta emoční či fyzické kontroly nad tělem, osobní zpověď nebo přijetí viny a odpovědnosti (Brown, 1987, s. 65).

Dalším autorem, který pracuje s konceptem tvář je E. **Goffman** (1955). Tvář je u Goffmana obraz sebe samého vytvářený v souladu se sociálními atributy uznávanými ostatními při interakci, a může být tudíž nestabilní a proměnlivá, neboť se při každé interakci znovu formuje a příp. též modifikuje (Goffman, 1955, s. 213). Goffman rozlišuje dva základní typy práce s tváří: nevykonání incidentu ohrožujícího tvář a proces nápravy jednání (ibid., s. 217).

Podle B a L je jednání ohrožující tvář možné konat či nekonat. Pokud se mluvčí rozhodne ho konat, může tak učinit přímo či nepřímo. Přímé jednání ohrožující tvář jasně vyjadřuje komunikační záměr a může být provedeno otevřeně a bez nápravy anebo s nápravou. Nápravou je míněno uspokojení adresátovy pozitivní nebo negativní tváře (Brown, 1987, s. 65). Jedním ze způsobů uspokojení pozitivní tváře je částečně souhlasit s potřebami adresáta, způsobem uspokojení negativní tváře je omluvit se adresátovi, že po

něm něco požadujeme (ibid., s. 70). Při nepřímém vykonání jednání ohrožujícího tvář musí adresát dospět ke smyslu výpovědi pomocí inferenčního procesu (ibid., s. 69). Z tohoto důvodu je oprávněné argumentovat, že pokud se mluvčí uchýlí k této strategii, hrozí, že adresát výpověď špatně pochopí (ibid., s. 71).

Ačkoli jsou Brownová a Levinson považováni za průkopníky moderní teorie zdvořilosti, nevyhnula se jejich práce kritice. Teorii je vytýkána přílišná univerzálnost (viz níže), staticnost (A. Bayraktaroğlu, 1991, s. 5) a fakt, že se zaměřuje jen na adresáta, nikoli i na mluvčího (R. Chen, 2001). A. J. Meier (1995) poukazuje na nemožnost aplikovat teorii zdvořilosti na empirický výzkum. V neposlední řadě uveďme, že zdvořilost nelze ztotožňovat s určitými typy řečových aktů a že nemůžeme tvrdit, že nepřímá realizace aktů je inherentně zdvořilá. (Meier, 1995; Watts, 1992, 2003). Meier (1995, s. 384) a Watts (2003, s. 103) zastávají názor, že není třeba rozlišovat pozitivní a negativní tvář, jelikož se jedná o dvě strany téže mince.

Proti univerzálnosti se ohradilo několik vědců, zejména z Asie (Zítková, 2008, s. 27). Y. Matsumotová (1988, s. 405) například uvádí, že v japonské kultuře nejsou nejdůležitější potřeby jedince jako v anglofonní kultuře, naopak mají přednost potřeby kolektivu a zachování hierarchie a vazeb ve společnosti (Matsumoto, 1988, s. 423). Kolektivní charakter má i nigerijská iboščina. Na základě jejího zkoumání navrhuje O. Nwoye (1992, s. 313) rozlišovat individuální tvář a skupinovou tvář. Skupinová tvář má v iboštině výsadní postavení, naopak tvář jedince je až na druhém místě. Čínskou kulturu zastupuje Y. Gu, který argumentuje, že na nejabstraktnější rovině může být zdvořilost univerzálním jevem, jelikož ji lze nalézt v jakékoli kultuře, ale podle Gu je zdvořilé chování jazykově i kulturně specifické (Gu, 1990, s. 256). Univerzalistický přístup je typický i pro G. N. Leech, který považuje rysy typické pro angličtinu za obecně platné (Zítková, 2008, s. 28).

1.4. Pravidla zdvořilosti

H. P. Grice také inspiroval R. Lakoffovou (1973), která vymezila dvě pravidla pragmatické kompetence: mluďte jasně a buďte zdvořilý. Podle Lakoffové a Brownové a Levinsona je třeba být při konverzaci zejména zdvořilý, jasnost je až na druhém místě (Zítková, 2008, s. 20). Tři pravidla zdvořilosti podle Lakoffové zní: nenaléhejte, ponechávejte možnosti a snažte se, aby se adresát cítil dobře – buďte přátelští (Lakoff, 1973, s. 298).

1.5. **Zdvořilostní princip**

G. N. Leech doplnil princip spolupráce o **zdvořilostní princip**. Tento princip je možné dodržet respektováním následujících maxim (Leech, 1983, s. 132; překlad Zítková, 2008, s. 21):

1. maxima taktu – minimalizuj nepospěch druhého a maximalizuj jeho prospěch
2. maxima šlechetnosti¹ – minimalizuj svůj prospěch a maximalizuj svůj nepospěch
3. maxima ocenění² – minimalizuj kritiku druhého a maximalizuj kritiku sebe sama
4. maxima skromnosti – minimalizuj chválu sebe sama a maximalizuj chválu druhého
5. maxima souhlasu³ – minimalizuj svůj nesouhlas s druhým a maximalizuj svůj souhlas s ním
6. maxima účasti⁴ – minimalizuj neúčast s adresátem a maximalizuj účast s ním.
7. maxima fatická – vyvaruj se mlčení a nepřestávej mluvit (Leech, 1983, s. 141)

[Oba principy, spolupráce i zdvořilosti] „se staly analytickými nástroji natolik vlivnými, že bývají užívány i při analýze jiných typů komunikačních situací, než je ústní dialog, na jehož základě byly formulovány.“ (Čmejrková, 2000, s. 152)

Leech se ve svém díle také zamýšlel nad vztahem zdvořilosti a kontextu a dospěl k závěru, že je třeba rozlišovat relativní zdvořilost, která je závislá na kontextu a absolutní zdvořilost, která na něm závislá není (Leech, 1983, s. 83).

1.6. **Konverzační analýza**

Z Griceova principu spolupráce a z teorie tváře vychází B. Fraser (1990), který přichází s termínem konverzační smlouva. Touto smlouvou je soubor práv a povinností mluvčích, který lze v průběhu interakce libovolně měnit. Mluvčí je podle Frasiera zdvořilý, pokud jedná v souladu s právy a povinnostmi konverzační smlouvy (Fraser, 1990, s. 232).

Fraser také vyzdvihuje kontextovou podmíněnost zdvořilosti. Argumentuje, že neexistují zdvořilé a méně zdvořilé věty a jazyky, nýbrž jen méně či více zdvořilí mluvčí (Fraser, 1990, s. 233). Podle Frasiera (a zastánců teorie relevance) nepředstavuje zdvořilost odchýlení se od nejefektivnějšího způsobu vedení konverzace, nýbrž naopak maximálně účinné úsilí (Fraser, 1990, s. 234).

---

¹ Hirschová (2013) a Hoffmanová (1994) hovoří o maximě velkorysosti

² Hirschová (2013) hovoří o maximě souhlasu a Hoffmanová (1994) o m. uznání

³ Hirschová (2013) a Hoffmanová (1994) hovoří o maximě shody

⁴ Hirschová (2013) hovoří o maximě souladu a Hoffmanová (1994) o m. sympatie

1.7. *Analýza diskurzu*

R. J. Watts je zastáncem diskurzivního přístupu ke zdvořilosti, tzn. tvrdí, že zdvořilost a nezdvořilost můžeme hodnotit pouze s ohledem na kontext dané sociální interakce, na prostředí, na situaci a na mluvčího a posluchače. Zároveň vyzdvihuje dynamický rozměr sociální interakce (Watts, 2003, s. 255).

Watts se vyjadřuje ke zkoumání zdvořilosti pomocí konceptu tvář a upozorňuje, že práce s tváří se ne vždy rovná zdvořilosti (Watts, 2003, s. 117). Podle Zítkové (2008, s. 46) je Watts jedním z prvních, kdo říká, že zdvořilost všichni mluvčí ne vždy vnímají stejným způsobem.

Watts (2003, s. 257) doporučuje rozlišovat termíny zdvořilost a taktní chování. Taktní chování je podle autora takové, jaké v dané situaci očekáváme. Zítková (2008, s. 63) však s tímto striktním rozdělením nesouhlasí.

1.8. *Mezikulturní zdvořilost*

R. W. Janney a H. Arndt (Janney, 1992) navrhuje rozlišovat vnitrokulturní a mezikulturní takt. Z této úvahy vychází Zítková (2008, s. 50), když přichází s termíny vnitrokulturní a mezikulturní zdvořilost. Oba typy zdvořilosti jsou něčím specifické. Vnitrokulturní zdvořilost odkazuje na situaci, kdy spolu hovoří členové téhož jazykového a kulturního prostředí, zatímco mezikulturní zdvořilost se týká situace, kdy se střetávají dvě jazykové a kulturní oblasti (Zítková, 2008, s. 50).

Českou společnost výrazným způsobem ovlivnila Sametová revoluce. Došlo ke změně sociálního rozvrstvení a k posunu od kolektivistického k více individualistickému způsobu vyjadřování (Hickey, 2005, s. 9)

Konvence ve Velké Británii popsala v rámci sbírky statí *Politeness in Europe* Mirinda Stewartová. Brity popisuje jako kulturu, která využívá při zdvořilostních strategiích negativní zdvořilost a nepřímou (Stewart, 2005, s. 117). Jak uvádí např. Zítková (2008, s. 53), pro angličtinu je typické zveličování (overstatement) a zmírňování (understatement). V češtině či polštině však nemusí být zveličování a zmírňování přijímáno jako zdvořilost, ale naopak považováno za známku neupřímného nebo afektovaného projevu (ibid.).

Srovnání konvencí v britské a americké angličtině provedla v rámci přednášky Lynne Murphyová, rodilá Britka žijící ve Spojených státech. Na základě osobních zkušeností a teoretických vědomostí z oblasti lingvistiky a zdvořilosti usuzuje, že pro Brity je velice

důležité soukromí, zatímco pro Američany je důležitý individualismus a volné osobní vazby (loose networks). V přednášce se Murphyová zabývá zejména komplimenty. Američané mají tendenci neustále skládat komplimenty, je to častá strategie zachování pozitivní tváře adresáta a způsob, jak udržet hovor. V americké kultuře je skládání komplimentů častější než v britské; pokud Brit složí adresátovi kompliment, je to myšleno upřímně. Druhým důvodem, proč Britové skládají komplimenty méně často je, že to považují za nezdvořilost ve smyslu zasahování do soukromí adresáta. V britské kultuře je však, na rozdíl od americké, častější komplimenty přijímat (Murphy).

1.9. Faktory ovlivňující zdvořilost

Rozhodnutí použít či nepoužít zdvořilostní strategie při komunikaci závisí na tom, zda k sobě chovají účastníci komunikace sympatie, anebo nikoli, jak vyhraněné mají názory, postoje, hodnoty, jaká je jejich role, věk, vzdělání, jaký mají sociální status, zaměstnání, teritoriální příslušnost, jaká je jejich příslušnost k jednotlivým městským nebo venkovským skupinám atp. (Zítková, 2008, s. 61) Dále je nesporné, že komunikanti nemusejí reagovat pouze na ohrožení tváře, ale na celkovou nerovnováhu v komunikaci (Bayraktaroğlu, 1991, s. 14). Zdvořilost může mít nápravnou (reparativní) nebo preventivní funkci (Zítková, 2008, s. 61).

My budeme v této diplomové práci vycházet z Leechových maxim zdvořilosti a ze Searlových řečových aktů. Podobně jako Zítková, která na svou práci aplikovala komunikační přístup, budeme i my brát v potaz jazykovou i nejazykovou složku sdělení, komunikační situaci a kontext, ve kterém komunikace probíhá, mluvčího a další účastníky komunikační situace. Jelikož se jedná o tlumočení anglických projevů do češtiny, můžeme za použití terminologie Zítkové říci, že budeme zkoumat mezikulturní zdvořilost.

2. Empirický výzkum

Výzkumný projekt CCSARP (Cross-Cultural Speech Act Research Project), jehož autory jsou S. Blumová-Kulková, E. Weizmanová, G. Kasperová a další, se zaměřil na realizaci řečových aktů žádosti a omluvy. Zkoumanými jazyky jsou britská, americká a australská angličtina, kanadská francouzština, dánština, němčina, hebrejštiny a ruština. (Zítková, 2008, s. 38–39).

S. Blum-Kulková (1989) a E. Weizmanová (1989) se zabývají nepřímým vyjadřováním. Z výzkumu Blum-Kulkové vyplynulo, že ve zkoumaných jazycích je konvenční nepřímé vyjadřování preferováno oproti nekonvenčnímu nepřímému vyjadřování. Weizmanová uvádí důsledky použití nepřímého vyjadřování: recipient nerozpozná záměr mluvčího nebo to alespoň předstírá, mluvčí popře jakýkoli skrytý záměr, vyjádření je odmítnuto (Weizman, 1989, s. 93).

J. Stalpersová (1992) provedla analýzu obchodních jednání mezi francouzsky a holandsky hovořícími osobami. Došla k závěru, že v daném diskurzu je prioritou mluvčích věcnost, nikoli zdvořilost (ibid., s. 230).

Zdvořilostní konvence v češtině a v angličtině zkoumala D. Obenbergerová (1992). Autorka provedla analýzu žádostí a stupně jejich zdvořilosti. Z její práce vyplynulo, že nejzdvořilejší formou žádosti v angličtině je kladný kondicionál a v češtině kladný i záporný kondicionál. Obenbergerová uvádí, že záporné žádosti v češtině jsou výrazem komunikačního pesimismu a negativní zdvořilosti. (ibid., s. 93)

L. Hickey a M. Stewartová jsou editory souboru statí *Politeness in Europe* (Hickey, 2005). Tento soubor nabízí přehled zdvořilostních konvencí ve vybraných evropských zemích. Autory statí jsou tamní lingvisté. Zdvořilost v České republice popsali J. Nekvapil a J. V. Neustupný (Nekvapil, 2005, s. 247–262).

M. Stewartová provedla malou studii zdvořilosti na písemné komunikaci budoucích učitelů jazyka s jejich školiteli. Zkoumané texty byly napsány rodilými vs. nerodilými mluvčími angličtiny a předmětem zkoumání byly strategie negativní zdvořilosti (např. označení konatele – personal reference a deixis) a nekonvenční nepřímá vyjádření – nonconventional indirectness (Stewart, 2005, s. 118). Autorka zjistila, že nerodilí mluvčí angličtiny do komunikace více zahrnovali sebe (mluvčího) i adresáta. Podle Brownové a Levinsona tedy vykazovali vyšší míru pozitivní zdvořilosti a zosobnění (personalisation) než rodilí mluvčí angličtiny (Stewart, 2005, s. 123). Pokud porovnáme frekvenci výskytu zájmen *I* a *you*, rodilí mluvčí více označovali adresáta, zatímco nerodilí mluvčí mluvčího (ibid., s. 125).

M. Sudková (2012) zkoumala interpersonální funkci v českých a anglických odborných textech, konkrétně, mimo jiné, vztahové ukazatele a osobní vyjádření. Vztahovými ukazateli rozumějme „relational markers“ signalizující vztah autora ke čtenáři, vč. užívání inkluzivní 1. osoby plurálu. Autorka zjistila, že v jejím korpusu byli čeští autoři mnohem viditelnější než autoři píšící v angličtině. Autorský plurál *we* se v angličtině vyskytoval zřídka, zatímco v češtině (ve formě koncovky pro exkluzivní první osobu plurálu) byl nalezen desetkrát častěji. Autorské *já* (první osoba singuláru) bylo zastoupeno v obou korpusech rovnoměrně (Sudková, 2012, s. 40).

D. Zítková (2008) napsala disertační práci na téma *Komunikační přístup ke zdvořilosti a jeho aplikace na reklamní texty*. Komunikační přístup je možné shrnout ve čtyřech základních bodech (ibid., s. 82): 1) bere v úvahu dynamičnost, flexibilitu, otevřenost a proměnlivost zdvořilosti, 2) vyhýbá se jednostranným a zkreslujícím tvrzením typu indirektní = zdvořilý, jež neberou v potaz skutečnou komunikaci, 3) uvědomuje si provázanost všech složek zdvořilosti (jazykové i nejazykové složky sdělení v mluveném projevu a psané, grafické a obrazové složky v psaném projevu), 4) zamýšlí se nad zdvořilostí z hlediska mluvčího i vnímatele. Součástí disertační práce byla komparativní studie britských a českých reklamních textů. Autorka došla k závěru, že to, co by bylo považováno v jiném diskurzu za nezdvořilé, je pro reklamní diskurz přijatelné, např. poukazování na zákaznickovy slabiny, nabádání k nákupnímu jednání apod. (ibid., s. 124–5). Dále z její studie vyplynulo, že české reklamy jsou i otevřeně nezdvořilé, zatímco britské reklamy jsou konzervativnější (ibid., s. 126). Podle Zítkové (2008, s. 55) jsou jazykové prostředky pro vyjadřování zdvořilosti do jisté míry uzuální a stereotypní. Např. zdvořilá žádost však může být užita za účelem ironie nebo výtky (*Mohl bys být tak hodný a dát si laskavě nohy ze stolu?*) a imperativní forma žádosti (*Vynes prosím koš!*) může být v mluveném projevu změkčována parajazykovými i extralingvistickými prostředky, tj. vhodnou hlasovou melodií, gestikou apod. Z výše uvedeného vyplývá, že zdvořilost nelze ztotožňovat s určitými řečovými akty, lexikálními jednotkami nebo syntaktickými konstrukcemi v rovině langue, a není proto možné tvrdit, že např. nepřímá žádost ve formě kondicionálu bude bez ohledu na komunikační situaci vždy zdvořilejší nežli imperativní vyjádření, atp. (Zítková, 2008, s. 55).

Mezijazykovým převodem zdvořilosti prostřednictvím **tlumočnicka** se zabývala A. Knappová-Potthofová (1992). Autorka zkoumala zdvořilost při tlumočení z angličtiny do němčiny a naopak. Tlumočníci, jejichž výkony analyzovala, však nebyli profesionály, a proto její závěr, že se tlumočníci věnují pouze převodu obsahu sdělení, nikoli převodu zdvořilosti, nemůžeme považovat za uspokojující.

Pragmatické posuny byly zkoumány zejména při komunikaci tváří v tvář a u soudu (Pöchhacker, 2004, s. 144). Berk-Seligsonová (1990) zkoumala zdvořilost a registr na vzorku 114 hodin soudních řízení. Tlumočení probíhalo mezi angličtinou a španělštinou. Haleová (1997a, 1997b, 1999) měla stejný předmět zkoumání a pracovala s australskými soudními případy. V obou studiích se prokázalo, že v přetlumočení došlo k několika pragmatickým posunům. Krouglov (1999) zkoumal policejní tlumočení a prokázal existenci posunů při tlumočení hedges, zdvořilostních formulací a postojů řečníků.

Mason a Stewartová (2001) pracovali s konceptem *tvář* a v rámci své studie prokázali, že policejní tlumočníci nepřevádějí prostředky jako jsou hedging, modalita a registr použité za účelem ohrožení či ochrany tváře (Pöchhacker, 2004, s. 144).

Luftmanová (2000) napsala diplomovou práci na téma *Syntaktická realizace řečového aktu žádosti z hlediska překladu* a došla k závěru, že „Překladaelé vnáší do překladu jazykové prostředky indikující vyšší míru zdvořilosti, než je obvyklé v českých nebo anglických originálech.“ My si položíme otázku, zda to platí i u tlumočení, a tímto na výzkum Luftmanové navážeme. Naše hypotéza zní: **Simultánní převod zvyšuje míru zdvořilosti oproti originálu i normám cílového jazyka ve smyslu tendence k intenzifikaci, tedy výrazovému zesilování.**

3. Definování prostředků vyjadřování zdvořilosti

Zdvořilost je možné vyjadřovat heterogenním souborem prostředků. Rozlišujeme jazykový a nejazykový komponent zdvořilosti (Zítková, 2008, s. 54). V mluveném projevu se na zdvořilosti též podílejí parajazykové prostředky (intonace, síla hlasu, tempo promluvy atp.) spolu s extralingvistickými (pohled a mimika, posturika, gestikulace, proxemika aj.) (ibid., s. 54). J. Kraus (1996, s. 32) uvádí jako příklady zdvořilosti v mluveném projevu mj. pozdrav, vhodné oslovení, nepoužívání zájmen *on* a *ona*, hovoříme-li o někom, kdo je rozhovoru přítomen, volbu *tykání* či *vykání*, příkazy s užitím kondicionálu nebo otázky a dále celkovou péčí o jazykový projev a jeho zvukovou stránku. Při zkoumání zdvořilosti v českém jazyce se obvykle dostává do popředí problematika *tykání* a *vykání*. Její význam vyzdvihuje Hoffmanová (1994–5, s. 207–8) i Kraus (1996, s. 32). My ji však v této práci nepokryjeme, jelikož náš materiál sestává z nahrávek projevů v angličtině, která specifickými zájmeny, která by vyjadřovala sociální distanci [jako čeština], nedisponuje (Leech, 1983, s. 126).

Mezi výrazové prostředky zdvořilosti řadí Hoffmanová v publikaci *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí* (2011, s. 85)

- a) pozdravy
- b) oslovování partnerů
- c) *tykání/vykání*
- d) modální slovesa a slovesné tvary podmiňovacího způsobu
- e) výrazy *prosím, děkuji...*
- f) omluvné výrazy *promiň, omlouvám se, pardon...*
- g) reaktivní formule *není zač, nic se nestalo...*
- h) formule *jak se máš? měj se hezky...*
- i) výrazové prostředky chvály, uznání, pozitivní hodnocení, jako jsou např. deminutiva
- j) především částicové výrazy vyjadřující (podle stejnojmenné Leechovy maximy) souhlas, solidaritu s partnerem (*ano, jojo, jasně...*); zdvořilostní efekt však mohou mít i projevy nesouhlasu (*ne tomu nevěřím...*)
- k) heterogenní skupinu výrazů, které spojuje význam zeslabování, tlumení a které bývají označovány mj. jako *hedges, mitigators, weakeners, softeners, understaters, downtoners, committers, compromisers, hesitators, scope-staters* (např. *myslím/nemyslím, řekl bych, řekněme, podle mě, asi, možná, snad, spíš, jen, trochu...*)
- l) výrazy zesilující (*upgraders, intensifiers*), kterými můžeme rovněž podpořit partnera, projevit mu sympatie, solidaritu: *to je strašné, úplně neuvěřitelné...*

Ve stati *Jsou k sobě učitelé a žáci zdvořilí?* (1994–5, s. 207–8), ve které Hoffmanová zkoumá školní prostředí, rozlišuje tyto výrazové prostředky řečové etikety, resp. zdvořilosti:

1. kondicionálové tvary slovesné (*rád bych se zeptal*)
2. zeslabující výrazy *myslím, domnívám se...* jejich zásluhou naše tvrzení nevyznívají zcela nekompromisně a kategoricky
3. různé tvary modálních sloves *moci, smět*
4. omluvné *promiňte, neztejte se*
5. výrazy *prosím, děkuji*
6. oslovení partnera
7. tykání/vykání
8. skákání do řeči – nechat partnera domluvit
9. neverbální prostředky: příkyvování, kroucení hlavou, omluvná gesta, krčení ramen, smích, úšklebky atp.

3.1. Primární prostředky vyjadřování zdvořilosti

Naším cílem bylo určit co nejvíce prostředků zdvořilosti, tj. podat jejich ucelený přehled. K tomu nám poslouží především Leechův systém maxim:

- maxima taktu a maxima šlechetnosti
- maxima ocenění a maxima skromnosti
- maxima souhlasu
- maxima účasti
- maxima fatická

První čtyři maximy jsme v souladu s interpretací jejich autora (Leech, 1983, s. 132) spárovali, protože první dvě maximy se obě týkají prospěchu, resp. neprospěchu a třetí a čtvrtá obě zahrnují chválu, resp. kritiku (v angl. *praise a dispraise*).

K maximám lze přiřadit i komunikační funkce (KF) podle Searlea (1979), jejichž nositeli dané maximy jsou. V překladu Grepla (1998, s. 430–2) je kategorizace KF následující:

1. asertivní. Záměr výpovědi s touto funkcí je „obohatit“ vědomí adresáta o nějakou informaci. Např. sdělení, oznámení, tvrzení, hlášení, klasifikace.
2. direktivní. Jejich záměrem je způsobit, aby adresát vykonal to, co mluvčí propozičním obsahem říká. Tato třída zahrnuje např. rozkaz, příkaz, prosbu, pozvání, instrukci, návod, návrh, radu a doporučení.

3. interogativní. Jejich záměrem je získat informaci o světě, kterou mluvčí v okamžiku promluvy postrádá a potřebuje. Jedná se o různé varianty otázky.
4. komisivní. Jejich záměrem je zavázat se k vykonání něčeho, co je (zpravidla) ve prospěch adresáta. Patří sem např. slib, závazek, přísaha a nabídka.
5. permissivní a koncesivní. Jejich záměrem je odstranit pro daný případ platné překážky, které brání adresátovi vykonat to, co si vykonat přeje. Jedná se o dovolení, souhlas, koncedování, rezignaci a naopak odmítnutí, nesouhlas, nedovolení apod.
6. varování. Jejich záměrem je způsobit, aby se adresát vystříhal takového jednání, které by mohlo mít negativní následky, spojené popř. i se sankcemi. Patří sem např. varování, výstraha a výhrůžka.
7. expresivní a satisfaktivní. Jejich záměrem je dát adresátovi najevo kladné nebo záporné stanovisko mluvčího k jeho přítomnému nebo minulému jednání nebo k stavu, v jakém se nachází. Patří sem např. výtky, výčitky, pokárání, pochvala, uznání, poděkování, blahopřání, kondolence aj.
8. deklarativní. Jejich záměrem je měnit stav světa. Jedná se např. o křest, jmenování a odsouzení.

Leech tyto komunikační funkce zhodnotil ve vztahu ke zdvořilosti. Ke KF 2 říká, že u výpovědí spadajících do této kategorie hraje důležitou roli negativní zdvořilost. Na druhou stranu direktivy typu pozvání jsou inherentně zdvořilé (Leech, 1983, s. 106), tzn. vykazují pozitivní zdvořilost. Výpovědi s KF 7 typu pochvala, uznání a poděkování jsou také příkladem pozitivní zdvořilosti (ibid., s. 107).

Maxima taktu a maxima šlechtnosti se vyskytují ve výpovědích s KF direktivní a komisivní, maxima ocenění a maxima skromnosti ve výpovědích s KF expresivní a asertivní a maxima účasti a maxima fatická ve výpovědích s KF asertivní (ibid., s. 132).

3.1.1. Maxima taktu a maxima šlechtnosti

3.1.1.1. Maxima taktu

Maxima taktu zní „Minimalizuj neprospěch druhého a maximalizuj jeho prospěch“ (Leech, 1983, s. 109).

3.1.1.2. Maxima šlechtnosti

„Minimalizuj svůj prospěch a maximalizuj svůj neprospěch“ (Leech, 1983, s. 132). Jedná se např. o nabídky (pomoc, zapůjčení něčeho) (ibid., s. 134).

3.1.2. Maxima ocenění a maxima skromnosti

3.1.2.1. Maxima ocenění

Leechova maxima ocenění zní: „minimalizuj kritiku druhého a maximalizuj kritiku sebe sama“ (Leech, 1983, s. 132). Mluvčí by se měl vyvarovat zejména kritiky adresáta, nejen třetích osob (ibid., s. 135). Do této kategorie nepatří sebechvála, protože ta nenese zdvořilost, ale naopak nezdvořilost. Sebechvála je navíc v rozporu s maximou skromnosti (viz níže) (ibid., s. 135).

Pokud má mluvčí potřebu kritizovat druhého, může tuto kritiku tzv. zmírnit (použit understatement) (ibid., s. 136): *You could be more careful.*

A: Do you like these apricots? B: I've tasted better

Zmírňování (understatement) a zveličování (overstatement) jsou významnými prostředky zdvořilosti. Leech používá termíny hyperbola (nadsázka) a litotes. Hyperbola znamená, že popis mluvčího je silnější než je zřejmé ze situace (překlad MK). Litotes je pravý opak (Leech, 1983, s. 145). Pokud mluvčí zveličuje nebo zmírňuje své vyjádření, porušuje maximu kvality nebo kvantity (ibid., s. 145). Upřednostňuje se zveličování zdvořilosti a zmírňování nezdvořilosti (ibid., s. 146). Zmírňování chvály by mělo směřovat k mluvčímu, nikoli k posluchači (ibid., s. 146).

Zveličování a zmírňování je typické pro angličtinu (Zítková, 2008, s. 53). Pokud tedy Brit použije slova „quite thorough“ obvykle tím míní „nepříliš podrobné“ (Stewart, 2005, s. 127). Zítková (2008, s. 53) upozorňuje, že například v češtině či polštině nemusí být zveličování a zmírňování přijímáno jako zdvořilost, ale naopak za známku neupřímného nebo afektovaného projevu.

Z přednášky na téma *American and British Politeness* (Murphy) vyplývá, že skládání komplimentů (ocenění druhých) je velice časté v americké kultuře z důvodu zachování pozitivní tváře adresáta a také udržení hovoru.

3.1.2.2. Maxima skromnosti

„Minimalizuj chválu sebe sama a maximalizuj chválu druhého“ (Leech, 1983, s. 132). Skromnost se v různých kulturách vyskytuje v různé míře. Japonské ženy, které se chovají zdvořile, například vyvracejí komplimenty, které jim byly adresovány, zatímco mluvčí z anglofonních zemí jsou zvyklí kompliment přijmout a poděkovat za ně (ibid., s. 137).

Japonská skromnost se projevuje například i u hostitelek. Zdvořilá japonská hostitelka řekne pravděpodobně *Have a peanut!*, pro anglofonní mluvčí je typičtější *Have as many as you like*. (ibid., s. 138). Japonci dále používají zmírňování (understatement) při předávání darů. Zatímco anglofonní mluvčí nazývá dar, který předává, malým, Japonec či Japonka dokonce řeknou *This is a gift which will be of no use to you, but...* (ibid., s. 138)

Tamah Shermanová v nezveřejněné stati *An Analysis of Czech versus American English Responses to Compliments* došla k závěru, že pokud jsou Češi pochváleni, neváhají okamžitě vyzdvihnout negativní stránku věci (Nekvapil, 2005, s. 259), tj. vyvrátit kompliment.

Pro angličtinu jsou typické výpovědi nesoucí skromnost, tj. takové, které nejsou přímočaré a neprosazují příliš **kategoricky** názor mluvčího (Hirschová, 2013, s. 249).

Omluva

„Omluva je konvencionalizované vyjádření lítosti mluvčího nad újmou, kterou adresát zaviněním mluvčího utrpěl.“ (Hirschová, 2013, s. 255) a jejím cílem je pozdvihnout (redress) adresátovu negativní tvář (Stewart, 2005, s. 117). Existují různé prostředky, které slouží k vyjádření omluvy. *Omlouvám se* je stylově vyšší a používá se mezi komunikanty s jistou distancí nebo rozdílným statutem, nebo ve veřejném projevu. Dalším prostředkem je *Mrzí mě, je mi líto, že...* Nejčastěji se při realizaci omluvy používá *promiň, promiňte, že... a nezlob se /nezlobte se, že...* tyto prostředky je třeba pronést s patřičnou intonací. *Pardon* se používá zejména mezi osobami, které se neznají. Intenzitu omluv (míru lítosti) je možné vyjádřit zvukovými prostředky a adverbií: *je mi velmi/strašně/moc líto, že...* (Hirschová, 2013, s. 255). To platí i v angličtině (Stewart, 2005, s. 117).

Součástí omluvy může být prosba o odpuštění: *Můžeš mi to odpustit?* a vysvětlení: *Omlouvám se, že jdu pozdě, ale nemohl jsem najít místo na zaparkování.* V souladu s Leechovou maximou taktu a skromnosti může být důvod omluvy maximalizován: *Promiňte, že vás zdržuju.* (Hirschová, 2013, s. 255)

Adresát může na omluvu reagovat různě. Může ji uznat, nebo v souladu s maximou šlechtnosti přijmout. Pokud je omluva pouze uznána, nedošlo k prominutí ze strany adresáta. Na omluvu lze reagovat konvencionalizovaným *To je v pořádku, nic se nestalo* nebo, při reagování na *pardon*, říci *prosím* (Hirschová, 2013, s. 255).

3.1.3. Maxima souhlasu

Leechova maxima souhlasu zní: „minimalizuj svůj nesouhlas s druhým a maximalizuj svůj souhlas s ním“ (Leech, 1983, s. 132). Lidé mají tendenci přehnaně souhlasit s druhým a zmírňovat nesouhlas vyjádřením lítosti, částečným souhlasem, apod. (ibid., s. 138) Rozlišujeme souhlas 1) mluvčího k tomu, aby adresát vykonal to, co chce a 2) mluvčího s tím, co adresát říká, tj. s jeho názorem (stanoviskem, návrhem, argumentem, rozhodnutím...) (Grepl, 1998, s. 468). Ke komunikačním aktům typu 2) patří souhlas, přitakání, schválení apod. (Grepl, 1998, s. 469). K vyjádření souhlasu lze použít například ilokuční sloveso *souhlasit* (ibid., s. 469–70).

3.1.4. Maxima účasti

„Minimalizuj neúčast s adresátem a maximalizuj účast s ním“ (Leech, 1983, s. 132). Např. blahopřání, kondolování. Kondolence však vyjadřují negativní propoziční obsah, tedy nezdvořilost, která je pro adresáta nepříznivá (ibid., s. 138-9).

3.1.5. Maxima fatická

„Vyvaruj se mlčení a nepřestávej mluvit“ (Leech, 1983, s. 141). Mluvčí, kteří dodržují maximu fatickou se často uchylují ke konverzačním tématům jako je počasí anebo pronášejí výpovědi bez informační hodnoty (ibid., s. 141) Cílem takovéto konverzace je rozšířit pole shody a množství zkušeností účastníků. Proto mluvčí vybírá témata, která nejsou kontroverzní. Důležitější než fakta jsou postoje mluvčích. Pokud dá mluvčí svému komunikačnímu partnerovi najevo, že si všiml jeho nového účesu, adresát může s mluvčím sdílet svou zkušenost (ibid., s. 142). Maximu fatickou je možné považovat za podkategorii maximy souhlasu a maximy účasti (ibid., s. 142).

Fatickou maximu, resp. fatickou funkci či „phatic communion“ zkoumalo mnoho dalších lingvistů. Malinowski již v roce 1926 hovoří o „volném, bezcílném, společenském styku“, který je nezávislý na kontextu (Urbanová, 2007, s. 35). Tuto nezávislost vyvrací Bakhtin, který vyzdvihuje závislost komunikace plnicí fatickou funkci na situaci, společenském postavení a vztazích účastníků (ibid., s. 35). Fatická funkce se podle Bakhtina projevuje například na pozdravech, blahopřání, vyměňování informací o zdraví, práci apod.

Urbanová (2007, s. 40) navíc k prostředkům vyjadřování fatické funkce řadí oslovení, které budeme v rámci dané maximy zkoumat i my.

3.1.5.1. Oslovení

„Oslovení může být pouhou identifikací (jméno), ale zpravidla nese i další informace.“ (Hirschová, 2013, s. 247). „Mluvčí se snaží pomocí oslovení, tj. označení oslovované osoby jménem, titulem, sociální rolí atd., navázat se svým partnerem či partnery komunikační kontakt nebo ho zintenzivnit či jinak usměrnit a determinovat. [...] Oslovení je často spolu s pozdravem součástí úvodních a závěrečných formulí.“ (Kneřová, 1995). „Oslovení [jsou] prostředky řečové etikety, které fungují jako přímé aktualizátory zdvořilosti a které slouží především k označení sociálních vztahů partnerů, velmi často určují budoucí průběh interakce a předznamenávají v mnohém její celkový ráz.“ (Rulfová, 1985, s. 102).

Způsob oslovení závisí na situaci a na sociální distanci komunikujících. Mezi sociální distancí a formálností platí přímá úměra. Uvědomovaná sociální distance je důvodem k použití formálního oslovení. Porušení tohoto pravidla je chápáno jako nezdvořilé. V diplomatickém styku je forma oslovení stanovena diplomatickým protokolem. Pokud se naopak mluvčí s posluchačem velmi dobře znají, bývá oslovení méně formální a variabilnější (Hirschová, 2013, s. 247). „Čeští mluvčí jsou tradičně velmi zdvořilí [...] k univerzitním profesorům, prezidentovi, ministrům a ředitelům svých či cizích podniků“ (Kneřová, 1995).

Kneřová (1995) rozlišuje dvě základní kategorie oslovení – zájmené oslovení a oslovení jménem. Oslovení jménem dále dělí do podskupin:

- I. oslovení křestním jménem
- II. samostatně stojící příjmení ve vokativním tvaru v kombinaci s „tykáním“
- III. formy *pán, paní, slečna*
- IV. oslovení *kolego, přátelé*, apod.
- V. profesionální oslovení, kam Kneřová řadí akademické tituly (*doktor, inženýr, profesor, ...*), dále profesní označení (*učitel, řidič, průvodčí, ...*), vojenské hodnosti (*kapitán, poručík, ...*), označení funkcí ve státní správě a ve stranách a organizacích (*referent, poslanec, ministr, prezident; předseda, tajemník, ...*)
- VI. formy oslovení vysokých hodnostářů (např.: *Vaše Eminence, pane biskupe, otče kardinále, ...*)
- VII. formy oslovení pro rodinu a příbuzenstvo
- VIII. ostatní jmenné formy, které mohou být příležitostně použity jako oslovení (Vážení pozůstalí; ty můj poklade!)

K užívání těchto způsobů oslovení Kneřová (1995) říká, že podskupina V „se vyskytuje izolovaně jen velmi zřídka, převážně se tedy kombinuje [se skupinou III a IV], s příjmením samotným či ve spojení [s podskupinou III] (např.: *pane inženýre Nováku*)“ a dále že „v mluvené češtině se tvoří převážně dvojčlenné kombinace, zatímco trojčlenné kombinace (např.: *pane ministryře Kabáte*) jsou v češtině považovány za oficiální a formální“.

Dušková upozorňuje na rozdíl v oslovování v češtině a v angličtině: „V češtině se označení typu *pan* může spojovat i s jménem obecným: *slečna sousedka, pan profesor*. V angličtině taková spojení nemají obdobu, je jen *the director, my/our neighbour, the professor* apod.“ (Dušková, 2006, s. 500). Označení Mr., Mrs., Miss, Ms v angličtině se normálně užívají jen s příjmením (ibid., s. 500). Nejčastějším typem apozice je spojení substantiva s jménem vlastním, citovaným výrazem, názvem díla nebo jménem látkovým, viz např. *the English printer William Caxton, the drug aspirin* (ibid., s. 499). Má-li první substantivum povahu titulu, je bez členu: *Queen Victoria, Colonel Johnson, President Kennedy, Lord Byron, Doctor Lawrence, Sir Isaac Newton* (ibid., s. 499).

Z výše uvedeného a z *Prezidentského finále Zeman × Schwarzenberg* (2013) vyplývá, že pokud v české společnosti oslovujeme osoby ve veřejných funkcích, užíváme kombinaci *pan, paní* + název funkce. Nejpřijatelnější forma oslovení prezidenta a guvernéra je *pane prezidente* a *pane guvernére*.

V *Prezidentském duelu Fischer–Zeman* (2013) rovněž tak i v *Prezidentském finále Zeman × Schwarzenberg* (2013) je moderátor(ka) konvenčně účastníky debaty oslovován/a *pane moderátore/paní moderátorko* nebo *pane redaktore/paní redaktorko* nebo *pan/e* + příjmení: *pane Moravče*.

Oslovování i komunikační normy obecně se vážou na kulturní, národní, jazykové, společenské nebo generační prostředí. Ve Spojených státech je například i po letmé známosti zvykem nabídnout oslovování křestním jménem (Kraus, 2010, s. 164–5). V České republice oslovení křestním jménem signalizuje obzvláště v kombinaci se zájmenem *ty* vztah důvěry, přátelství a neformálnosti (Kneřová, 1995).

Na závěr se pozastavme u způsobu převodu výrazu *Sir* (pán), který je podle příspěvatelů do diskuzního fóra na téma *Usage of and equivalents of Sir* (2012) silně vázán na anglický jazyk a americkou (méně na britskou) kulturu. Do češtiny ho není možné vždy překládat jako „pane“. V českém dialogu působí „*Ano, pane.*“ „*Ne, pane*“ rušivě (Levý, 1983, s. 122) a funguje jako honorifikum, nikoli jako prostý vokativ subst. *pán*. (Hirschová, 2013, s. 248). Levý doporučuje při překladu *Sir* postupovat podle českého úzu – zdvořilostní

oslovení zcela vynechat, nebo použít titulů *pane profesore, pane řediteli*, apod. (Levý, 1983, s. 122-3).

Hirschová poukazuje na situaci, kdy mluvčí nemá k dispozici žádné indicie, které by mu pomohly adresáta charakterizovat. V těchto případech se používá standardní formule *promiňte, prosím (vás)* (Hirschová, 2013, s. 248).

3.1.5.2. Hovoření o jiné osobě

Při hovoření o jiné (třetí) osobě je možné používat podobné prostředky zdvořilosti jako při oslovování. Je třeba říci, že při odkazování na třetí osobu a vyjadřování zdvořilosti vůči této osobě velice záleží na tom, zda je přítomna a zda patří do sféry vlivu mluvčího či posluchače (Leech, 1983, s. 131-2). Hovoříme-li o někom, kdo je rozhovoru přítomen, není zdvořilé používat zájmen *on* a *ona* (Kraus, 1996, s. 32). Kraus (2010, s. 164) si všímá vývoje pojmenování v mediálním prostředí (zejména v novinových titulcích): „v porovnání s minulostí se významní představitelé státu označují pouze příjmením, tedy bez křestního jména nebo aspoň jeho zkratky, resp. bez označení své státní či politické funkce“. Mnoho čtenářů to považuje za vyjádření nezdvořilosti a neúcty (Kraus, 2010, s. 164). Na druhou stranu „obecně je důležitější být zdvořilý vůči adresátovi než vůči třetí osobě“ (Leech, 1983, s. 133).

3.2. Sekundární prostředky vyjadřování zdvořilosti

3.2.1. Modalita

Karlík (2002, s. 265-268):

Existuje několik druhů modality a několik názvů pro různé druhy modality. Modalita může být **objektivní** a **subjektivní**. Modalita **alétická (logická)** vyjadřuje nutnost a možnost z hlediska objektivních (fyzikálních) podmínek; původcem modality nemůže být mluvčí (*Těleso vržené rychlostí nižší než první kosmickou musí dopadnout na zemi*). U **deontické (normativní)** modality může být původcem mluvčí (*Básníkem člověk být nemusí, občanem ano*). Normativní modalita vyjadřuje nutnost a možnost z hlediska společenských norem, etických principů apod. Subjektivní m. vyjadřuje subjektivní jistotu mluvčího o platnosti výpovědi. Rozlišuje se modalita **jistotní, pravděpodobnostní, epistémická** a **pravdivostní modifikace predikačního obsahu**. Dále do této kategorie lze zařadit modalitu **voluntativní**. Někteří lingvisté nesouhlasí se zařazením postojů mluvčího, zejména postoje vyjadřujícího hodnocení a preferenci do modality voluntativní.

Jistotní modalita vyjadřuje různou míru jistoty mluvčího o platnosti sdělovaného obsahu. Jistota může mít různou míru: stoprocentní, velkou, střední a nízkou. Prostředky vyjadřování jistotní modalit mohou být lexikální nebo gramatické:

1. lexikální

1.1. epistémické predikátory *Jsem přesvědčen, Předpokládám, myslím, zdá se mi, je možné, pochybuji*

1.2. epistémické částice *určitě, zřejmě, nejspíš, patrně, možná, stěží*

1.3. modální slovesa *muset (Musel nás nepoznat), moci (Mohl nás nepoznat)*

2. gramatické

2.1. futurum *Ta žárovka nebude (=asi není) dobře utažená*

2.2. některé ustálené syntaktické formy vzniklé v důsledku osamostatňování vedlejších vět *Že je ten Pavel nemocen! Jako by ten Pavel byl nemocen!? aby řídil opilý* (pochybuji, že...)

Mluvčí se může distancovat od záruk za platnost sdělovaného obsahu (viz též kap.

Konatel). Prostředky vyjadřování *cizího mínění* jsou:

1) slovesa s významem „předávání informace“ *říkat, psát (Říká se, že budou zvýšeny daně)*.

Původce informace může být anonymizován nebo naopak autorizován (*V televizi hlásili, že budou zvýšeny daně*)

2) slovesa s významem „získávání informace“ *slyšet, dovědět se, zjistit*

- 3) částice *prý, snad, údajně*
- 4) modální sloveso *mít* (*Má být dražší nájemné*)

Voluntativní modalita vyjadřuje vztah původce děje k jeho realizaci z hlediska nutnosti, možnosti či záměru daný děj realizovat.

- a) nutnost *Eva musí odjet*
- b) možnost *V létě se můžeme koupat v řece*
- c) záměr *Otec chce odejít do důchodu*

Prostředky:

- i) lexikální
  - (1) výrazy pojící se jen s infinitivem: modální slovesa a jiné modální výrazy *lze, dá se, jde* (*Motor můžeme (umíme) ještě opravit*)
  - (2) výrazy pojící se také s vedlejší větou, tzv. modální predikátory *být nucen* (*povinen, schopen*), *je nutno* (*třeba, záhodno*) (*Je nutno, aby se všichni včas vrátili*)
- ii) gramatické (méně časté)
  - syntaktické – infinitiv *Co dělat?*; spojení *je* + sloveso smyslového vjemu *Je vidět Praděd*.
  - slovotvorné – deverbativní adj. s příponami *-teln(ý), -n(ý)* *Výsledek je dělitelný třemi*

Při posuzování voluntativní modalit je třeba si uvědomit, že jejím původcem může být jednak mluvčí (*Eva musí hned jít domů!*), jednak někdo jiný (*Eva musela už jít domů*).

Modální slovesa

Mluvnice češtiny, angličtiny a kontrastivní mluvnice uvádějí, že nejvýznamnějšími složkami klasifikačního systému modalit jsou modální slovesa (Renner, 2010, s. 56). „Jak v angličtině tak v češtině modální slovesa vyjadřují modalitu dispoziční a jistotní.“ (Dušková, 2006, s. 185). V angličtině modální slovesa *can, may, must, will, could, might, would, should, ought* vyjadřují jistotní i voluntativní modalitu, zatímco *shall, need, dare* vyjadřují pouze voluntativní modalitu (ibid., s. 185). V angličtině se používají k vyjádření modalit (zejména jistotní) modální slovesa častěji než v češtině; čeština více užívá částic a adverbií. Toto nejlépe dokládá následující příklad: *you may remember it* vs. *možná, že si na to pamatuješ* (ibid., s. 186).

Anglická modální slovesa *can* a *may* se od sebe liší ve stupni zdvořilosti v závislosti na tom, kdo je původcem děje a zda se jedná o otázku či oznamovací větu. V 1. os. v otázce je zdvořilejší *may*: *May/Can I use your phone*. Naopak v 2. a 3. os. v oznamovací větě je zdvořilejší *can*, např. *you can leave earlier today* (Dušková, 2006, s. 188). České protějšky *may* jsou jednak modální slovesa *moci*, *smět*, jednak modální adverbia *možná*, *snad*, *asi* aj. (ibid., s. 190). „Kondicionál slovesa *moci* představuje vyšší stupeň zdvořilosti než prostá otázka, protože přímost dotazu oslabuje nevyslovenou podmínkou typu „kdyby vám to nevadilo / nepůsobilo problém““ Srov. *Můžete mi podat ten kufr* a *Mohl byste mi podat ten kufr?* (Hirschová, 2013, s. 249).

Might vyjadřuje stejně jako *may* možnost a dovolení, je však **tentativnější** (ibid., s. 192). *Might* může vyjadřovat, jak se popisovaný děj (stav) jeví: *We might be somewhere near Windermere*. Dispoziční *might* je zdvořilejší varianta *may* při dotazu na dovolení, zdvořilé žádosti apod.: *Might I suggest a somewhat less strenuous procedure?*. V nezávislé oznamovací větě *might* vyjadřuje návrh nebo zdvořilou žádost, např. *we might hire a car* (mohli bychom si najmout auto) (Dušková, 2006, s. 193).

Must vyjadřuje modalitu dispoziční (nutnost) i jistotní (vysoký stupeň přesvědčení mluvčího o faktivnosti děje). České *muset* vyjadřuje také obě modalities, avšak zatímco dispoziční nebo jistotní význam českého slovesa vyplývá pouze z kontextu, v angličtině existuje i formální rozlišení. Minulý tvar pro dispoziční *must* je *had to*, kdežto jistotní *must* má v minulosti formu *must* + minulý infinitiv (ibid., s. 193).

Dispoziční *will* vyjadřuje různé odstíny volní dispozice k ději (ibid., s. 200). Při formulování zdvořilé žádosti v 2. os. je zdvořilejší modální sloveso *would* než *will*: *Would you follow me* (Pojďte prosím za mnou) (ibid., s. 201). Jistotní *would* vyjadřuje nižší míru jistoty než *will*: *That would be Miss Parker, I expect*. (ibid., s. 202)

České sloveso *chtít* může být součástí výpovědí pragmaticky ekvivalentních imperativu. Srov. *Dejte mi dvě jízdenky* a *Chci dvě jízdenky*. Zdvořilejší je kondicionál slovesa *chtít*: *Chtěl bych dvě jízdenky* nebo kondicionál slovesa *přát si*: *Přála bych si, abyste mi řekli...* Indikativ *přeji si* a *nepřeji si* zdvořileji vyjadřuje vůli. Variantou *chtít* je *rád/a bych*. (Hirschová, 2013, s. 250).

Disjunkt

Prostředkem vyjadřování modalities jsou i výrazy adverbialní povahy, které modifikují celou větu (Dušková, 2006, s. 474). Tyto modifikátory jednak hodnotí obsah sdělení z hlediska

faktivnosti (jistotní modality), jednak k němu vyjadřují různé postoje (ibid., s. 475).
Rozdělení modifikátorů dle míry jistoty:

jistota: *definitely* určitě, rozhodně, *certainly* určitě, *undoubtedly*, *unquestionably*, *indisputably*, *indubitably* nepochybně, *undeniably* nepopíratelně, *unavoidably*, *inevitably* nevyhnutelně, *necessarily* nutně, *indeed* vskutku, *really* opravdu, *decidedly* rozhodně, *surely* jistě, *of course* ovšem, zajisté

pravděpodobnost: *probably*, *doubtless*, *presumably*, *(quite) likely* pravděpodobně, *perhaps*, *maybe*, *possibly* snad, možná, *conceivably* lze si představit, že...

(ibid., s. 477)

Další typy modifikátorů:

jistota nebo pochybnost vzniklá pozorováním: *clearly* jasně, *obviously* zřejmě, *evidently* zřejmě, *plainly* jasně, *manifestly* zřejmě, očividně, *apparently* zřejmě, jak se zdá, *seemingly* zdánlivě...

platnost odvozená z mínění jiných: *admittedly* jak se (všeobecně), *supposedly* jak se předpokládá, podle předpokladu, *allegedly* údajně, jak se udává, prý, *reportedly*, *reputedly* údajně...

omezení platnosti obsahu sdělení na určitý aspekt: *basically*, *essentially*, *fundamentally* v podstatě, v zásadě, *generally* (vše)obecně, *hypothetically* hypoteticky, *ideally* ideálně, v ideálním případě, *outwardly* navenek, *superficially* na povrchu, *ostensibly* na oko... (ibid., s. 478)

omezení platnosti obsahu sdělení na názor mluvčího: slovesa myšlení *think* myslet, *suppose* předpokládat, *believe* mít za to...

faktivnost založená na mínění jiných: slovesa dicendi *say* říkat, *report* informovat, *repute* pověst, *rumour* šířit zvěsti...(I hear doslýchám se)

faktivnost omezená na jevovou stránku věci: *seem* zdát se, *appear* zdát se, *jevit* se... (ibid., s. 479)

3.2.2. Konatel

Pomocí teorie zdvořilosti je možné objasnit mnohá použití osobních zájmen při komunikaci (Stewart, 1992, s. 392). Mluvčí si při odkazování na sebe a ostatní osoby během komunikace vybírá z několika osobních zájmen, které daný jazyk nabízí (ibid., s. 24–5). Rozlišujeme anaforickou, syntagmatickou, deiktickou a paradigmatickou funkci zájmen (ibid., s. 58). Anaforická zájmena lze interpretovat pomocí kotextu a deiktická pomocí kontextu. Pro

pozorovatele a posluchače je těžké komunikaci objektivně analyzovat, protože není seznámen s tím, co vnášejí do komunikace její účastníci. Toto je problematické zejména u deiktických prostředků, které jsou závislé na mimojazykovém kontextu (ibid., s. 389–90). Gramatiky uvádějí, že zájmena s deiktickou funkcí, která mluvčí a adresát používají při komunikaci, jsou první a druhá osoba (ibid., s. 61).

Zdvořilost se může projevit při **(ne)označení konatele** děje/jednání ohrožujícího tvář (Brown, 1987, s. 194). K neoznačení, resp. nepřímému označení konatele slouží prostředky všeobecného lidského konatele. Angličtina nemá obecně použitelné zájmeno vyjadřující **všeobecného lidského konatele**. Existují však jiné prostředky, kterými ho lze vyjádřit; nejčastějším implicitním prostředkem je pasívum, nejčastějším explicitním prostředkem je zájmeno 1.os. plurálu *we*. V angličtině na konatele dále odkazuje zájmeno *one* (Dušková, 2006, s. 395). *One* představuje příznakově vyšší styl (ibid., s. 396).

V hovorovém stylu se používá zájmeno 2. os. *you*. V češtině se překládá kromě 2. os. například reflexivním tvarem slovesným nebo výrazem *člověk*. (*you get used to it*. člověk si na to zvykne. *You have to fight fire with fire*. Proti ohni se musí/musíte bojovat ohněm.) (Dušková, 2006, s. 395). V ukázkové větě *Isn't it amazing how when you bring down inflation...* odkazuje zájmeno druhé osoby *you* na první osobu *I*, tj. na mluvčího. Zatímco *I* by ohrozilo tvář mluvčího, použitím zájmena *you* je přenesena odpovědnost také na posluchačstvo (Stewart, 1992, s. 80).

Druhým nejčastějším prostředkem je hovorové užívání zájmena 3. os. plurálu *they*. Česká 3. os. plurálu však občas odpovídá anglickému pasívu (*She never got caught*. Nikdy ji nepřistihli.). Dalšími prostředky jsou v angličtině *people, a man, a fellow, a guy, a person, a girl*, apod. V češtině potom *člověk, lidé*, apod. (Dušková, 2006, s. 396)

S výjimkou zájmena 3. os. plurálu *they* se veškeré zmíněné prostředky vyjadřující obecného konatele vyskytují kromě podmětu jako předmět, popř. v dalších syntaktických funkcích (Dušková, 2006, s. 396).

Neoznačením, resp. nepřímým označením konatele se dopouštíme negativní zdvořilosti. Zahrnutím mluvčího i posluchače do děje se dopouštíme pozitivní zdvořilosti. Např. *Let's have a cookie then. (me) Let's get on with dinner, eh? (you)* (Brown, 1987, s. 127)

Mluvčí se může distancovat od záruk za platnost sdělovaného obsahu. Prostředky vyjádření *cizího mínění* jsou:

5) slovesa s významem „předávání informace“ *říkat, psát* (*Říká se, že budou zvýšeny daně*).

Původce informace může být anonymizován nebo naopak autorizován (*V televizi hlásili, že budou zvýšeny daně*)

- 6) slovesa s významem „získávání informace“ *slyšet, dovědět se, zjistit*
- 7) částice *prý, snad, údajně*
- 8) modální sloveso *mít* (*Má být dražší nájemné*) (Karlík, 2002, s. 265-268)

3.2.3. Hedged performatives

Při použití hedged performatives (HP) dochází k omezení (oslabení) ilokuční síly řečového aktu. „Mluvčí se ptá adresáta na možnost uskutečnit nějaký direktivní ilokuční akt, nebo tento direktivní akt prezentuje jako vycházející z objektivní nutnosti nebo z cizí vůle.“ (Hirschová, 2013, s. 250)

[1] *May I ask if you're married?*

[2] *I must warn you not to discuss this in public.*

[3] *We regret to inform you that the aspidistra stands are no longer obtainable.* (Leech, 1983, s. 139)

Výše zmíněné výpovědi zdvořile zmírňují výpovědi typu *We inform you that...* Jedná se o odkazování na řečové akty. (ibid., s. 139) Výpovědi typu *Are you married?* vážně zasahují do soukromí adresáta. Pomocí HP můžeme požádat o povolení zasahovat do soukromí adresáta. HP se používají, zejména pokud hovoříme s výše postaveným adresátem než jsme my sami. (ibid., s. 140)

Příkladem naléhání na adresáta je i radění. Proto je z důvodu zdvořilosti vhodné radu uvést např. pomocí *Could I suggest...?* Ačkoli rada může být pro adresáta prospěšná, je považována za výraz nezdvořilosti, protože se jedná o porušení maximy skromnosti a ocenění. Mluvčí se jeví jako chytřejší, zkušenější, apod. než adresát. (ibid., s. 140)

I zdvořilé výpovědi však mohou být uvedeny hedged performative, které podtrhují naléhavost výpovědi. *I want to thank you... We are delighted to announce... I must tell you how much I admire your...* (ibid., s. 140)

Dále se HP používají k uvádění špatných zpráv *I'm sorry to have to tell you... We regret to have to inform you that... I must warn you that...* (ibid., s. 140). „Omezování ilokuční síly se děje i v případech, kdy je jistý akt prezentován jako dějící se proti vůli mluvčího.“ Typicky je uváděn formulí *nechci / nechtěl bych...ale: Nechtěl bych vás nutit, abyste ho poslechl, ale...* (Hirschová, 2013, s. 251).

Rozhovory v češtině obsahují různé „pre-sequences“, které slouží k ochraně tváře adresáta (Heritage, 1984, s. 268, 279; Yule, 1996, s. 67). Při podrobném rozboru předžádostí

při nakupování odhalil Nekvapil (1997) v českém a americkém prostředí značnou strukturní i funkční shodu.

3.2.4. Ironie

Ironické výpovědi se vyznačují rozdílem mezi vyjádřeným významem doslovným (konvenčním) a nevyjádřeným významem zamýšleným, přičemž zamýšlený je opakem významu doslovného (Hirschová, 2013, s. 262). Autoři ironických výpovědí porušují maximu kvality a maximu kvantity (Leech, 1983, s. 142). Adresát má ironii rozpoznat (Hirschová, 2013, s. 262). Slouží k tomu zejména vyjadřovací prostředky, kterými jsou např. hodnotící výrazy a intenzifikátory (modální epistémické částice typu *opravdu, skutečně, neobyčejně*) (Hirschová, 2013, s. 263), zmírňování (understatement) a zveličování (overstatement) (Leech, 1983, s. 143). Ironické sdělení obsahuje příznakový prvek posměchu vůči osobě a/nebo jednání adresáta, popř. vůči tomu, o kom / o čem se mluví (Hirschová, 2013, s. 263). Existuje i sebeironie, jejímž prostřednictvím poškozují mluvčí svou pozitivní tvář (Hirschová, 2013, s. 262).

Leechův princip ironie, který je postaven na principu zdvořilosti zní: „Jestliže musíš někoho urazit, udělej to takovým způsobem, který nebude v otevřeném konfliktu s principem zdvořilosti a dovolí adresátovi dospět k urážlivému smyslu tvé výpovědi prostřednictvím implikatury“ (Leech, 1983, s. 82). Ironie dovoluje mluvčímu být nezdvořilý, i když se zdá, že je zdvořilý. Zdvořilost je neupřímná (ibid., s. 142).

3.2.5. Škádlení (Banter)

Kromě principu ironie uvádí Leech i princip škádlení, který má opačný účinek. Ironie znamená, že mluvčí jinou osobu uráží a je při tom přátelský, škádlení znamená, že se mluvčí chová přátelsky a při tom jinou osobu uráží (Leech, 1983, s. 144). Příkladem škádlení je výpověď *Here comes trouble!* Leech formuluje princip škádlení takto: „Abys projevil solidaritu s adresátem, řekni něco samozřejmě nepravdivého a nezdvořilého vůči němu“ (Leech, 1983, s. 144). Tímto to, co mluvčí skutečně míní, je vůči adresátovi zdvořilé a pravdivé (Leech, 1983, s. 144).

3.2.6. Prozodie

Prozodie (a my se domníváme, že i neverbální komunikace) se realizuje trojím způsobem (Daneš, 2009, s. 391): 1. doprovází, reduplikuje, případně zesiluje význam lexikálních prostředků; 2. mění, převrací význam slovních výrazů (ironie); 3. komentář je vyjadřován jen samotnou prozodií. V naší práci tedy budeme prozodii a neverbální prostředky zkoumat současně s jinými prostředky zdvořilosti.

K hlavním funkcím prozodie patří funkce jazyková (sémantická a syntaktická) a mimojazyková (paralingvistická a extralingvistická) (Vlčková-Mejvaldová, 2006, s. 25). Pro tuto DP je zásadní funkce fonostylistická, konkrétně funkce impresivní (ibid., s. 26). Tou se rozumí vyjadřování záměru a postojů mluvčího a komunikačních a sociálních strategií (ibid., s. 26). Ke správné interpretaci sdělení posluchači napomáhá kontext. Ten lze do určité míry nahradit prozodií (ibid., s. 27). „V češtině existuje několik typů výpovědí, v nichž umístění intonačního centra slouží k rozlišení mezi dvěma možnými významy dané výpovědi.“ (Daneš, 2009, s. 363) Srov. věty *Všichni tomu nevěří* (někteří tomu věří, jiní ne) a *Všichni tomu nevěří* (nikdo tomu nevěří) (Daneš, 2009, s. 363).

Autoři studií zaměřených na srovnávání prozodie různých jazyků si často kladou otázku, zda je prozodie pro jednotlivé jazyky specifická či univerzální (Vlčková-Mejvaldová, 2006, s. 29). Někteří z nich došli k závěru, že jistá univerzalita je v jazycích patrná (ibid., s. 30). Například vyjádření postoje protažením vokálů pro vyjádření velké míry dané vlastnosti dobře interpretují mluvčí rozdílných mateřských jazyků (ibid., s. 78). U postojů obecně toto však neplatí, jelikož se jedná o vědomý proces. Naopak spontánní emoce se v různých jazycích vyjadřují shodným způsobem (ibid., s. 79).

Prozodie zahrnuje celou škálu prostředků: **intonací** se rozumí změny ve výšce tónů (Vlčková-Mejvaldová, 2006, s. 21), dále rozlišujeme **sílu hlasu**, hlasitost (ibid., s. 22), **melodii** a **melodémy**, **tempo** řeči (tj. trvání slabik a **pauz**) (ibid., s. 23) apod. V této práci se budeme zabývat pauzami ve funkci stylotvorného prostředku, tj. pauzami, které zdůrazňují argument a připoutávají pozornost k tomu, co po nich bezprostředně následuje (ibid., s. 24)

Stoupavá **melodie** naznačuje, že mluvčí nemá v úmyslu předat slovo jinému mluvčímu a že hodlá pokračovat (ibid., s. 27) a vysoká intonace i stoupavá melodie vyjadřují zájem a pokračování (ibid., s. 30). Nízká intonace a klesavá melodie jsou naopak známkou lhostejnosti nebo ukončenosti. Podle vysoké/nízké intonace nebo stoupavé/klesavé melodie může posluchač také rozpoznat emoce a postoje mluvčího. Pro vztek či překvapení je charakteristická variabilní intonace. Nuda či smutek jsou vyjádřeny nízkou intonací. Pozitivní

emoce (např. radost) je možné rozpoznat podle zvýšené úrovně intonace a negativní emoce (např. smutek) rozpoznáme celkovým intonačním poklesem (ibid., s. 30).

Bloomfield upozornil na to, že prozodii využíváme podobně jako gesta, tzn. jsme pomocí ní schopni mluvit ostře, posměšně, nahněvaně, laskavě, apod. (Daneš, 2009, s. 375) „Ze zvukové podoby výpovědi posluchač pozná, že mu mluvčí něco nařizuje nebo že ho o něco prosí a že přitom zaujímá např. postoj „rezervovanosti“ nebo „politování“ a že je zároveň ve skleslé, nebo naopak radostné náladě.“ (ibid., s. 389) Podle Daneše však „nejsme oprávněni etablovat takové fonologické intonační jednotky, jako je tzv. intonace varování nebo politování.“ (ibid., s. 389)

Prozodie se realizuje trojím způsobem: 1. doprovází, reduplikuje, případně zesiluje význam lexikálních prostředků; 2. mění, převrací význam slovních výrazů (ironie); 3. komentář je vyjadřován jen samotnou prozodií. (ibid., s. 391)

Prozodie hraje svou roli i na úrovni textové výstavby, tj. vysvětlení, konfrontování, exemplifikace, výčtu apod. Daneš však upozorňuje, že tyto jednotlivé druhy kompozičních vztahů nemají vždy svou specifickou prozodii (ibid., s. 391).

Prozodie češtiny

Pro češtinu je typický stálý **přízvuk**, který se nachází se na první slabice rytmického celku. Slovní přízvuk má delimitativní funkci, avšak postrádá fonologickou platnost, tzn. že se při jeho použití nemění význam slov (Vlčková-Mejvaldová, 2006, s. 33). Přízvučné slabiky jsou v češtině realizovány větší silou než slabiky nepřízvučné. Větný přízvuk leží na přízvučné (tedy první) slabice poslední rytmické skupiny a je realizován relativně nízkým tónem, lehce stoupajícím ke konci přízvučné slabiky (ibid., s. 33).

V češtině se intonační průběh vyskytuje ve třech základních podobách: klesavý ukončující **melodém** je typický pro věty deklarativní, imperativní a otázky doplňovací; stoupavý ukončující melodém se vyskytuje u otázek zjišťovacích; neukončující melodém se objevuje na konci intonačních skupin v rámci souvětí (ibid., 2006, s. 35). Intonační systém otázek je doprovázen dalšími rysy, např. celkovou hlasovou polohou, velikostí intervalů, silou přízvuku, tempem a jeho změnami a zabarvením hlasu (Daneš, 2009, s. 372).

K vnímání rytmu promluvy přispívá **tempo**. Změny v tempu, jeho nepravidelnosti a prodlužování jednotlivých segmentů často signalizují expresivitu. Za průměrné řečové tempo v češtině se považuje 4,89 slabik za sekundu (Vlčková-Mejvaldová, 2006, s. 37).

Svůj **subjektivní postoj** k obsahu výpovědi má mluvčí možnost vyjádřit intonačními nebo lexikálními prostředky. V češtině převažuje způsob lexikální, zatímco v angličtině

intonační. V angličtině navíc intonace signalizuje aktuálního členění, na rozdíl od slovosledu v češtině. (Daneš, 2009, s. 391)

Prozodie angličtiny

V angličtině se rozlišuje **přízvuk primární** a **sekundární** (Gimson, 2001, s. 256-7). Poloha přízvuku je pevně stanovená v tom smyslu, že hlavní přízvuk zpravidla připadá na konkrétní slabiku konkrétního slova. Není tomu však tak jako v češtině, kdy přízvuk připadá na první slabiku řetězce slabik nebo jako ve francouzštině, kde se přízvuk zpravidla vyskytuje na poslední slabice. V angličtině může přízvuk připadat na první, druhou, třetí aj. slabiku (ibid., s. 221). Přízvuk se pozná zejména podle **výšky tónu** dané slabiky (ibid., s. 222). Přízvučné slabiky jsou také v mnoha případech **hlasitěji** vysloveny než nepřízvučné. Ale hlasitost slabiky sama o sobě není spolehlivých indikátorem umístění přízvuku v angličtině (ibid., s. 222). Slova s minimálně jednou další slabikou před či za přízvučnou slabikou jsou zpravidla vyslovována se sekundárním přízvukem, který se pozná podle změny ve výšce tónu dané slabiky (ibid., s. 228). **Nepřízvučné** slabiky jsou vyslovovány velice rychle a jsou často redukovány (ibid., s. 262).

Intonační průběh v angličtině má význam buď diskursivní (vyjadřuje návaznost či nenávaznost intonačních celků), postojový (tzn. vyjadřuje pochyby či jistotu mluvčího ohledně pravdivosti propozičního obsahu) či sémantický (vyskytují se současně s lexikálním významem, který zesilují či zeslabují) (ibid., s. 267).

Postoj mluvčího se musí vždy interpretovat s přihlédnutím k situačnímu kontextu a osobnosti mluvčího. Intonační průběh, který je považován za zdvořilý za jedněch okolností, může být za jiných okolností vnímán jako urážlivý či projev povýšenosti (ibid., s. 268).

Věty podle postoje mluvčího jsou spojeny s určitým intonačním průběhem. Věty oznamovací mají stoupavě-klesavý průběh (ibid., s. 268). Otázky zjišťovací mají lehce (spisovná britská angličtina) či výrazně (spisovná americká angličtina) stoupavý průběh (ibid., s. 270). Případně klesavý průběh, který je známkou úsečnosti, či stoupavě-klesavý průběh vět zvolacích. Otázky doplňovací mají většinou (lehce či výrazně) klesavý průběh. Výrazně stoupavý průběh mohou mít otázky, prostřednictvím kterých mluvčí žádá o zopakování informace (ibid., s. 270). Tázací dovětky mají buď klesavý průběh nebo stoupavý (ibid., s. 270). U obou typů průběhů mluvčí očekává od posluchače, že s ním bude souhlasit. Při klesavém průběhu mluvčí souhlas vyžaduje, při stoupavém ponechává možnost nesouhlasu (ibid., s. 271). Rozkazovací věty jsou pronášeny s klesajícím průběhem. Zdvořilé rozkazovací věty, které ponechávají možnost posluchači odmítnout, jsou pronášeny se stoupavým

průběhem (mírně stoupavým či klesavě-stoupavým) (ibid., s. 271). Věty zvolací mají průběh klesavý, příp. stoupavě-klesavý (ibid., s. 271). Zdvořilostní formulace podléhají idiolektu jednotlivých mluvčích, proto je těžké definovat jediný intonační průběh. Ale můžeme říci, že **klesavý průběh je většinou známkou upřímnosti**, zatímco stoupavý průběh se používá u typických zdvořilostních formulí. *Thank you* se správně vyslovuje se stoupavým průběhem, když děkujeme např. za jízdenku, s výrazně klesajícím průběhem, pokud nám někdo prokázal opravdovou laskavost a s lehce klesavým průběhem, pokud nás daná záležitost nudí (ibid., s. 271).

3.2.7. Neverbální prostředky

„Neverbální komunikace zahrnuje širokou oblast toho, co signalizujeme beze slov či spolu se slovy jako doprovod slovní komunikace.“ (Vybíral, 2000, s. 64). Do neverbální komunikace spadá mimika, kinezika, gestika, haptika, proxemika, posturika, a vizika (Růžičková, 2013, s. 8–11).

Mimika je vyjadřována výrazy v obličeji (ibid., s. 8), kinezika představuje pohyby těla, zejména gesta (ibid., s. 9), haptika jsou dotyky zahrnující např. podání ruky či poplácání po rameni (ibid., s. 9), proxemika je vyjadřována osobním prostorem či odstupem, který si účastníci od sebe udržují (ibid., s. 10), posturika představuje signály těla jako celku, postoj a držení těla, pohyb končetin a hlavy, aj. (ibid., s. 10), vizika zahrnuje délku očního kontaktu, zaměření na jeden či přechod mezi vícero objekty, frekvenci mrkání, rozšíření zornic, pohyb obočí, pozici víček apod. Rozšíření zornic souvisí se zájmem a vzrušením (ibid., s. 11). Devito (2008, s. 160–1) dodává, že při upření pohledu na posluchače mluvčí signalizuje zájem o zpětnou vazbu či dominanci. Vyhybaní se pohledu naopak vypovídá o nezájmu anebo o tom, že daná osoba respektuje soukromí druhých.

„Příslušníci různých kultur hovoří různými jazyky a stejně tak se může lišit i jejich neverbální komunikace. Zatímco určité gesto může být v konkrétní kultuře naprosto běžné a má jednoznačný význam, v jiné kultuře neznamena nic nebo dokonce může nést zcela opačný význam.“ (Pease, 2001, s. 12)

Při interpretaci neverbální komunikace je třeba si uvědomit, že gesta se často vyskytují ve shlucích. Je třeba tedy brát v potaz neverbální komunikaci jako celek a interpretovat všechna gesta, která řečník signalizuje, a to s ohledem na kontext (ibid., s. 13-15). Někteří lidé určitou řeč těla předstírají, protože se snaží na posluchače udělat dojem. Tuto přetvářku prozradí nesoulad shluku gest, nesoulad neverbální složky komunikace s verbální apod. (ibid., s. 17)

Nejen řečníci, ale i tlumočníci používají neverbální komunikaci. Ta hraje důležitou roli při konsekutivním či doprovodném tlumočení v případě, že je tlumočnick vidět. V případě, že tlumočnick vidět není, zpracovává neverbální komunikaci řečníka. Tu však nepřevádí v podobě neverbální komunikace, ale pomocí svého hlasu (Poyatos, 2002, s. 274).

4. Ekvivalence v tlumočení

Ekvivalence je jedním z klíčových termínů, který budeme v této práci používat, proto se jej pokusíme nyní objasnit. Věrnost a přesnost, resp. úplnost, jsou všeobecně přijímaným měřítkem kvality tlumočení (Pöchhacker, 2004, s. 141). Mnozí vědci pomocí těchto konceptů hodnotí tlumočnickův výkon, a to dokonce i na úrovni slova (viz Gerver, 1969/2002). Vzhledem k očividným problémům souvisejícím s ekvivalencí na úrovni slova, se další vědci pokusili definovat přesnost na hlubší, sémantické úrovni (Pöchhacker, 2004, s. 141). Například Mackintoshová (1983) vytvořila systém založený na sémantické ekvivalenci a při svém výzkumu intuitivně rozdělila výchozí text na segmenty, resp. významové jednotky na úrovni věty či fráze (Pöchhacker, 2004, s. 141).

Další možností měření kvality tlumočení je hledání chyb, resp. lexiko-sémantických odchylek od původního textu. Barik (1972, 1975/2002) sestavil detailní soubor kategorií odchylek, které rozřadil do tří základních skupin: vynechání, přidání a nahrazení a které zahrnovaly dílčí odchylky (Pöchhacker, 2004, s. 142). Kopczyński (1980) si definoval kategorie podle (aktivních) jazykových dovedností a vhodnosti s ohledem na komunikační situaci (Pöchhacker, 2004, s. 143).

Ačkoli výše zmíněný kontrastní lexiko-sémantický přístup k rozboru chyb a hodnocení věrnosti tlumočení se jevil vědcům jako přínosný, jeho stinnou stránkou bylo nezohledňování funkčních a pragmatických aspektů (ibid.). Vědci proto „jazykovou ekvivalenci“ coby měřítko ekvivalence výchozího a cílového textu odmítli. Gile (1992b, s. 188f) poznamenává, že produkování přijatelného textu v cílovém jazyce „vyžaduje alespoň určité ‚odchýlení‘ se od ‚jazykové ekvivalence‘ a že určité ‚filtrování‘ za účelem posílení komunikačního rozměru textu nutně neubírá na ‚věrnosti‘“ (Pöchhacker, 2004, s. 143). Podle Haleové (1997a, s. 211) „je vynechání či přidání jazykových prostředků v určitých případech nutné kvůli dosažení přesnosti“. A konečně vědci pohybující se v paradigmatu cílového textu považují ekvivalenci výchozího a cílového textu za druhořadou oproti komunikační funkci cílového textu (Pöchhacker, 2004, s. 143). K rysům komunikačního stylu patří registr, hedging a zdvořilost (ibid., s. 144).

5. Metodologie

5.1. *Materiál*

Materiál zkoumaný v této práci tvoří tři vzorky: 1) americký prezidentský duel Baracka Obamy a Mitta Romneyho, který byl odvysílán v televizi, 2) plenární zasedání Evropského parlamentu, jehož předmětem byla reforma Společné zemědělské politiky (SZP) a 3) několik dalších plenárních zasedání Evropského parlamentu. Tlumočení bylo vždy kabinové, simultánní a probíhalo z angličtiny do češtiny. Celková délka všech nahrávek tlumočení činí 65 minut. Výzkum probíhal *ex post facto*.

Během prvního amerického duelu vedli prezidentští kandidáti monologické, ale i dialogické projevy. Do debaty zasahoval také moderátor. Při rozboru jsme měli k dispozici zvukovou i obrazovou stopu v originálním znění a zvukovou stopu simultánního přetlumočení. Přetlumočení projevu vysílala Česká televize dne 4. 10. 2012. Tlumočník byl jeden (muž). Originální znění debaty v angličtině mělo délku 90 minut, zatímco přetlumočení pouhých 30 minut, protože byl tlumočen pouze sestřih debaty.

Plenární zasedání Evropského parlamentu, jehož předmětem byla reforma Společné zemědělské politiky (SZP) (ze dne 20. listopadu 2013), bylo řízeno předsedou parlamentu, který předával řečníkům slovo a dbal o to, aby europoslanci nepřesahovali čas, který jim byl přidělen. Plenární zasedání trvalo 2 hodiny 35 minut. Projevy europoslanců měly délku 1–3 minuty. V této práci jsme pracovali pouze s projevy europoslanců ze Spojeného království a Irsku, tj. rodilých mluvčí angličtiny. Řečníků bylo 9 a jejich projevy měly celkově délku 15 minut. Tlumočení probíhalo simultánně v různých směrech, česká kabina tlumočila anglické řečníky bez pilotáže, tj. přímo z angličtiny do češtiny. Tlumočnice byly dvě (ženy). Jednalo se o tlumočení *impromptu*. Nahrávky jsme získali z webových stránek EuroParlTV. K dispozici jsme měli audio a videopřenosy ze zasedání a audiopřenosy tlumočení ve všech jednacích jazycích.

Poslední zkoumaný materiál tvoří taktéž plenární zasedání Evropského parlamentu, která byla řízena předsedou parlamentu. Jedná se o tři zasedání a šest projevů, které byly předneseny pěti řečníky (jeden řečník měl výstup na dvou zasedáních). Projevy europoslanců trvaly 1–3 minuty, výjimku tvoří projev paní Catherine Ashtonové, který trval 10:33 minut. Celková délka všech projevů je 20 minut. Tématy zasedání byla: náhrady a pomoc cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letu (ze dne 5. února 2014); zavedení provozních omezení ke snížení hluku na letištích Unie v rámci vyváženého přístupu (rozprava) (ze dne 14. dubna 2014); a svoboda tisku a

sdělovacích prostředků ve světě – výroční zpráva o stavu lidských práv a demokracie (ze dne 12. června 2013). Pracovali jsme výhradně s projevy europoslanců ze Spojeného království a Irsku, tj. rodilých mluvčích angličtiny. Tlumočení probíhalo simultánně v různých směrech, česká kabina tlumočila anglické řečníky bez pilotáže. Jednalo se o tlumočení impromptu. Tlumočníci byli 3 (2 ženy a 1 muž). Nahrávky jsme získali z webových stránek EuroParlTV. K dispozici jsme měli audio a videopřenosy ze zasedání a audiopřenosy tlumočení ve všech jednacích jazycích.

Považujeme za důležité říci, že u prvního materiálu se jednalo o komunikační situaci, které se tlumočník přímo nezúčastnil, tzn. že netlumočil pro řečníky samotné, ale pro obecenstvo/posluchačstvo. V tomto případě tedy pro české posluchače, kteří se o události v USA zajímají. V případě nahrávek ze zasedání EU tlumočníci tlumočili pro přítomné europoslance, ale i pro potencionální diváky EuroParlTV, pravděpodobně česky hovořící osoby, které se zajímají o události v EU. Tito posluchači však mohli nahrávky poslouchat s výrazným časovým odstupem. Neúčast tlumočníka v první komunikační situaci (americký duel) znamená, že tlumočník nenese takovou odpovědnost za dodržování konverzační smlouvy (komunikace proběhne i bez tlumočníka).

5.2.   *Metoda a postup*

Nejprve jsme si pořídili přepisy projevů, které jsme měli k dispozici v obou jazycích. Ke každému projevu (výpovědi) jsme uvedli autora. Poté jsme sestavili tabulky, do kterých jsme zaznamenali pouze prostředky pro vyjadřování zdvořilosti (segmenty, které byly předmětem našeho zkoumání) a rozdělili jsme je podle maxim a ilokučních funkcí. Segment mohl mít různou délku – od jednoho slova (u oslovování a poděkování) až po několik vět (např. výčet slibů). Tabulky sestávaly ze dvou hlavních sloupců – první obsahoval prostředky vyjádřené v originále a druhý prostředky v cílovém jazyce. Segmenty jsme očíslovali. Sloupce napravo od segmentů sloužily k vyhodnocení převodu zdvořilosti. V nich jsme uvedli celkový počet prostředků zdvořilosti v daném segmentu a počet převedených prostředků. V případě, že byl prostředek do cílového jazyka převeden, přiděli jsme mu 1 bod. Pokud převeden nebyl, přidělili jsme mu 0 bodů. Pokud se prostředek nacházel v segmentu, který obsahoval více prostředků vyjadřování zdvořilosti (a několik dílčích segmentů), spočítali jsme celkový počet prostředků. Počet prostředků odpovídá maximálnímu počtu bodů za daný segment. Pokud v takovémto rozsáhlém segmentu nebyly převedeny všechny prostředky zdvořilosti, přidělili jsme odpovídající počet bodů a zároveň jsme uvedli, jaké bylo maximum. Prostředky

zdvořilosti jsme tedy převedli do číselných hodnot a mohli je kvantitativně vyhodnotit. Výsledkem naší studie je informace o množství prostředků vyjadřování zdvořilosti převedených z výchozího do cílového jazyka. Toto množství je vyjádřeno v absolutních hodnotách i procentuálně.

Při posuzování převodu zdvořilosti z angličtiny do češtiny jsme brali v úvahu několik kritérií. Zaprvé bylo třeba, aby byl daný prostředek převeden. Při rozboru jsme se setkávali s tím, že prostředek převeden nebyl. Buď nebyl převeden pouze daný prostředek, nebo nebyl převeden celý delší segment.

Druhým naším kritériem byly konvence v daných jazycích. Pokud byl prostředek zdvořilosti tlumočnickem převeden do cílového jazyka, ale nebyly respektovány konvence jazyka cílového, nedošlo k ekvivalentnímu převedení zdvořilosti a danému segmentu bylo přiděleno 0 bodů, resp. nebyl přidělen maximální možný počet bodů. Obdobně jsme postupovali, pokud byl určitý ilokuční akt převeden pomocí jiného ilokučního aktu a převod byl v rozporu s danou maximou, příp. vyústil v nezdvořilost. A konečně jsme hodnotili i prozodii a neverbální komunikaci, která daný segment doprovázela, a brali jsme ohled na komunikační situaci a kontext, ve kterém komunikace probíhala, mluvčího a další účastníky komunikační situace. Systém hodnocení segmentů a prostředků zdvořilosti, které obsahovaly, je tedy velice komplexní a věříme, že díky němu se nám podařilo při rozboru vzít v úvahu všechny relevantní aspekty. Konkrétní model analýzy představíme níže.

5.3. Model analýzy

U jednotlivých maxim jsme postupovali následovně:

Maxima taktu a šlechetnosti

U ilokučního aktu slibu jsme považovali za správné jeho pronesení s přesvědčivou a upřímnou intonací a neverbální komunikací, dále například s frázováním, které sdělení zdůraznilo.

Maxima ocenění a skromnosti

Understatement a overstatement jsou typické pro angličtinu a nejsou vždy převoditelné do češtiny, proto jsme jejich nepřevedení v určitých případech považovali za ekvivalentní. Našli jsme i příklady zmírnění kritiky pomocí ironie či všeobecného konatele. Tyto strategie se také používají v češtině, proto byly ohodnoceny daným počtem bodů. Nepřevedení přílišné

skromnosti a anglické tentativnosti jsme hodnotili kladně. Sebechvála byla hodnocena negativně, sebekritika pozitivně.

Při hodnocení ilokučního aktu poděkování hrálo klíčovou roli, zda bylo převedeno ve své celistvosti a intenzitě a zda bylo poděkováno všem adresátům.

Maxima souhlasu

Souhlas s ostatními účastníky komunikace jsme považovali za žádoucí, pokud nebyl vyjádřen příliš autoritativně.

Maxima účasti

Blahopřání bylo hodnoceno kladně, pokud bylo proneseno upřímně, případně přátelsky. Segmenty vyjadřující negativní propoziční obsah týkající se adresátů a vyjadřující účast byly považovány za ekvivalentně převedené, pokud byly proneseny upřímně, s vážnou a výraznou intonací, vážnou tváří a se zájmem. Negativně jsme hodnotili monotónní přetlumočení, které bylo známkou nedostatečného zájmu o adresáta.

Maxima fatická

Oslovování a hovoření o jiné osobě jsme hodnotili v souladu s kapitolami 3.1.5.1. a 3.1.5.2. této práce. U této maximy jsme se zaměřili na dodržování konvencí platných pro zkoumané jazyky. Pro češtinu je typické používat formu *pán*, *paní*, funkci a příjmení. Formy *pán* a *paní* se navíc na rozdíl od angličtiny mohou pojit s jménem obecným. V angličtině je obvyklé oslovování křestním jménem. Za nežádoucí jsme považovali nepřevedení oslovení, pokud se v originále vyskytlo, a oslovení, příp. zmínění třetí osoby, které nevedlo k přesné identifikaci osoby.

Závěrem uvedme, že u všech maxim jsme odečítali v hodnocení body, pokud byla prozodie v rozporu s propozičním obsahem a ilokuční funkcí. Další postup při hodnocení segmentů obsahujících prostředky vyjadřování zdvořilosti je patrný z podrobných komentářů v rámci jednotlivých případových studií.

6. Případová studie – první americký duel

6.1. *Komunikační situace*

Před prezidentskými volbami v USA proběhly v rámci předvolební kampaně kandidátů na prezidenta Baracka Obamy a Mitta Romneyho tři televizní duely, v nichž se tyto kandidáti utkali. My budeme zkoumat první duel, který se odehrál 3.10.2012. Debaty se aktivně zúčastnil moderátor Jim Lehrer. Publikum v sále mělo během debaty (2012) výslovně zakázáno v přímém přenosu jakkoli reagovat na výroky kandidátů. Každá debata trvala 90 minut, byla rozdělena do šesti asi 15minutových segmentů, na otázky byly vyhrazeny 2 minuty a na otevřenou diskuzi zbývající část segmentu. Byla završena dvouminutovými závěrečnými prohlášeními – jedno pronesl prezident Obama a jedno Mitt Romney. Otázky, na které měli prezidentští kandidáti odpovídat, navrhovala veřejnost prostřednictvím internetu; výběr otázek provedl moderátor.

Můžeme předpokládat, že motivace moderátora prezidentského duelu je podobně jako v televizním interview (Hoffmanová, 1994, s. 194) profesionální a že jeho hosté s konáním debaty dobrovolně souhlasili. To znamená, že všichni tři aktivní účastníci komunikace by měli dodržovat Griceův princip spolupráce. Během debaty si všichni tři její účastníci projevovali úctu a respekt, i když Obama s Romneym se také vzájemně osočovali. Pro kandidáty byla typická přesvědčivá gestikulace, oční kontakt a přesvědčivost projevu vůbec. Songqing Li (2008, 34) říká: „politici využívají televizních debat k pozdvižení tváře strany a země, které zastupují, [...]“ a dále též: „k očernění politických oponentů a stran opozice“.

6.2. *Rozbor a výsledky*

PPP = počet převedených prostředků

CPP = celkový počet prostředků v segmentech

Č. seg. = číslo segmentu

tučné zvýraznění – konkrétní část segmentu, která vyjadřuje zdvořilost, resp. její přetlumočení

podtržení – část segmentu, která je zajímavá z hlediska prozodie nebo neverbální komunikace (konkrétní realizace je uvedena v závorce, která následuje)

kurziva – popisuje daný segment a jeho části, objasňuje bodové ohodnocení

— — segment nebyl tlumočnickem převeden

6.2.1. Maxima taktu a maxima šlechtnosti

Č. seg.	Moderátor		PPP	CPP
1	There is a noise exception right now though as we welcome (<i>pauza</i>) President Obama (<i>pauza</i>) and governor Romney. <i>upřímné uvítání s úsměvem, slavnostní intonace</i>	Ovšem teď určitě nějaký hluk uslyšíme, až budeme vítat prezidenta Obamu a guvernéra Romneyho. <i>silnější hlas, akcelerace (zesílení), slavnostní</i>	1	1
2	No cheers, applause, boos, hisses among other noisy distracting things so we may all concentrate on what the candidates have to say. <i>maximalizuje prospěch kandidátů + diváků</i> <i>rozkaz</i>	diváci nám slíbili, že nebudou rušit, nebudou pohybovat židlemi a nebudou hlasitě se projevovat, tak abychom se mohli soustředit na to, co kandidáti říkají, <i>slib</i>	1 + 1 (2)	2
3	But, first, governor Romney, do you have a question that you would like to ask President directly about something he just said? <i>dal šanci Romneymu reagovat</i> <i>podpořeno intonací</i> <i>návrh</i>	Guvernére Romney, chtěl byste se na něco zeptat pana prezidenta přímo, <u>na to, co právě řekl?</u> <i>(intonace klesavá – konec neodpovídá otázce zjišťovací)</i>	0,5	1
4	That's where we started. <i>To už jste říkal.</i> <i>maximalizuje prospěch diváků</i> <i>výtka</i>	—	0	1
5	Excuse me. (<i>gesto – STOP</i>) It is just so that everybody understands. <i>přerušování debaty za účelem maximalizování prospěchu diváků</i>	Nenene, pánové, tak aby tomu všichni rozuměli.	1	1
6	But go ahead, Sir. <i>gesto – předávám slovo</i> <i>návrh, pobídka</i>	Ale teď dobře, to ještě vysvětlíte. <i>podpořeno intonací</i>	1	1
7	Excuse me, gentlemen, one second. <i>přerušování debaty za účelem maximalizování prospěchu diváků</i>	Pardon	1	1
8	Just for the record. [...] It is just so that everybody understands. <i>přerušování debaty za účelem maximalizování prospěchu diváků a jejich informování</i>	tak aby tomu všichni rozuměli.	1	1
9	What would you do as President? <i>maximalizuje prospěch diváků</i> <i>rázně vyřčená otázka</i> <i>příkaz – mluvíte k věci</i>	—	0	1
10	I'm not going to grade the two of you and say your answers have been too long or I've done a poor job. <i>slib</i>	já vás nebudu tady známkovat, jestli vaše odpovědi byly příliš dlouhé nebo já to tady špatně vedu.	1	1

11	Do you challenge what the governor just said about his own plan? <i>oční kontakt s Obamou + úklon hlavou (signál – poslouchám vás, máte slovo) návrh</i>	er, er...Můžete říct něco k plánu pana guvernéra?	0,5	1
CELKEM			9	12
CELKEM V PROCENTECH			75 %	

Tab. 1. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou taktu a šlechetnosti u moderátora

Segment č. 1 (Dále jen č. x) je uvítání, které je doprovázeno odpovídající prozodíí a neverbální komunikací. Za účelem zdůraznění moderátor udělal před zmíněním kandidátů, které vítá, pauzu. Intonace je slavnostní a moderátor se při pronášení segmentu přátelsky usmívá. Přetlumočení bylo ekvivalentně převedeno. Tlumočnick pronesl segment silným hlasem a se zrychlením, prozodie je tedy také slavnostní. Č. 2 je projevem taktu vůči kandidátům a vůči divákům. Takt vůči oběma skupinám byl převeden do češtiny, ale stojí za povšimnutí, že ilokuční akt rozkazu převedl tlumočnick jako slib. Segment byl ohodnocen 1 + 1 body (1 bod za takt vůči divákům a 1 bod za takt vůči kandidátům), resp. 2 body ze dvou. Č. 3 má formu otázky a vyjadřuje vůli mluvčího předat slovo Romneymu, dát mu šanci reagovat. Z hlediska ilokučních aktů se jedná o návrh. Propoziční obsah a ilokuční funkce byly podpořeny intonací. V přetlumočení však byla prozodická složka nesprávně převedena (intonace byla klesavá a neodpovídala dle českých konvencí otázce zjišťovací), proto bylo uděleno pouze 0,5 bodů z 1. V č. 4 moderátor napomíná kandidáta, že se opakuje. Ačkoli přerušení řečníka je netaktní vůči němu (mluvčí mu něco vytýká), jedná se o projev taktu vůči divákům. Tento segment však vůbec tlumočnickem převeden nebyl a byl ohodnocen 0 body. V segmentu č. 5 se jedná o přerušení kandidátů během debaty pomocí *Excuse me* (v češtině *nenene, pánové*). Přerušení je taktní vůči divákům, protože řečník maximalizuje jejich prospěch usměrňováním kandidátů. Segment jsme ohodnotili 1 bodem. V segmentu č. 6 moderátor kandidátovi předává slovo. Jedná se o návrh a pobídku. Svůj záměr podpoří gesty. V přetlumočení došlo k převedení propozičního obsahu a ilokuční funkce a zároveň k jejich podpoření intonací. V č. 7 moderátor kandidáty taktně přerušil. K taktnímu přerušení došlo i v češtině. V č. 8 opět dochází k přerušení kandidátů za účelem informování diváků. Takt v podobě vysvětlení důvodu přerušení je stejným způsobem vyjádřen i v češtině. V č. 9 moderátor netaktně skočí Romneymu do řeči a bez oslovení jej vyzve k odpovědi na otázku *What would you do as President?*, aby maximalizoval prospěch diváků. Otázka je vyslovena rázně, z hlediska ilokučních aktů se jedná o příkaz. Není však přetlumočena.

V segmentu č. 10 maximalizuje moderátor prospěch kandidátů. Z hlediska ilokuční funkce se jedná o slib, který byl ekvivalentně převeden do češtiny. Č. 11 má formu otázky a vyjadřuje vůli mluvčího předat slovo Obamovi, dát mu šanci reagovat. Z hlediska ilokučních aktů se jedná o návrh. Segment je v originále podpořen neverbální komunikací – moderátor udržuje oční kontakt s Obamou a ukloní hlavu na stranu, tzn. vysílá k Obamovi signál, že mu naslouchá. České přetlumočení je sice z hlediska propozičního obsahu a ilokuční funkce přesné, ale výrazná neverbální komunikace moderátora nebyla v žádné podobě (např. prozodicky) převedena. Proto bylo přiděleno pouze 0,5 bodu.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 75 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

Č. seg.	Romney		PPP	CPP
1	This is about getting jobs for the American people.	Pro mě tohle je o pracovních míst, pracovních místech pro Američany. <i>intonační pokles</i>	0,5	1
2	We've gotta get those dollars back to the states and go to the workers (1) so they can create their own pathways to get in the training they need for jobs that'll really help them (2). <i>výrazná gestikulace</i>	A uvědomme si, že tyhle peníze, které na ně dáváme, <u>musíme</u> (<i>přízvuk</i>) vrátit zpátky státu tak, aby lidem mohli získat vzdělávání pro praxi. <i>výraznější intonace, frázování</i>	2	2
3	I'll restore the vitality <i>slib, závazek</i> <i>upřímná, vážná intonace</i>	My potřebujeme obnovit (<i>přízvuk</i>) tu vitalitu <i>neutrální až nevýrazné</i> <i>výrazové zeslabení</i>	0,5	1
4	If I am President, I'll double them	Pokud já budu prezident, tak já je zdvojnásobím (<i>důraz</i>) <i>méně výrazná melodie než Romneyho</i>	1	1
5	My number one principle is there will be no tax cut that adds to the deficit, I underline that. <i>kategorické</i>	Mým zásadním principem je, že rozhodně nebudeme škrtnat daně tak, abychom zvýšili deficit.	2	2
6	No tax cut that adds to the deficit.	Žádné škrtnání daní, které rozšíří deficit.	1	1
7	I've done it before, I'll do it again.	Já jsem tohle udělal v minulosti, budu to dělat i v budoucnosti.	1	1
8	I'll get incomes up again. <i>vážný výraz</i>	—	0	1
9	I'll create, help create 12 million new jobs <i>vážný výraz, upřímnost</i>	Já pomůžu vytvořit 12 milionů pracovních míst	1	1
10	If I am elected, we won't have Obamacare. zrušíme <i>kroutí hlavou „ne“</i>	my nebudeme podporovat Obamacare	0	1

11	We'll put in place the kind of principles [...] we'll focus on getting the cost of health care down	budeme to organizovat tak jako u nás [...] tak, aby ceny zdravotnictví šly dolů zdravotní péče.	2	2
12	If the President were to be re-elected, you're gonna see a 716 billion dollar cut to Medicare. You'll have 4 million people who'll lose Medicare advantage, you'll have hospitals and providers that'll no longer accept Medicare patients. I'll restore that 716 billion dollars to Medicare. <i>mimika+kývání hlavou+gesta – přesvědčivost, upřímnost</i>	Pokud budu zvolen, tak lidé nepřijdou o Medicare , některé nemocnice tedy nepřestanou přijímat pacienty na Medicare.	1	1
13	I will not cut our commitment to our military. (1) I will keep America strong (2) and get America's middle class working again (3). <i>upřený pohled, vážný výraz, mračí se, gesta P rukou – pomáhají frázování+důraz</i>	Já chci, aby Amerika byla silná i nadále, takže nic takového škrtat nebudu . <i>zrychlení, protože tlumočnick nestíhá, nevýrazná intonace</i>	2	3
14	But I do want to reduce the burden being paid by middle-income Americans.	Ale chci snížit ten deficit , který, kterým klademe na bedra středně-příjmovým, vých Američanů.	1	1
15	I don't want to cost jobs .	Já nechci (důrazně), aby něco stálo pracovní místa	1	1
16	My priority is putting people back to work in America.	Já chci , aby lidé šli zpátky <u>do práce</u> (<i>melodie</i>).	1	1
17	My view is that we have to provide tax relief (důraz) to people in the <u>middle (důraz)</u> class.	Já říkám , že chceme daňové úlevy pro lidi ze střední třídy.	1	1
18	Yes, we can help <i>závazek</i>	Ano, můžeme. Můžeme pomoci. <i>řečeno nevýrazně, bez zájmu + původní význam spíše „pomůžeme vám“</i>	0	1
19	you can look at the record <i>nabídka</i>	Můžete se také podívat na výsledky	1	1
CELKEM			19	24
CELKEM V PROCENTECH			79,2 %	

Tab. 2. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou taktu a šlechetnosti u Romneyho

V č. 1 maximalizuje prospěch posluchačů, resp. voličů, když hájí jejich zájmy. Tlumočnick převedl propoziční obsah a ilokuční funkci, intonace však nebyla odpovídající – byla klesavá. Proto jsme udělili jen 0,5 bodů z 1 bodu. V č. 2 Romney také hájí zájmy voličů a propoziční obsah je podpořen výraznou gestikulací. Přetlumočení obsahuje převedení propozičního obsahu, ilokuční funkce a výraznější intonace, frázování a přízvuku. Můžeme tedy říci, že gestikulaci převedl tlumočnick pomocí prozodie. Č. 3–13 vyjadřují slib a závazek. Pokud byl ekvivalentně převeden propoziční obsah s ilokuční funkcí a nebyly v rozporu s prozodií či

neverbálními prostředky, byl segmentu přidělen 1 bod. V opačném případě byly body odečítány. Č. 3 byl pronesen s upřímnou, vážnou intonací, ale přetlumočení bylo proneseno neutrálně až nevýrazně, navíc nemělo formu ilokučního aktu závazek/slib, nýbrž sdělení a došlo tedy k výrazovému zeslabení. Proto bylo přiděleno jen 0,5 bodu. Č. 4 byl přetlumočen s důrazem na *zdvojnásobím*, prozodie byla méně výrazná než v originálu, ale s ohledem na české konvence ekvivalentní. Č. 5 má formu kategoricky proneseného slibu. Kategoričnost byla zachována, proto byly přiděleny 2 body. Č. 8 zesílen neverbální komunikací v podobě vážného výrazu, nebyl do češtiny vůbec převeden. Č. 9 byl pronesen s vážným výrazem a s upřímností, přetlumočení bylo z prozodického hlediska neutrální. Vzhledem k ekvivalentnímu převedení propozičního obsahu s ilokuční funkcí byl přidělen bod. V č. 10 mluvčí slibuje, co se nestane a své tvrzení podporuje kroucením hlavou zleva doprava, tj. nesouhlasnou neverbální komunikací. Přetlumočení není ekvivalentní z hlediska propozičního obsahu; v originále je řečeno, že Obamacare bude zrušeno, zatímco v přetlumočení, že jej nebude Romney podporovat. Proto nebyl bod přidělen. Č. 11 můžeme považovat za slib, ale také za výčet plánů. Segment byl ekvivalentně převeden a byly uděleny 2 body. Č. 12 obsahuje dílčí segment, který vyjadřuje slib (I'll restore that 716 billion dollars to Medicare.). Je doplněn přesvědčivou a upřímnou mimikou, kýváním hlavy a gestikulací. Přetlumočení obsahuje dva sliby, protože tlumočnick vyjádřil propoziční obsah pomocí jiného konatele – nikoli protikandidáta, nýbrž Romneyho. Byl udělen 1 bod z 1. Č. 13 obsahuje tři dílčí sliby. Byly proneseny s vážným výrazem, upřeným pohledem a s gestikulací pravou rukou, která řečníkovi pomohla sdělení frázovat a klást na něj důraz. Přetlumočení obsahovalo pouze dva ze tří dílčích segmentů, které byly proneseny s nevýraznou intonací a příliš rychle. Nejednalo se o ilokuční akt slibu, ale o sdělení záměru mluvčího zavázat se k vykonání něčeho, co je ve prospěch adresáta, tj. výpověď s funkcí komisivní. To považujeme za pozitivní a proto jsme udělili 2 body ze tří.

Č. 14–17 vyjadřují taktéž záměr a cíl mluvčího vykonat něco, co je v zájmu voličů, ale na rozdíl od segmentů 3–13 se nejedná o sliby. Na některé části segmentů byl kladen důraz nebo byly proneseny s výraznou melodií. Všechny segmenty byly převedeny do češtiny a považujeme je za ekvivalentní ve srovnání se segmenty v angličtině. Č. 18 je závazek Romneyho vůči voličům. Do češtiny byl dle našeho názoru nepřesně převeden; přesnější by bylo přetlumočení „pomůžeme vám“. Navíc přetlumočení zahrnovalo i nevýraznou prozodii, segment byl vysloven bez zájmu, který bychom u takového závazku očekávali. Proto jsme bod nepřidělili. Č. 19 je nabídka, tj. prototypický řečový akt pro maximum šlechetnosti. Tento

segment byl pronesen bez výrazné prozodie či neverbální komunikace, přetlumočení bylo ekvivalentní.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 78,6 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

Č. seg.	Obama		PPP	CPP
1	And so I just wanna wish, sweetie, you happy anniversary and let you know that a year from now we will not be celebrating it in front of 40 million people.	a můžu vám slíbit, že letos to nebudeme slavít před dvaceti miliony lidů—.	0	1
2	I've kept that promise and if you'll vote for me, then I promise that I'll fight just as hard in the second turn. <i>klesavý melodém upřený pohled stvrzující upřímnost slibu + mimika – vážná tvář+sepjaté rty</i>	Tento slib jsem dodržel (<i>zamumláno</i>) a, pokud pro mě budete hlasovat, tak slibuji, že budu stejně tvrdě bojovat i ve svém druhém období. <i>nevýrazná prozodie</i>	0,5	1
3	I wanna provide tax breaks for companies that are investing here in the United States.	—	0	1
4	I wanna hire another hundred thousand new math and science teachers	já například teď chci vytvořit prostor pro 100 tisíc nových učitelů matematiku, ky.	1	1
5	And I wanna make sure that we keep tuition low for young people.	A také chci podpořit vzdělávání malých právníků.	0	1
6	So I wanna lower it, particularly for manufacturing	takže je chceme snížit . Já zejména pro výrobní odvětví.	1	1
7	governor Romney and I do share a deep interest in encouraging small business growth.	My oba dva chceme podpořit růst	1	1
8	And what I wanna do is continue the tax rates	A chci pokračovat i v těch daňových škrtech	1	1
9	But I also want to close those loopholes that are giving incentives for companies	Ovšem docela jistě chcem, chci omezit daňové úlevy pro firmy	1	1
CELKEM			5,5	9
CELKEM V PROCENTECH			61,1 %	

Tab. 3. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou taktu a šlechetnosti u Obamy

Č. 1 má formu slibu vůči p. Obamové. Přetlumočení však obsahuje jiný předmět, ne p. Obamovou (*I want to let you know*), ale publikum (*můžu vám slíbit*). Vedlejší věta obsahuje jiného konatele. V originále je konatelem Obama s p. Obamovou, zatímco v přetlumočení Obama a publikum. Zdvořilost originálu byla převedena v nezdvořilost, proto bylo tomuto segmentu přiděleno 0 bodů. Č. 2 má také formu slibu. V originále je slib doprovázen upřímným pohledem, vážný výrazem ve tváři a sepjatými rty. Melodém je klesavý, tzn.

odpovídající. Tyto parajazykové a mimojazykové prostředky jsou známkou upřímnosti mluvčího a jeho úmyslu slib vykonat. Česká verze je ekvivalentní z hlediska propozičního obsahu a ilokační funkce, nikoli z hlediska prozodie. Slib byl pronesen poněkud nevýrazně. Proto bylo přiděleno pouze 0,5 z 1 bodu. Č. 3–9 jsou výpovědi s funkcí komisivní. Tyto segmenty byly ve většině případů převedeny, jen č. 3 nebyl převeden vůbec a č. 5 byl převeden s nesprávným propozičním obsahem. Proto segmentům 3 a 5 nebyl bod přidělen. Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 61,1 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 92,1 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

6.2.2. Maxima ocenění a maxima skromnosti

Č. seg.	Obama		PPP	CPP
1	20 years ago I became the luckiest man on Earth because Michelle Obama agreed to marry me	Já jsem před dvaceti lety se stal velice šťastným mužem, protože tehdy jsem se provdal <i>sebechvála, monotónní intonace</i>	0	1
2	because of the resilience and the determination of the American people we've begun to fight our way back. <i>intonace i melodie neutrální</i>	a díky síle amerického lidu jsme to napravili. <i>intonace i melodie neutrální</i>	1	1
3	because of this magnificent country that we live in	—	0	1
4	You've done a great job.	Děláte to dobře <i>hluboký, upřímný hlas</i>	1	1
5	And the reason is because of its people.	a je to díky Američanům <i>neklesl hlasem, nezdůraznil to</i>	0,5	1
6	Because the woman I met in North Carolina who decided at 55 to go back to school because she wanted to inspire her daughter and now has a job from that new training that she has gotten. <i>mimika – obdiv, překvapení</i>	Potkal jsem ženu v Severní Karolíně, která se vrací zpátky do školy, i když jí je pětapadesát, protože viděla, jak to pomohlo její dceři. <i>prozodie OK – variabilní melodie</i>	0,5	1
7	Because a company in Minnesota who was willing to give up salaries and perks for their executives to make sure they didn't lay off workers during a recession.	Vidím jiné lidi, kteří jsou schopni se vzdát svých příplatků, aby nemuseli propouštět ve své továrně. <i>nevýrazná intonace a melodie</i>	1	1
8	The auto workers that you meet in Toledo or Detroit take such pride in building the best cars in the world <i>(intonace, frázování – obdiv, úsměv)</i>	Podívám se do Detroitu a tam jsou lidé tak rádi, že budují, že dělají ta nejlepší auta na světě. Protože oni mají, prostě mají tu svoji vlastní	1	1

	not just because of pay check but because it gives them that sense of pride, that they are building America.	důvěru a <u>pýchu</u> (<i>důraz</i>) na to, co tam dělají		
9	then governor Romney's plan may work for you <i>zmírnění kritiky, intonace ani melodie není ironická</i>	tak možná plán guvernéra Romneyho bude fungovat. <i>intonace ani melodie není ironická</i>	1	1
10	he's also gonna repeal Obama Care which will not be very popular among Democrats <i>understatement</i>	bude taky chtít odvolávat Obama Care, což u Demokratů nenarazí (<i>důraz</i>) na pochopení <i>výrazná stoupavá melodie</i>	1	1
11	because of this magnificent country that we live in	v naší zemi	1	1
12	But, ultimately, part of being principled, part of being a leader is, A) being able to describe exactly what it is that you intend to do (<i>oční kontakt s Romneyem</i>), not just saying „I'll sit down“, but you have to have a plan. Number two, what's important is that occasionally you have to say no to folks both in your own party and in the other party. <i>zmírnění kritiky pomocí všeobecného konatele</i>	Ale když člověk má zastávat své principy, tak musí být schopen popsat přesně, co chce dělat a ne jenom říkat prostě „Sednu si s někým“, ale musí mít plány. A za druhé je třeba občas říct ne. Lidem jak ve vlastní straně, tak v opačné straně.	4	4
13	And so part of leadership and governing is both saying what it is that you are for but also being willing to say no to some things <i>zmírnění kritiky pomocí všeobecného konatele</i>	A součást vedení státu je jasně říci, za čím si člověk stojí a proti čemu člověk je.	2	2
14	You know, four years ago I said that I am not a perfect man and I wouldn't be a perfect president. <i>nepodpořeno skromnou intonací, spíše sebevědomou + rychlé tempo nepodpořeno skromnou neverbální komunikací</i>	Před čtyřmi lety (<i>pauza</i>) jsem říkal, že nejsem dokonalý člověk a nebudu dokonalý prezident. <i>neutrální</i>	0	0
15	I think we've got to invest in education and training.	Já si myslím , že musíme investovat do vzdělávání a do škol.	1	1
16	I think it's important for us to develop new sources of energy here in America, that we change our tax code, make sure that we open up small businesses and...	Musíme vyřešit nové zdroje tady v Americe, musíme pomáhat malým podnikům, musíme pomáhat firmám, které investují tady ve Spojených státech.	1	1
17	But I also believe that we've got to look at the energy sources of the future, like wind and solar and biofuels.	A musíme se zaměřovat také na zdroje energie pro budoucnost, jako je větrná energie, solární energie a tak dále.	1	1
18	That's I think one of the central questions of this campaign.	to bude hlavní téma této předvolební kampaně.	1	1
19	Well I think let's talk about taxes because I think it's instructive.	Pobavme se o daních, protože myslím si , že to je poučné	1	1

20	And the reason is because I believe that we do best when the middle class is doing well.	A myslím si , že zásadním důvodem pro to je, že se nám daří, když se daří střední třídě.	1	1
21	And I think that that would be a mistake.	a to by bylo problematické.	2	2
22	But I think math, common sense and our history shows us that's not a recipe for job growth.	Ale myslím si , že matematika, zdravý rozum a naše historie nám ukazují, že tohle není recept pro růst	1	1
23	And that kind of approach I believe will not grow our economy	A já si myslím , že takto naše ekonomika neporoste	1	1
24	And I think that that would be a mistake.	a to by bylo problematické	1	1
25	I think that governor Romney is gonna have a busy first day	Já si myslím , že guvernér Romney bude mít velice těžkou práci	1	1
26	I think this was a terrific debate	myslím si , že to byla skvělá debata	1	1
27	And so maybe they can buy a new car.	tak si možná můžou koupit nové auto	1	1
28	So in some ways we've got some data on which approach is more likely to create jobs and opportunity for Americans and I believe (<i>sklopené oči</i>) that the economy works best when middle-class families are getting tax breaks so that they've got some money in their pockets	Takže my máme data o tom, který přístup lépe vytváří příležitosti pro více Američanů a já si myslím , že ekonomika funguje nejlépe, když dostanou daňové úlevy střední, lidi se středními příjmy	3	3
29	And that's probably a promise that governor Romney thinks I have kept.	A to pravděpodobně si taky guvernér Romney myslí, že jsem dodržel tento slib.	1	1
30	Jim, I, you may wanna move to another topic but I want to say this to the American people. <i>vysvětlení svého jednání</i>	Jíme, možná budete chtít přejít k jinému tématu, ale já akorát řeknu Američanům	1	1
31	Okay <i>pokora, přitakání, sklopené oči</i>	—	0	1
32	Well, thank you very much Jim for this opportunity. <i>oční kontakt</i>	Já vám děkuji mnohokrát za tuto příležitost	1	1
33	I wanna thank governor Romney (<i>oční kontakt</i>) and the University of Denver (<i>oční kontakt s publikem</i>) for your hospitality.	Chtěl jsem poděkovat guvernérovi Romneymu a Denverské univerzitě za pohostinnost. <i>implikace – nakonec ale neděkuji. Správně a zdvořile – chtěl bych</i>	0	2
34	Jim, I wanna thank you (<i>oční kontakt</i>) and I wanna thank governor Romney (<i>oční kontakt + kývání hlavou „ano“</i>) because I think this was a terrific debate and I very much appreciate it (<i>sklopení zraku</i>). And I wanna thank the University of Denver.	Jíme, já bych chtěl poděkovat guvernérovi Romneymu, myslím si, že to byla skvělá debata a velice si jí vážím (<i>monotónní intonace</i>). Chci poděkovat také denverské univerzitě. <i>modalita tentativnější – kondicionál</i>	3	5
CELKEM			37	45
CELKEM V PROCENTECH			82,2 %	

Tab. 4. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou ocenění a skromnosti u Obamy

Segmenty 1–8 vyjadřují chválu, ocenění a vděk. V č. 1 je Obama vděčný své ženě, že si ho vzala, váží si toho. Přetlumočení obsahuje sebechválu a navíc je proneseno s monotónní intonací, proto jsme neudělili žádný bod. V č. 2 a 5 Obama oceňuje a vyzdvihuje americkou povahu. V č. 5 tlumočník použil nesprávnou prozodii – neklesl hlasem, nezdůraznil výpověď, proto jsme udělili pouze 0,5 bodu. V č. 3 Obama vyjadřuje nesmírný obdiv své zemi. Segment nebyl převeden. V č. 4 Obama oceňuje práci moderátora, skládá mu kompliment. Přetlumočení je považováno za ekvivalentní – došlo k ekvivalentními převodu propozičního obsahu a ilokuční funkce a výpověď byla pronesena hlubokým, upřímným hlasem. Č. 6 je nápadný pro neverbální komunikaci řečníka, která doplňuje propoziční obsah a ilokuční funkci mimikou vyjadřující obdiv a údiv. Ačkoli výpověď byla z hlediska propozičního obsahu nepřesná, tlumočník vhodně využil prozodických prostředků a pronesl ji melodicky, a tím i zachoval její ilokuční funkci. Č. 7 se vyznačuje neutrální prozodií, přetlumočení nevýraznou intonací a melodií, přesto jsme udělili bod. V č. 8 řečník bohatě využívá různých prostředků – intonace, frázování a úsměvu, kterými dohromady vyjadřuje ocenění. V přetlumočení bylo zdůrazněno slovo *pýcha*. Propoziční obsah nebyl převeden se všemi detaily, ale celkově segment považujeme za ekvivalentní. Č. 9 je případem zmírnění kritiky pomocí modálního slovesa *may* vyjadřujícího nižší míru jistoty mluvčího ohledně propozičního obsahu. Zmírnění kritiky bylo převedeno v souladu s českými konvencemi pomocí částice *možná*. Ačkoli všechny argumenty, které Obama představil před vyřčením č. 9, vypovídají o Obamově skepsi vůči Romneyho plánu, nepoužili Obama ani tlumočník ironickou intonaci ani melodii, a tím částečně zachovali Romneyho tvář. Č. 10 je understatement a také představuje zmírnění kritiky. V češtině není understatement tak běžný jako v angličtině (viz kap. 1.8. této práce), proto jeho převedení pomocí futura vyjadřujícího vysokou míru jistotu ohledně propozičního obsahu a kategoričnost považujeme za ekvivalentní. Č. 11 považujeme za overstatement, který je taktéž typický pro angličtinu. Přetlumočení bez přílišné chvály považujeme vzhledem k českým konvencím za ekvivalentní. Č. 12 a 13 jsou příkladem zmírnění kritiky pomocí všeobecného konatele. V originále č. 12 byla použita konvenční 2. osoba a v českém přetlumočení konvenční vyjádření všeobecného konatele výrazem *člověk*, případně jednočlennou větou či přivlastňovacím zájmenem *vlastní*. Segment jsme ohodnotili maximálním počtem 4 bodů. Č. 13 jsme hodnotili obdobně jako č. 12.

V č. 14 je Obama kritický vůči sobě. Kritické tvrzení však není podpořeno skromnou intonací, spíše sebevědomou, ani skromnou neverbální komunikací. Tempo je také rychlé.

Neverbální prostředky a prozodie v češtině také nejsou zcela skromné, spíše neutrální. Skromnost na úrovni jazykové převedena byla. Nakonec jsme však segment do rozboru nepočítali, vzhledem k tomu, že ani originál nepovažujeme za zdvořilý.

Do kategorie prostředků zdvořilosti respektujících maximu skromnosti jsme zařadili segmenty, v nichž se mluvčí nevyjadřoval příliš kategoricky a nepovažoval svá tvrzení za obecně platná. Jeho tvrzení postrádala kategoričnost díky použití 1. osoby jednotného čísla, tzn. označení mluvčího za konatele, který takto bere za pronesená tvrzení odpovědnost na sebe, a díky slovesu *think*, případně dalším prostředkům (*In my view apod.*). Prostředek vyjadřování zdvořilosti byl považován za převedený, pokud byla převedena 1. osoba jednotného čísla a také sloveso vyjadřující nízkou míru jistoty mluvčího *think*, případně jiný prostředek vyjadřující osobní názor mluvčího. Vzhledem ke konvencím v českém jazyce a nižší frekvenci užívání skromnosti než v angličtině (Hirschová, 2013, s. 249) jsme i v případě kategoričtějšího přetlumočení přidělili segmentu bod. Segment č. 21 obsahoval kromě *I think* také formu kondicionál *would be*, která byla převedena do češtiny. Nízká jistota mluvčího ohledně propozičního obsahu v č. 27 byla zachována. Č. 28 kromě vyjádření osobního názoru mluvčího obsahuje zájmeno *some*, které vyjadřuje nízkou míru jistoty. Tato nízká míra jistoty nebyla převedena ani v prvním, ani ve druhém případě, ale vzhledem k odlišnosti jazykových konvencí v angličtině a v češtině jsme přidělili všechny tři body. Č. 29 vyjadřuje střední míru jistoty ohledně propozičního obsahu, která byla v přetlumočení zachována. Segment 30 vyjadřuje nízkou míru jistoty díky pomocnému slovesu *may*. V přetlumočení je dle českých konvencí použita částice *možná* (viz s. 23 této práce; Dušková, 2006, s. 185). Č. 31 vyjadřuje přitakání, pokoru a byl pronesen se sklopeným zrakem. Do češtiny však nebyl vůbec převeden.

Č. 32–34 jsou ilokučním aktem poděkování. Č. 32 byl převeden ve své celistvosti i intenzitě (děkuji *mnohokrát*), proto byl udělen celý jeden bod. Č. 33 obsahuje dvojí vyjádření poděkování a Romney při pronášení svých slov udržuje s adresáty poděkování oční kontakt. Tlumočník však zvolil nesprávnou jazykovou formulaci *chtěl jsem poděkovat*, která implikuje, že si řečník svůj záměr rozmyslel a nakonec nikomu neděkuje. Proto byl segment ohodnocen 0 body. Č. 34 obsahuje 4 dílčí segmenty vyjadřující poděkování a jeden dílčí segment ocenění. Tlumočník poděkoval pouze třikrát (vynechal poděkování moderátorovi), a ocenění převedl s monotónní intonací, proto byly uděleny 3 body z 5.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 82,2 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

Č. seg.	Romney		PPP	CPP
1	It's an honor to be here with you (<i>oční kontakt</i>) (1) and I appreciate the chance to be with the President (<i>oční kontakt</i>) (2), I'm pleased to be at the University of Denver (3), I appreciate their welcome (4) and also the presidential commission on these debates (5). <i>intonačně OK, ale mimika nepřiliš upřímná + mluví dost rychle, nezdůrazní vděčnost</i>	A já jsem velice rád, že jsem tady (1) že můžu být na Univerzitě v Denveru (3) a hovořit s panem prezidentem (2) a také děkuji prezidentské komisi pro tyto debaty (5) <i>klidný, upřímný projev</i>	4	5
2	small business people have decided that America may not be the place to open a new business <i>understatement</i>	malé podniky, například v Americe teď se vůbec neotevírají (<i>přízvuk</i>)	1	1
3	I'm used to people saying something that's not always true <i>understatement</i>	—	0	1
4	And Republicans and Democrats both love America <i>overstatement</i>	a jak Republikáni, tak Demokráté milují Ameriku	0	1
5	My view is that we have to provide <i>tax relief</i> to people in the middle class.	Já říkám , že chceme daňové úlevy pro lidi ze střední třídy.	1	1
6	For me this is about jobs.	Pro mě tohle je o pracovních míst, pracovních místech	1	1
7	Jim, the President began this segment so I think I get the last word.	Jíme, pan prezident začal tento segment a já doufám , že dostanu poslední příležitost. <i>manipulace</i>	0	1
8	In my view that's gonna mean a whole different way of life	a já si myslím , že to bude problém pro spoustu lidí	1	1
9	And we face this deficit could crush the future generations.	A tenhle deficit bude ničit budoucí generace	1	1
10	I'd also lower deductions and credits and exemptions <i>záměr</i>	Takže já jsem také pro škrtnání daňových výjimek.	1	1
11	I'd like to clear up the record and go through it piece by piece.	já bych to rád všechno vysvětlil kus po kusu.	1	1
12	Thank you, Jim. <i>oční kontakt</i>	Děkuji vám, pane před—	1	1
13	Thank you. <i>úsměv</i>	—	0	1
14	Thank you Jim (<i>oční kontakt</i>) and Mr. President (<i>oční kontakt</i>). Thank you for tuning in this evening (<i>oční kontakt s diváky</i>).	Děkuji Jíme. A děkuji všem divákům za to, že se dnes večer dívají.	2	3
15	Thank you, Jim.	—	0	1
CELKEM			14	21
CELKEM V PROCENTECH			66,7 %	

Tab. 5. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou ocenění a skromnosti u Romneyho

Segment č. 1 sestává z 5 dílčích segmentů vyjadřujících ocenění a vděk. Ačkoli mluvčí udržoval s komunikačními partnery oční kontakt, pronesl segmenty s nepříliš upřímnou mimikou a velice rychle, vděk tedy nevyzněl příliš upřímně. Tlumočník hovořil s klidně a upřímně, ale převedl pouze 4 dílčí segmenty z 5, proto byly uděleny pouze 4 body. Č. 2 je understatement. Do češtiny byl dle konvencí českého jazyka převeden kategorickým vyjádřením a doplněn přízvukem na slovu *neotevívají*. Přetlumočení považujeme za ekvivalentní a udělili jsme 1 bod. Č. 3 je také understatement; nebyl však do češtiny vůbec převeden. Č. 4 je overstatement, do češtiny byl převeden dle anglických konvencí, tedy v rozporu v českými konvencemi, proto nebyl bod přidělen.

Segmenty 5–8 jsme hodnotili na stejném principu jako segmenty u Obamy č. 16–27. V segmentu č. 5 byla převedena 1. osoba. Vyjádření osobního názoru nebylo tentativní, nýbrž velice kategorické. V č. 7 vyznívá sloveso *doufám* spíše manipulativně než skromně.

Č. 9 vyjadřuje nižší míru jistoty mluvčího ohledně propozičního obsahu díky modálnímu slovesu *could* (srov. *it will crush future generations*, kde budoucí čas vyjadřuje vysokou míru jistoty mluvčího). Český tlumočník tuto nízkou míru jistoty nedodržel a zvýšil ji použitím futura. V češtině tedy segment č. 9 vyznívá více kategoricky než originální segment v angličtině. Segmenty č. 10 a 11 jsou zařazeny do kategorie maximy skromnosti kvůli druhému kondicionálu, který již z definice vyjadřuje nejistotu díky nevyslovené podmínce. Segment č. 11 navíc obsahuje zdvořilejší formu vyjádření vůle mluvčího, resp. zdvořilejší formu slovesa *chtít* – *I'd like to* (viz kap. 3.2.1. této práce a Hirschová, 2013, s. 250).

Č. 12–14 vyjadřují poděkování. Ekvivalentně byl převeden pouze segment č. 12. Č. 13 doplněný o úsměv (neverbální komunikaci) a 15 nebyly převedeny. V č. 14 tlumočník nepoděkoval prezidentovi.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 66,7 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

Č. seg.	Moderátor		PPP	CPP
1		já to tady špatně vedu	1	1
2	OBAMA You've done a great job. MODERÁTOR Oh well, no. <i>odmítnutí komplimentu</i>	OBAMA Děláte to dobře —	0	1
3	We're gonna try to get through them in as specific a way we possibly can.	my se je pokusíme si je konkrétně proběhnout teď.	1	1

	<i>tentativnost</i>			
4	Thank you, governor (<i>oční kontakt</i>) (1), thank you, Mr. President (<i>oční kontakt</i>) (2)	Děkuji vám, pánové.	2	2
5	I am Jim Lehrer, thank you and good night. <i>pauza před thank you – zdůraznění, zřetelně vysloveno</i> <i>oční kontakt s publikem, upřený pohled, upřímnost, úsměv</i>	Jim Lehrer, já se s vámi loučím. Na shledanou. <i>zdvořilost převedena, ale pomocí pozdravu.</i>	0,5	1
CELKEM			4,5	6
CELKEM V PROCENTECH			75 %	

Tab. 6. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou ocenění a skromnosti u moderátora

V č. 1 je moderátor sebekritický. Přetlumočení považujeme za ekvivalentní. V č. 2 moderátor odmítl kompliment Obamy ohledně svého moderátorského výkonu, tlumočnick toto odmítnutí však nepřevodl. Segment č. 3 je velice tentativní. *gonna try* z hlediska modality vyjadřuje nižší míru jistoty mluvčího ohledně propozičního obsahu než *will try*. V českém přetlumočení *my se pokusíme* je použit budoucí čas + sloveso *pokusit se*, jehož sémantika vyjadřuje tentativnost. Segment považujeme za ekvivalentně převedený.

V č. 4 moderátor děkuje a s těmi, kterým je dík adresován, udržuje oční kontakt, který považujeme za žádoucí, jelikož se jedná o známku upřímnosti. Segment byl ekvivalentně převeden do češtiny. V č. 5 moderátor děkuje, když ukončuje debatu. Před *thank you* udělal výraznou pauzu, a poděkování tímto zdůraznil. Doprovodnými znaky byly též oční kontakt a úsměv vyjadřující přátelskost. Tlumočnick zdvořilost převedl nikoli ve formě poděkování, nýbrž v podobě pozdravu. Proto byl segment ohodnocen 0,5 bodem.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 75,0 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 74,6 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

6.2.3. Maxima souhlasu

Č. seg.	Obama		PPP	CPP
1	When it comes to our tax code, governor Romney (<i>oční kontakt s Romneym</i>) and I both agree that our corporate tax rate is too high.	Pokud jde o daně, tak my se s guvernérem Romneym shodneme na tom, že pro právnické osoby jsou daně příliš vysoké, takže je chceme snížit.	1	1

2	On energy, governor Romney (<i>oční kontakt s Romneym</i>) and I we both agree that we've got to boost American energy production.	Pokud jde o energetiku, tak tam se shodneme . Musíme podporovat výrobu energie tady v Americe.	1	1
3	Now governor Romney (<i>chybí oční kontakt</i>) and I do share a deep interest in encouraging small business growth.	My oba dva chceme podpořit růst malých podniků.	1	1
CELKEM			3	3
CELKEM V PROCENTECH			100 %	

Tab. 7. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou souhlasu u Obamy

V č. 1 a 2 se vyskytuje ilokuční sloveso *shodovat se* (*agree*). V č. 3 je souhlas vyjádřen slovesem *share*, v češtině *chtít*. V č. 1 a 2 udržoval Obama s Romneym oční kontakt, v č. 3 nikoli. Tuto podobu neverbální komunikace jsme však v případě maximy souhlasu nepovažovali za natolik relevantní, abychom její absenci penalizovali ztrátou bodů.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 100 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

Č. seg.	Romney		PPP	CPP
1	But the President imagined a couple of other ideas that I'll just note: first, education. I agree . Education is key, particularly for the future of our economy.	Pan prezident hovořil také o několika dalších myšlenkách. Nejdříve vzdělávání, to je samozřejmě klíčem pro budoucnost naší ekonomiky,	0	1
2	The second area, taxation. We agree we've got to bring the tax rates down	Potom pokud jde o snižování daní. Ano , musíme snížit daně	1	1
3	The third area, energy. Energy is critical and the President pointed out correctly that production of oil and gas in the US is up.	Potom energetika. Ta je klíčová. Pan prezident správně říkal , že výroba v Americe roste.	1	1
4	Well, President, Mr. President, you are absolutely right [...] <i>upřímnost</i>	Pane prezidente, máte zcela pravdu [...] <i>variabilní melodie, na konci pokles</i>	1	1
CELKEM			3	4
CELKEM V PROCENTECH			75 %	

Tab. 8. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou souhlasu u Romneyho

V č. 1 řečník použil ilokuční sloveso *agree*, tlumočník vyjádřil souhlas příslovcem *samozřejmě*, které nepovažujeme za ekvivalentní, jelikož implikuje, že Obama říká něco evidentního, co každý ví. V č. 2 bylo ilokuční sloveso *agree* převedeno pomocí částice *Ano* vyjadřující přitakání a souhlas. K diskuzi jsou č. 3 a 4, protože z formulací souhlasu v těchto

segmentech vyplývá, že Romney je autorita, která rozhoduje o tom, co je pravda a co ne, a to i když je Obama nejvýše postavenou politickou autoritou z titulu prezidenta USA.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 75 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 87,5 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

6.2.4. Maxima účasti

Č. seg.	Obama		PPP	CPP
1	And so I just wanna wish, sweetie, you happy anniversary	—	0	1
2	Four years ago we went through the worst financial crisis since the Great Depression. Millions of jobs were lost, the auto industry was on the brink of collapse, the financial system had frozen up... <i>vážná intonace, účast s posluchači</i>	Uvědomme si, že já jsem před čtyřmi lety nastoupil, kdy, v době hospodářské krize, kdy byla finanční situace velice špatná a automobilový průmysl kolaboval a tak dále <i>zaměření na sebe, porušení m. skromnosti</i>	0	1
CELKEM			0	2
CELKEM V PROCENTECH			0 %	

Tab. 9. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou účasti u Obamy

Č. 1 vyjadřuje blahopřání, které není tlumočnickem převedeno. Č. 2 vyjadřuje účast s posluchači a je pronesen vážnou intonací. V přetlumočení však výpověď obsahuje jiného konatele (1. os. mn. č. byla nahrazena 1. os. č. j.), jedná se o porušení maximy skromnosti, jelikož mluvčí je zaměřen na sebe. Proto nebyl ani jednomu segmentu přidělen bod.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 0 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

Č. seg.	Romney		PPP	CPP
1	congratulations to you, Mr. President, on your anniversary. I'm sure this was the most romantic place you can imagine here with me so I— Congratulations. <i>upřímnost, vtip úsměv, úklon směrem k Obamovi</i>	blahopřeji vám, pane prezidente. Vím, že tohle je asi to nejromantičtější místo, které jste si dokázal představit k oslavě 20. výročí svatby tady se mnou. <i>výrazné zrychlení a zesílení hlasu, je slyšet „úsměv“ tlumočnicka</i>	2	3
2	This is obviously a very tender topic. (1) [...] I was in Dayton, Ohio and a woman grabbed my arm and she said: “I’ve been out of work since May. Can you help me?” (2) Ann yesterday was at a rally in Denver.	Ekonomika je opravdu velice citlivé téma. [...] Například v Daytonu v Ohio mi jedna žena řekla (<i>neemotivní</i>): „ <u>Pomozte</u> (<i>přízvuk</i>) mi získat práci.“. Včera jsem viděl jednu ženu s dítětem v ruce a řekla	1,5	3

	And a woman came up to her with a baby in her arms and said: “Ann, my husband has had four jobs in three years, part time jobs, he’s lost his most recent job. And we’ve now just lost our home. Can you help us?” (3) <i>vážná intonace</i>	mi:“ Můj manžel měl za poslední 3 roky <u>čtyři</u> (důraz) různá povolání a teď přišel o práci a přišli jsme o svou, svůj dům a můžete nám pomoci?“ (<i>neutrálně, bez zájmu</i>)		
3	Under the President’s policies middle-income Americans have been buried. They are just being crushed. (<i>krouť hlavou</i>) (1) Middle-income Americans have seen their income come down by <u>4,300</u> (<i>zpomalení a členění-důraz</i>) dollars. (2) This is a tax in itself. I’ll call it the economy tax. (3) It’s been crushing. (<i>mimika, gesta, vysoká intonace</i>) (4) At the same time gasoline prices have doubled under the President, electric rates are up, food prices are up, health care costs have gone up by 2,500 dollars a family. (5) Middle-income families are being crushed. (6)	A právě tihle lidé jsou pohřbeni za politiky pana prezidenta. Ti jsou stlačeni. Jejich příjmy klesají o <u>4300 dolarů ročně průměrně</u> . (<i>nevýrazná melodie</i>) To je daň sama o sobě. <u>To je ekonomická daň prostě</u> , (<i>výrazná melodie</i>) <u>kteřá je drtivá pro ně</u> . (<i>nevýrazná melodie</i>) Zároveň se zdvojnásobily ceny benzínu za pana prezidenta, zvýšila se cena elektřiny, potravin, náklady na zdravotní péči o pětadvacet dolarů na měsíc na rodinu	2	6
4	They are <u>suffering</u> in this country. <i>krouť hlavou v nesouhlas</i>	<u>Oni trpějí</u> . <i>výrazná melodie s variabilním průběhem</i>	1	1
5	We’ve got 23 million people out of work <i>melodie nesouhlas vyjádřený posturikou</i>	Máme 23 milionů lidí <u>bez práce</u> <i>melodie</i>	1	1
6	And we face this deficit could crush the future generations. <i>rozohnění, výrazná gesta (rukama), krouť hlavou v nesouhlas</i>	A tenhle deficit bude ničit budoucí generace.	1	1
7	That’s not the right answer for America.	A to není správná odpověď pro Ameriku.	1	1
8	that’s gonna mean a whole different way of life for people	to bude problém pro spoustu lidí	1	1
9	He said he and his son calculated how much they pay in taxes: federal income tax, federal payroll tax, state income tax, state sales tax, state property tax, gasoline tax, (<i>výčet</i>) (1) it added up to well over 50 per cent of what they earned (2) (<i>variabilní melodie</i>).	oni si spočítali, kolik platí na daních se synem. Je to federální daň z příjmu, je to daň z nemovitostí, z benzínu, z obrátu. A je to přes 50 procent z toho, co oni vydělají.	1,5	2
10	the reason I’m in this race is there are people that are really hurting today in this country. <i>krouť hlavou</i>	Já jsem šel do tohoto boje, protože lidé opravdu trpí. <i>monotónní intonace</i>	0	1
CELKEM			12	20
CELKEM V PROCENTECH			60,0 %	

Tab. 10. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou účastí u Romneyho

Segment č. 1 sestává ze dvou blahopřání (s. 1 a 3) a empatického 2. dílčího segmentu, ve kterém Romney soucítí s Obamou, že musí trávit výročí svatby s Romneym na pódiu. Romney tento segment pronesl upřímně, přátelsky, s úsměvem a uklonil se při tom Obamovi. Tlumočnický segment pronesl také přátelským tónem a výrazně zrychlil a zesílil hlas, což interpretujeme jako vyjádření upřímného zájmu. Segment jsme ohodnotili 2 body ze 3, protože tlumočnický nepřevodl poslední blahopřání. Č. 2–5 vyjadřují účast s voliči. Důležitou roli hraje prozodie a neverbální komunikace. Č. 2 je pronesen s vážnou intonací. Přetlumočení je proneseno neutrálně, bez zájmu, bez emocí, proto bylo přiděleno pouze 1,5 bodů. Č. 3 obsahuje 6 dílčích segmentů, 1. dílčí segment je doprovázen kroucením hlavou, v 2. dílčím segmentu je číslovka *4,300 dollars*, na kterou je kladen důraz, vyslovena pomalu a s výrazným frázováním. V češtině je melodie nevýrazná. Dílčí segment č. 4 je doprovázen výraznou mimikou, gesty a vysokou intonací. Melodie je výrazná v českém přetlumočení dílčího segmentu č. 3. Byly uděleny 2 body z 6.

V č. 4 je jazyková složka doprovázena kroucením hlavy v nesouhlas, v češtině je podpořena výraznou, až zpěvnou melodií, proto považujeme přetlumočení za ekvivalentní a přidělili jsme 1 bod. V č. 5 je nesouhlas vyjádřený posturikou, v přetlumočení melodií.

V č. 6 kandidát hájí zájmy voličů a vyjadřuje jim empatii. Míru závažnosti problému, který by se jich mohl v budoucnu dotknout, vyjádřil velice výraznými gesty (rukama a kroucením hlavou), která naznačovala kandidátovo rozohnění. Tlumočnický převodl jazykovou složku, prozodie byla méně výrazná, ale přesto jsme ji považovali za dostačující a přidělili jsme 1 bod. Č. 7 a 8 opět hájí zájmy voličů. Výrazná je pouze jazyková složka a ta je převedena do češtiny. Č. 9 obsahuje dva dílčí segmenty. V originále mluvčí značně využívá prozodických prostředků – variabilní melodie (druhý dílčí segment) a frázování (první dílčí segment). Tlumočení jsme ohodnotili 1,5 body, protože bylo jazykově ekvivalentní (ne však prozodicky). V č. 10 je jazyková složka podpořena gestem – kýváním hlavou ze strany na stranu. Ačkoli jazyková složka převedena byla, ohodnotili jsme tento segment 0 body, protože intonace tlumočnická byla značně monotónní a neodpovídala propozičnímu obsahu.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 0 % prostředků vyjadřování zdvořilosti u Obamy a 53,6 % u Romneymo.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 26,8 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

6.2.5. Maxima fatická

6.2.5.1. Oslovování

Č. seg.	Moderátor		PPP	CPP
1	Gentlemen	Pánové	1	1
2	Mr. President <i>oční kontakt</i>	Pane prezidente	1	1
3	governor Romney <i>oční kontakt</i>	guvernér Romney <i>ne jako oslovení</i>	0	1
4	Mr. President <i>oční kontakt</i>	Pane prezidente	1	1
5	governor Romney	Guvernére Romney	0	1
6	Mr. President <i>oční kontakt</i>	Pane prezidente	1	1
7	Excuse me	pánové	1	1
8	Sir	vysvětlete	1	1
9	Look at me, Sir	—	0	1
10	Governor	— <i>předání slova</i>	0	1
11	Mr. President	— <i>předání slova</i>	0	1
12	governor Romney	guvernér	0	1
13	Mr. President	—	0	1
14	Governor Romney <i>oční kontakt</i>	Guvernére Romney	0	1
15	governor, Mr. President	pánové	2	2
16	Just for the record. Excuse me. It is just so that everybody understands.	Nenene, pánové , tak aby tomu všichni rozuměli.	1	1
17	Excuse me, gentlemen, one second. Look at me, Sir.	Pardon	2	2
CELKEM			11	19
CELKEM V PROCENTECH			57,9 %	

Tab. 11. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (oslovování) u moderátora

Č. seg.	Obama		PPP	CPP
1	Jim	vám	1	1
2	Jim	—	0	1
3	Jim	Jíme...budete	0	1
4	Jim	Jíme	0	1
CELKEM			1	4
CELKEM V PROCENTECH			25,0 %	

Tab. 12. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (oslovování) u Obamy

Č. seg.	Romney		PPP	CPP
1	Jim	pane před—	0	1
2	Mr. President	pane prezidente	1	1

3	Mr. President	—	0	1
4	Jim	Jimmy	0	1
5	President, Mr. President	Pane prezidente	1	1
6	Jim	Jime	0	1
7	Jim	Jimy	0	1
8	Jim	Jime	0	1
9	Mr. President	—	0	1
10	thank you, Jim	—	0	1
CELKEM			2	10
CELKEM V PROCENTECH			20 %	

Tab. 13. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (oslovování) u Romneyho

počet převedených prostředků v procentech u všech kandidátů	42,4 %
---	--------

Tab. 13a. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (oslovování) u všech řečníků

Při hodnocení kategorie Oslovování jsme se řídili kapitolou 5.1.7.1. Za konvenční a správné oslovení prezidenta Obamy jsme považovali *pane prezidente*, u guvernéra Romneyho se jednalo o oslovení *pane guvernére*, u moderátora *pane moderátore*. Za přijatelné oslovení obou kandidátů najednou jsme považovali *Pánové*. Jakékoli varianty křestního jména moderátora jsme s ohledem na rozdíl mezi konvencemi v angličtině a češtině považovali za nesprávné. Oční kontakt, který často doprovázel oslovení mluvčího, jsme požadovali za pozitivní, neboť přispíval ke zvyšování míry zdvořilosti originálu. Tlumočník však neverbální komunikace nemohl využívat, proto tento jev nebyl hodnocen. Vzhledem k neuzívání výrazu *Sir* v češtině jsme považovali za správné, když tento výraz v podobě výrazu *pane* nebyl převeden. Vypozorovali jsme, že oslovování tlumočník často nepřeváděl, pokud se vyskytovalo při předávání slova. Podobně jsme postupovali i u hodnocení oslovování moderátora. Pokud byla sociální distance a respekt vůči moderátorovi vyjádřena např. vykáním, bod byl udělen. Pokud nikoli a bylo použito oslovení křestním jménem, bod přidělen nebyl.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 57,9 % prostředků vyjadřování zdvořilosti u moderátora, 25 % u Obamy a 20 % u Romneyho.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 34,3 % prostředků vyjadřování zdvořilosti v rámci kategorie Oslovování.

6.2.5.2. Hovoření o jiné osobě

Č. seg.	Moderátor		PPP	CPP
1	President Obama	prezidenta Obamu	0	1
2	governor Romney	guvernéra Romneyho	0	1
3	President	Pana prezidenta	1	1
4	the governor	pana guvernéra	1	1
CELKEM			2	4
CELKEM V PROCENTECH			50 %	

Tab. 14. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (hovoření o jiné osobě) u moderátora

Č. seg.	Obama		PPP	CPP
1	governor Romney	guvernérovi Romneymu	0	1
2	Michelle Obama	—	0	1
3	Governor Romney	Pan guvernér Romney	1	1
4	governor Romney	s guvernérem Romneym	0	1
5	governor Romney and I	se shodneme	0	1
6	governor Romney	guvernéra Romneyho	0	1
7	governor Romney's	Guvernér Romney	0	1
8	governor Romney's	guvernérův	0	1
9	governor Romney and I	My oba dva	0	1
10	Governor Romney	Guvernér Romney	0	1
11	under governor Romney's definition	podle jeho definice	0	1
12	governor Romney's	guvernéra Romneyho	0	1
13	governor Romney	guvernéra Romneyho	0	1
14	governor Romney	guvernér Romney	0	1
15	governor Romney	guvernér Romney	0	1
16	governor Romney	guvernérovi Romneymu	0	1
17	governor Romney	guvernér Romney	0	1
CELKEM			1	17
CELKEM V PROCENTECH			5,9 %	

Tab. 15. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (hovoření o jiné osobě) u Obamy

Č. seg.	Romney		PPP	CPP
1	the President	s panem prezidentem	1	1
2	the President	pan prezident	1	1
3	the President	pan prezident	1	1
4	the President's	pana prezidenta	1	1
5	the President	pana prezidenta	1	1
6	the President	Pan prezident	1	1
7	the President	Pan prezident	1	1
8	the President oční kontakt	pan prezident	1	1
9	the President	pan prezident	1	1
10	the President	prezident	0	1
11	The President	prezident	0	1
12	the President	—	0	1

13	The President	pan prezident	1	1
CELKEM			10	13
CELKEM V PROCENTECH			76,9 %	

Tab. 16. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (hovoření o jiné osobě) u Romneyho

počet převedených prostředků v procentech u všech kandidátů	38,2 %
---	--------

Tab. 16a. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (hovoření o jiné osobě) u všech řečníků

Při hodnocení kategorie Hovoření o jiné osobě jsme postupovali obdobně jako u předcházející kategorie. Za povšimnutí stojí, že o guvernérovi se hovořilo v souladu s českými konvencemi pouze dvakrát z 16 případů (*pan guvernér Romney, pana guvernéra*), zatímco o prezidentovi jedenáctkrát z 15 případů. Tlumočení segmentu č. 11 považujeme podle teorie Krause (viz kap. 3) za nezdvořilé; ačkoli je guvernér rozhovoru přítomen a Obama používá oslovení *governor Romney*, tlumočník se uchýlil k užití zájmené formy *jeho*.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 50 % prostředků vyjadřování zdvořilosti u moderátora, 5,9 % u Obamy a 76,9 % u Romneyho.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 44,3 % prostředků vyjadřování zdvořilosti v rámci kategorie Hovoření o jiné osobě.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 39,3 % prostředků vyjadřování zdvořilosti u obou kategorií.

7. Případová studie – zasedání EP na téma SZP

7.1. Komunikační situace

Plenární zasedání Evropského parlamentu, jehož předmětem byla reforma Společné zemědělské politiky (SZP), bylo řízeno předsedou parlamentu, který předával slovo řečníkům a dbal o to, aby europoslanci nepřesahovali čas, který jim byl přidělen. Plenární zasedání trvalo 2 hodiny 35 minut. Projevy europoslanců trvaly 1–3 minuty. Řečníků bylo 9 a jejich projevy měly celkově délku 15 minut. Komunikační situace je obdobná jako u americkému duelu, protože v ní vystupují politici, kteří hájí zájmy své strany a své vlastní zájmy. Politici jsou zkušení řečníci, kteří jsou zvyklí mluvit k veřejnosti, k voličům, k občanům. Hovoří přesvědčivě, často spatra. V Evropském parlamentu to nebyl vždy tento případ, poslanci měli často projevy psané a četli z listu; jejich výstupy se tedy podobali spíše psanému textu než spontánnímu projevu.

7.2. Rozbor a výsledky

7.2.1. Maxima taktu a maxima šlechetnosti

Č. seg.			PPP	CPP
1	we need to be very honest with farmers, <u>yet we are demanding more from them</u> (<i>stoupavý melodém</i>) <i>maximalizování prospěchu, zastání</i>	to musíme říci jasně zemědělcům, ano, chceme od nich více. Máme menší rozpočet a těch zemědělců je <u>více</u> (<i>stoupavý melodém</i>)	1	1
2	We need a more understanding Court of Auditors. <i>doporučení, zastání</i>	já myslím, že je třeba, aby lépe pochopili, aby to i chápali účetní, tedy kontrolní orgány, <i>implikace – účetní nejsou dost chytrí</i>	0	1
3	There is some suggestion that this is an attempt by the Commission to rewrite the deal. If there is, we will definitely vote these delegated acts down. <i>celé řečeno za udržování očního kontaktu, s vážnou tváří, frázováním a podpořeno gestem P ruky závazek</i>	zazněly návrhy, že toho chce Komise využít. My budeme v každém případě hlasovat proti. <i>posun – i když se prokáže, že Komise ničeho využít nechce!</i> <i>nepřetlumočena podmínka neutrálně řečeno</i>	0	1
4	I will <u>not tolerate</u> (<i>pomalé + frázované</i>) you trying to change the political deal.	nebudeme tolerovat, že se budete snažit změnit tu <u>politickou dohodu</u> (<i>melodie – zdůraznění</i>)	1	1
5	<u>we want to see the implementation as was agreed in a very deep and</u>	chceme, aby implementace proběhla <u>tak</u> (<i>důraz</i>), <u>jak to bylo</u>	2	2

	<u>very finally political agreement was made</u> (<i>gesto P rukou + frázování</i>) (1) and we will not tolerate anything other than that (2). <i>maximalizování prospěchu</i>	<u>dohodnuto</u> (<i>melodie – zdůraznění</i>) podle politické dohody (1) a nebudeme tolerovat nic jiného (<i>frázování</i>) (2).		
CELKEM			4	6
CELKEM V PROCENTECH			66,7 %	

Tab. 17. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou taktu a šlechetnosti u všech řečníků

V č. 1 se řečník zastává zemědělců, maximalizuje jejich prospěch. Druhá polovina segmentu je podpořena stoupavým melodémem – v angličtině i v češtině. Segment považujeme za ekvivalentně převedený. Č. 2 také představuje zastání zemědělců a doporučení. V přetlumočení došlo k posunu – nejde o to, aby účetní něco pochopili, ale aby měli pro zemědělce pochopení. Bod nebyl přidělen. V č. 3 se řečník zavazuje, že pokud bude Komise jednat nefér, řečníkova strana její návrhy nepodpoří. Závazek je podpořen očním kontaktem, vážným výrazem ve tváři, gestem pravé ruky a frázováním segmentu. Přetlumočení je proneseno neutrálně a došlo v něm k závažnému posunu – tlumočník říká, že řečníkova strana bude hlasovat proti, i když se prokáže, že Komise ničeho využít nechce. Bod nebyl přidělen. Č. 4 je výstraha a zároveň závazek vůči občanům. V angličtině je segment podpořen pomalým tempem a frázováním, v přetlumočení melodií. Segment považujeme za ekvivalentně převedený. Č. 5 sestává ze dvou dílčích segmentů představujících různé ilokuční akty – rozkaz a výstrahu a závazek. Maximalizování prospěchu občanů je v originále podpořeno gestem pravé ruky a frázováním, v přetlumočení důrazem, melodií a frázováním. Segment považujeme za ekvivalentně převedený.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 66,7 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

7.2.2. Maxima ocenění a maxima skromnosti

Č. seg.			PPP	CPP
1	it's very welcome	to je vítáno	1	1
3	The good parts , to move away from pure income support	A jsou tu některé dobré věci , jako podpora vývozu	1	1
4	Young farmers' support is very welcome	podpora mladých zemědělců, to vítáme (<i>stoupavý nekonkluzivní melodém – ještě bude řečník mluvit + není dost zdůrazněno</i>)	0,5	1
5	the possibility for extra LAP support is also a very good measure and as	Další možnost podpory rozvoje venkova a také ozelenění, to je	2	2

	are the greening as well.	velice dobré opatření.		
6	So these were all steps in the right direction	Jsou to kroky, které se ubírají správným směrem	1	1
7	But isn't this taking things just a little bit too far? <i>zmírnění kritiky – řečnická otázka</i>	a to neznámá, že to jde příliš daleko? <i>nesrozumitelné, nemá to takový účinek. Varianta: ale nezacházíme už příliš daleko</i>	0	1
8	well, we've all worked hard certainly, we certainly have <i>tón je už méně káravý než u předcházejících segmentů, řečník upřímně uznává, že si pochvalu všichni zaslouží</i>	—	0	1
9	There have been advances (frázování – důraz), especially in rural development.	—	0	1
10	And with respect to them , they are very closeted section of society, they do not get their hands dirty, <i>zmírnění kritiky ale z prozodického hlediska důrazné, asertivní vystupování</i>	—	0	1
11	If you really want to discredit the CAP, no better way to do it than follow your suggestion. <i>zmírnění kritiky pomocí ironie</i>	Chcete opravdu tedy takto pokračovat?	0	1
12	I am glad about the tone of this debate, colleagues, I was worried this morning that there would be too much backslapping how well we have all done and I am glad that over the tone of the debate.	Ten tón příspěvků některých kolegů se mi zdá, že je odmítavý. Vzhledem k tomu, čeho jsme dosáhli	0	1
13	There are advances and it's useful to remember that we've made major steps forward for new entrance, ending slipper farming, increased support for health farming, support for small abattoir, short supply chains, cooperation, animal health and welfare.	Bylo dosaženo určitých pokroků a byly zvýšeny podpory pro malé podniky v dodavatelském řetězci, pro jatka, pro mladé zemědělce	2	7
14	perhaps it would be good that they would go farming for a day or too.	možná , že ti úředníci by také měli si zkusit, co to je farmaření a uviděli by	1	1
15	It is a tall order but I think it has to be delivered on	a že povedou k výsledkům, o to jde	1	1
16	As Capoulas Santos (<i>gesto rukou – směr, kde kolega sedí</i>), my colleague, said , this is a compromise and there are good bits in this compromise	Výsledek je kompromisem (<i>říká řečník za sebe, i když to není jeho myšlenka</i>), jsou tu některé dobré věci	0	1
17	there are some areas where I think we'll be back in two years looking at again because it will not work.	já se domnívám , že se k tomu zase vrátíme.	1	2

18	But there are two areas where I believe we failed to reach a sensible outcome	ale také se domnívám , že jsme ve dvou oblastech nedosáhli dobrého výsledku	1	1
19	On greening, I believe it's too not only focused on biodiversity measures	Myslím , že ozelenění se příliš zaměřuje na biodiverzitu	1	1
20	the greening is voluntary and I think it should always be voluntary	Ozelenění je dobrovolné a vždy bylo	0	1
21	I think the Parliament ruled over too easy and not.	—	0	1
22	I would like the commissioner maybe to respond to the concerns over that in his final response.	byl bych rád , kdyby na to zareagovala Komise.	2	2
23	I think we could have achieved more.	Já myslím , že jsme mohli dosáhnout více.	1	1
24	Well, I look at this reform of CAP as a missed opportunity.	Já se dívám na tuto reformu SZP jako promarněnou příležitost	1	1
25	Can I also take the opportunity to say that	Ještě bych chtěl využít příležitosti a říci	1	1
26	But I think he has to take with him the message that's already been said in this House	Ale já myslím , že tady nám neporozuměli.	0,5	1
27	And we seem to be moving away from it.	od které se vzdalujeme	1	1
28	proposals that I predict will have <u>no</u> (<i>důraz</i>) beneficiary effect on the environment at all	a to nebude mít žádný efekt na životní prostředí	1	1
29	I would also point out that it's very important	Dále je velice důležité	1	1
30	that maybe innovating instruments might be used so they can maximize that opportunity	by mohly maximálně využít této příležitosti	2	2
31	I think they should be a tipping off of the super levy	myslím , by měly být převedeny v poplatek	1	1
32	So a particular approach would be helpful.	Takže jasnější přístup by byl užitečný.	1	1
33	But in my view that support ought to be member state support, not EU support.	A podpora členských států není vždy podpora EU.	0	1
34	I'll quote colleague's Nicolson's point where it took a Herculean effort to get here.	Bylo to Herkulovské úsilí	0	1
35	Something which I believe is vital to a Single market and agricultural produce. And we seem to be moving away from it.	Něco, co pokládám za důležité pro Jednotnou zemědělskou politiku, od které se vzdalujeme.	2	2
36	thank you	Děkuji	1	1
37	Let me join in the thanks to colleagues <i>oční kontakt s publikem (ostatními poslanci)</i> <i>gesto rukou – směrem k poslancům</i>	Já chci poděkovat kolegům	1	1
38	Thank you.	—	0	1
39	Thank you, president	Děkuji.	1	1

40	Can I too begin by thanking colleagues (oční kontakt) for their excellent work that was done in trying to shape the CAP and make sure Parliament had a strong voice in it.	Já bych chtěl také začít poděkováním kolegům za skvěle odvedenou práci, když jsme se snažili utvářet SZP a Parlament měl v tomto procesu silný hlas.	1	1
41	Thank you very much indeed, madam president.	Děkuji.	0,5	1
42	Can I add my thanks to all the rest for what has been an extremely long process. And certainly I don't think many of us want to go through it again but thanks to everyone involved.	I já chci poděkovat za tento velice dlouhý proces všem a já myslím, že asi nikdo z nás by to nechtěl znovu podstupovat a děkuji všem.	2	2
43	Thank you. <i>neutrální až seriózní</i>	Děkuji.	1	1
44	thank you	děkuji vám	1	1
45	Thank you <i>chybí oční kontakt, ale řečeno pokorně</i>	Děkuji	1	1
46	Thank you <i>řečeno skřehotavým hlasem</i>	—	0	1
CELKEM			36,5	57
CELKEM V PROCENTECH			64,0 %	

Tab. 18. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou ocenění a skromnosti u všech řečníků

Č. 1 má ilokuční funkci expresivní. Řečník v tomto segmentu vyjadřuje své kladné stanovisko vůči jednání adresátů. Č. 3–6 představují ilokuční akt pochvaly. Č. 4 je ekvivalentní z hlediska propozičního obsahu a ilokuční funkce, nikoli však z hlediska prozodie. Tlumočník na konci segmentu neklesl hlasem a propoziční obsah nebyl dostatečně zdůrazněn. Č. 7 je řečnická otázka, která slouží ke zmírnění kritiky adresáta. Přetlumočení má sice také formu otázky, ale propoziční obsah je nesrozumitelný a nevyznívá jako zmírnění kritiky adresáta, proto bylo přiděleno 0 bodů. Jedna z možných správných variant by byla: „Ale nezacházíme už příliš daleko?“ V č. 8 řečník uznává, že všichni, kteří se podíleli na reformě SZP (Společné zemědělské politiky) tvrdě pracovali a zaslouží si pochvalu. Segment byl pronesen upřímně, nebyl však vůbec převeden do češtiny. Č. 9 vyjadřuje uznání, které je podpořeno prozodíí – frázováním nesoucím důraz; nebyl však do češtiny v žádné podobě převeden. Č. 10 vyjadřuje zmírnění kritiky, která bude následovat. Řečnice předesílá, že si kritizovaných váží. Č. 11 představuje zmírnění kritiky za použití ironie. Přetlumočení má formu řečnické otázky, tzn. vyjadřuje taktéž zmírnění kritiky, ale propoziční obsah neodpovídá původnímu a nevyznívá tak kriticky, proto bylo přiděleno 0 bodů. V č. 12 řečník chválí své kolegy za to, že jejich projevy nepřekypovaly chválou druhých. Z přetlumočení vyplývá, že řečníkův postoj je

opačný oproti postoji vyjádřenému v původním projevu. Propoziční obsah ani ilokuční funkce tedy nejsou ekvivalentní. Č. 13 je výčtem dosažených úspěchů. Byly převedeny pouze dva, proto byly přiděleny dva body z 7.

Č. 14 vyjadřuje tentativnost pomocí *perhaps* a kondicionálu. V přetlumočení byla tentativnost zachována. V č. 16 se řečník odkazuje na autora své další myšlenky, v přetlumočení je tento odkaz vynechán, proto nebyl bod přidělen. Č. 17 obsahuje dvojí vyjádření skromnosti: prvním je použití neurčitého zájmena *some*, díky němuž řečnickovo tvrzení nevyznívá kategoricky a druhým je vyjádření vlastního názoru pomocí *I think*, které jsme hodnotili obdobně jako u předchozí nahrávky. Jelikož propoziční obsah s ilokuční funkcí výtky nebyl ekvivalentně převeden, udělili jsme pouze 1 bod za převedení vyjádření osobního názoru. V č. 20 tlumočnick nepřevedl ekvivalentní propoziční obsah, proto nebyl přidělen bod. Č. 21 nebyl vůbec převeden. V č. 22 se nacházejí dva prostředky pro vyjadřování zdvořilosti, ale do češtiny lze převést pouze jeden – *I would like*, proto byly celému segmentu přiděleny celé dva body. *I look* v č. 24 považujeme za příklad vyjádření osobního stanoviska obdobně jako např. *I think*, proto jsme daný segment hodnotili obdobným způsobem. Č. 25 je žádost o možnost vyjádřit svůj názor. Č. 26 nebyl ekvivalentně převeden z hlediska propozičního obsahu, proto bylo přiděleno jen 0,5 bodu. Č. 27 vyjadřuje *hedging* a jedná se o typickou anglickou formulaci. V češtině je však nadbytečná, proto jsme za kategoričtější přetlumočení udělili bod. Č. 28 obsahuje vyjádření osobního stanoviska *I predict*, které nebylo do češtiny převedeno, ale postupovali jsme viz výše a přidělili bod. Č. 16 obsahuje tentativní kondicionál, v češtině je segment pronesen kategoricky. V č. 17 se nacházejí dva prostředky pro vyjádření zdvořilosti, ale do češtiny lze převést pouze jeden, jinak by bylo dosaženo v češtině přílišné tentativnosti. Proto byly celému segmentu přiděleny celé dva body. Č. 29 obsahuje tentativní kondicionál, který byl převeden do češtiny. Č. 20 byl tlumočnickem nesprávně pochopen – přetlumočení obsahuje nesprávný propoziční obsah. V č. 34 se řečník odkazuje na autora své další myšlenky, v přetlumočení je tento odkaz vynechán, proto nebyl bod přidělen. Druhý dílčí segment č. 35 obsahuje stejnou typicky anglickou formulaci jako č. 27. Opět jsme její převedení nepovažovali za žádoucí.

Segmenty č. 36–46 vyjadřují poděkování. Poděkování v č. 37 je podpořeno neverbální komunikací – očním kontaktem s adresáty a gestem ruky, která směřuje k adresátům. Č. 40 vyjadřuje kromě poděkování také zdvořilou žádost vůči adresátům, která byla do češtiny převedena pomocí kondicionálu. Přetlumočení č. 41 vykazuje nižší intenzitu než původní segment, ale poděkování bylo převedeno, proto bylo přiděleno 0,5 bodu. Poděkování v č. 43 je vyřčeno neutrálně až seriózně, české *děkuji* je proneseno neutrálně. Č. 45 je pronesen bez

očního kontaktu, ale pokorně a skromně. Přetlumočení je neutrální a považujeme jej v tomto kontextu za ekvivalentní. Poslední segment obsahující poděkování nebyl převeden, i když by bylo zajímavé se pokusit interpretovat skřehotavý hlas řečníka a jeho působení na posluchače.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 64 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

7.2.3. Maxima souhlasu

Č. seg.			PPP	CPP
1	I support the attempt to green the CAP	Já podporuji , aby tam byl nějaký tedy ten limit	1	1
2	I will quote colleague's Nicolson's (oční kontakt + gesto P rukou ve směru, kde kolega sedí) point where it took a Herculean effort to get here.	—	0	1
CELKEM			1	2
CELKEM V PROCENTECH			50 %	

Tab. 19. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou souhlasu u všech řečníků

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 50 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

7.2.4. Maxima účasti

Č. seg.			PPP	CPP
1	It means that farmers in different countries can expect different levels of <u>support</u> (<i>zdůraznění intonací – vyšší výška</i>). That undermines the commonality of the policy and indeed ensures that some farmers have a competitive advantage over others.	zemědělci v různých zemích přece mohou očekávat různou úroveň podpory (<i>neutrálně řečeno</i>). To může zajistit, že někteří budou mít komparativní výhody oproti jiným.	0	2
2	The policy is also burdensome to some farmers <i>oční kontakt a vážná tvář</i>	—	0	1
3	there's fear among farmers, genuine fear, about being penalized for having a cross compliance digression	spíše budeme šířit strach u farmářů, kteří budou mít pocit, že budou penalizováni, když nebudou v souladu s pravidly <i>posun – čas</i>	1	1
4	We <u>need</u> (<i>důraz</i>) to be careful in terms of the <u>mental health</u> (<i>důraz</i> ,	—	0	1

	<i>důrazné gesto, posturika</i>) issues for our farmers around the severity of cross-compliance.			
5	a complicated bureaucratic greening of the direct payments, which will tie up farmers in bureaucracy and red tape.	nekomplikovali ty přímé platby, které v podstatě budou znamenat větší administrativu pro zemědělce	0,5	1
6	Many member states look West and see forty per cent of the EU budget unfairly divided and unfairly distributed.	Mnohé členské státy sledují, že 40 % není spravedlivě přerozdělováno.	1	1
7	The EU's embrace of neoliberalism opens the door to trade agreements that force Europe's farmers to face dangerous competition.	A tady se otevírají dvířka pro obchodní dohody.	0	1
8	The multitude of farmers face a tyranny of few buyers.	Velký počet zemědělců tím trpí. <i>zmírnění</i>	0,5	1
CELKEM			3	9
CELKEM V PROCENTECH				33,3 %

Tab. 20. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou účasti u všech řečníků

Č. 1 vyjadřující účast se znevýhodňovanými farmáři nebyl ekvivalentně převeden, protože přetlumočení vyjadřuje naprosto opačný postoj. V č. 2 je účast podpořena očním kontaktem a vážnou tvář, do češtiny však segment nebyl vůbec převeden. Propoziční obsah s ilokuční funkcí č. 3 byl ekvivalentně převeden kromě času – místo přítomného času, který by vyjádřil fakt, že farmáři mají strach již nyní, použil tlumočnick čas budoucí. Ovšem ilokuční síla podle našeho názoru zůstává přibližně stejná, proto jsme bod přidělili. Č.4 s ukázkovým použitím prozodie a neverbální komunikace nebyl převeden. V č. 5 řečník jmenuje důsledky nových pravidel pro zemědělce, tlumočnick však vynechal byrokracii. Z přetlumočení č. 7 nelze pochopit hlavní argument řečníka, tj. že uzavírání smluv s neevropskými státy poškodí zemědělce z důvodu zvýšení konkurence. Přetlumočení č. 8 je významově slabší – srov. výrazy *tyranny* a *trpět*, proto jsme udělili pouze 0,5 bodu.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 33,3 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

7.2.5. Maxima fatická

7.2.5.1. Oslovování

Č. seg.			PPP	CPP
1	madam president	paní předsedkyně	1	1
2	Thank you, president.	Děkuji.	0	1
3	president	Paní předsedkyně	1	1
4	madam president <i>oční kontakt</i>	—	0	1
5	President <i>oční kontakt</i>	Pane předsedo	1	1
6	colleagues	některých kolegů <i>hovoření o jiné osobě</i>	1	1
7	colleagues	—	0	1
8	Mr. president <i>chybí oční kontakt, ale řečeno pokorně</i>	pane předsedo	1	1
CELKEM			5	8
CELKEM V PROCENTECH			62,5 %	

Tab. 21. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (oslovování) u všech řečníků

Během plenárního zasedání byl/a nejčastěji oslovován/a předseda či předsedkyně Parlamentu. V angličtině byly použity různé varianty oslovení: *madam president*, *president* a *Mr. president*. Podobně jako u nahrávky amerického duelu jsme s odkazem na kapitolu 5.1.7.1. považovali za správný český ekvivalent ten, který se skládal z formy *pán*, resp. *paní* a z názvu funkce, tj. *předseda*, resp. *předsedkyně*. V segmentech č. 2 a 4 oslovení převedeno nebylo, v ostatních případech ano a byl přidělen bod. Poslanci ve svých projevech také oslovovali své kolegy. Ani v jednom případě nebylo toto oslovení převedeno. V č. 6 bylo převedeno jako hovoření o jiné osobě, tzn. řečník se o kolezích zmínil, ale nedošlo k přímému navázání kontaktu. Č. 7 nebyl vůbec převeden.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 62,5 % prostředků vyjadřování zdvořilosti v rámci kategorie Oslovování.

7.2.5.2. Hovoření o jiné osobě

Č. seg.			PPP	CPP
1	colleague's Nicolson's <i>oční kontakt + gesto P rukou ve směru, kde kolega sedí</i>	—	0	1
2	colleagues	—	0	1
3	commissioner	pan komisař	1	1
CELKEM			1	3
CELKEM V PROCENTECH			33,3 %	

Tab. 22. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (hovoření o jiné osobě) u všech řečníků

Ve svých projevech poslanci ve třech případech hovořili o jiných osobách, resp. kolezích a komisaři. Č. 1 je podpořen neverbální komunikací – očním kontaktem a gestem pravou rukou ve směru, kde kolega sedí. Segment však nebyl převeden. Č. 2 byl pronesen neutrálně bez výrazné neverbální komunikace a také nebyl převeden do češtiny. Č. 3 odkazující na komisaře byl převeden ekvivalentně v souladu s konvencemi češtiny, tzn. pomocí formy *pán* a názvu funkce, tj. *komisař*.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 33,3 % prostředků vyjadřování zdvořilosti v rámci kategorie Hovoření o jiné osobě.

U všech řečníků bylo celkově v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 47,9 % prostředků vyjadřování zdvořilosti u obou kategorií.

8. Případová studie – další zasedání EP

8.1. Komunikační situace

Poslední zkoumaný materiál tvoří taktéž plenární zasedání Evropského parlamentu, která byla řízena předsedou parlamentu. Jedná se o tři zasedání a šest projevů, které byly předneseny pěti řečníky (jeden řečník měl výstup na dvou zasedáních). Projevy europoslanců trvaly 1–3 minuty, výjimku tvoří projev paní Catherine Ashtonové, který trval 10:33 minut. Celková délka všech projevů je 20 minut. O komunikační situaci lze říci totéž co u předchozího vzorku (SZP).

8.2. Rozbor a výsledky

8.2.1. Maxima taktu a maxima šlechtnosti

Č. seg.			PPP	CPP
1	(I would just like to finally say that I tailored a number of amendments regarding Gibraltar.) It must be extended to the same rights as any other country in the European Union. <i>zastání – prospěch rozkaz</i>	(Závěrem bych řekla, že já jsem předložila celou řadu pozměňovacích návrhů k Gibraltaru) [...] a je tudíž třeba, aby tam se aplikovala stejná práva jako práva v jiných státech EU.	1	1
2	And I do hope that the committee, not just the committee, will support them. <i>doporučení</i>	a doufám, že členové, teda na pléno, to podpoří.	1	1
3	We must, however, recognize the opportunities the air industry brings in regional economies (1) and it is vital that when passengers are protected airlines are not placed under enormous financial pressures with legislation (2). <i>doporučení</i>	Je třeba i uznat, že zde letecký průmysl má velké příležitosti pro růst a pracovní místa v regionálních ekonomikách, a proto je zcela zásadní, aby cestující byli chráněni, ale aby i letecké společnosti nebyly pod nepřiměřeným finančním tlakem z důvodu tohoto předpisu, proto je třeba zajistit správnou rovnováhu, i proto, aby mohli investovat do businessu.	2	2
4	safeguarding freedom from association and peace of assembly has to stay at the top of our agenda. <i>rozkaz</i>	zajištění svobody a svobody shromáždění musí zůstat prioritním bodem naší agendy.	1	1

5	The increased violence against journalists (1), restrictions on press freedom in many countries, including our neighbors (2), <u>must</u> (<i>důrazně, nekompromisně řečeno, podpořeno gestem L ruky – ukazováčkem</i>) be challenged (1+2). We condemn attacks on journalists and bloggers...(3) <i>rozkaz, doporučení zastání</i>	A musím se ještě zmínit, když hovoříme o svobodě tisku (1), velice vítám i příspěvky kolegů, jsou tu tedy násilí proti novinářům (2), ke kterému dochází v mnoha zemích, včetně našich sousedních zemí. Toto musíme odsoudit... <i>posun</i>	1	3
6	And making sure that the websites of airlines are clear and concise before people press the pay button. <i>instrukce</i>	A je třeba i zajistit, aby webovské stránky aerolinek byly jasné, stručné pro cestující.	1	1
7	I want to add my voice to those today who have been objecting discrimination, the people of Gibraltar deserve more fully EU (1) and we are here to deliver it (2). <i>zastání</i> <i>2 – závazek</i>	A já bych se chtěla přidat k těm, kteří dnes se vyslovili proti této hanebné diskriminaci, protože lidé na Gibraltar si zaslouží to, co zbytek v EU. <i>2 - nepřeváděno</i>	1	2
8	So the progress during the negotiations has been considerable and as a result we in the ECR are very happy to support this regulation. <i>závazek</i>	Pokrok v jednáních byl značný, a v důsledku toho my v ECR teď můžeme toto nařízení podpořit.	0,5	1
9	With the help and support of the work of our delegations we will continue to try and ensure civil society is given the space it needs (1) and that governance – old, new, transitional or permanent – understands this is fundamental to the perception of and fundamental to the kind of society they wish to create (2). <i>slib, závazek</i>	A s podporou i naší delegace budeme i nadále pokračovat a budeme se snažit zajistit to, aby ta společnost dostala ten prostor, který potřebuje (1), aby všechny vlády pochopily, že toto je zásadní otázka pro společnost, kterou chtějí vytvářet (2).	2	2
10	And we will continue (<i>podpořeno gestikulací</i>) to push and press for universal abolition. <i>slib, závazek</i>	A i nadále budeme vynakládat tlak a budeme se snažit toto odstranit. <i>není tak kategorické jako „universal abolition“</i> <i>výrazové zeslabení</i>	0,5	1
11	I am finishing, chairman. <i>úsměv + oční kontakt</i>	teď končím <i>významový posun – původní význam „už budu končit“ (nebojte se) stoupavý, nekonkluzivní melodém – otázka</i>	0	1
CELKEM			11	16
CELKEM V PROCENTECH			68,8 %	

Tab. 23. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou taktu a šlechetnosti u všech řečníků

Č. 1 je rozkaz, který maximalizuje prospěch občanů Gibraltaru a zastává se jich. Propoziční obsah i ilokuční funkce byly převedeny. Č. 2 je doporučení pronesené za účelem maximalizování zisku třetí strany. Segment byl ekvivalentně převeden. Č. 3 je doporučení, které maximalizuje prospěch leteckých společností. Tlumočník nejprve segment přetlumočil v tom smyslu, že je potřeba maximalizovat prospěch cestujících, ale poté svůj argument upravil tak, aby bylo jasné, že je také potřeba myslet na prospěch leteckých společností, tzn. opravil se v souladu s originální výpovědí. Č. 4 je rozkaz a doporučení, které bylo ekvivalentně převedeno. V č. 5 se řečník zastává novinářů a doporučuje a rozkazuje Parlamentu, aby se zabýval násilím na novinářích a omezováním svobody tisku. Dále řečník odsuzuje útoky na novináře a bloggery. Rozkaz je podpořen gestem levé ruky a ukazováčkem a je pronesen velice důrazně a nekompromisně. Přetlumočení je málo důrazné a neúplné. proto byl přidělen pouze jeden bod. Č. 6 je instrukce, která maximalizuje prospěch cestujících, kteří nakupují letenky on-line. Propoziční obsah i ilokuční funkce byly ekvivalentně převedeny.

V č. 7 v prvním dílčím segmentu se řečník zastává adresátů, a tím maximalizuje jejich prospěch. Segment byl ekvivalentně převeden z hlediska ilokuční funkce, propoziční obsah nebyl úplně přesný, ale přesto jsme přidělili bod. Druhý dílčí segment představuje závazek ze strany řečníka, nebyl však převeden. V č. 8 řečník oznamuje, že nový předpis jeho strana ráda podpoří. Přetlumočení nemá dostatečnou ilokuční sílu, jedná se pouze o informování adresátů, nikoli o závazek jako v originálním segmentu, proto bylo ohodnoceno pouze 0,5 bodem. Č. 9 je slib a závazek, který byl ekvivalentně převeden do češtiny. Č. 10 má stejnou ilokuční funkci jako č. 9 a je podpořen gestikulací, které zvyšuje ilokuční sílu segmentu. V cílovém segmentu je nepřesně přetlumočeno „universal abolition“, došlo k výrazovému zeslabení, proto bylo odečteno 0,5 bodu. Č. 11 představuje závazek vůči předsedovi Parlamentu. Řečník slib podpořil očním kontaktem a úsměvem. Přetlumočení však není ekvivalentní z hlediska ilokuční funkce. „*Ted' končím*“ je oznámení, nikoli závazek. Alternativním řešením je např. „*už budu končit*“. Navíc melodie je stoupavá a nekonkluzivní, tzn. typická spíše pro otázku.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 68,8 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

8.2.2. Maxima ocenění a maxima skromnosti

Č. seg.			PPP	CPP
1	I would like to pay tribute to Georges Bach, our rapporteur, who has worked tirelessly to work a way forward <i>pochvala, uznání</i>	Chci poděkovat našemu zpravodaji Bachovi, který neúnavně se snažil nalézt řešení. <i>poděkování</i>	1	1
2	And therefore I welcome this debate on how to best protect them. <i>vítá to, tzn. vyjadřuje své kladné stanovisko</i>	tak proto vítám tuto rozpravu o tom, jak lépe je chránit.	1	1
3	This is positive. <i>frázování THIS-IS-POSITIVE – důraz vyjadřuje kladné stanovisko</i>	To je velice pozitivní. <i>stoupavý melodém – důraz</i>	1	1
4	I would like to thank our rapporteur for his difficult balancing act. <i>pochvala, uznání, poděkování</i>	já chci poděkovat zpravodaji za to, jak se snažil nalézt rovnováhu	1	1
5	I think he's done a great job. <i>pochvala</i>	To je vynikající.	1	1
6	And like the previous speakers, I would like to congratulate my friend and colleague George Bach on the excellent work he has done on this report. <i>pochvala</i>	Jako předchozí řečníci, i já bych chtěl poblahopřát kolegovi a příteli za skvěle odvedenou práci <i>(stoupavě-klesavý melodém – povzbuzení, obdiv).</i>	1	1
7	I welcome therefore, Mr. President, the clarity this report brings <i>vyjadřuje své kladné stanovisko</i>	A já vítám jasnost a transparentnost, kterou přináší tato zpráva.	1	1
8	A huge thanks to our rapporteur, Mr. Leichtfried, he has done a terrific job. <i>pochvala, poděkování</i>	Já bych chtěl poděkovat našemu panu zpravodaji, panu Leichtfriedovi, kteřý provedl vynikající práci.	1	1
9	We did have concerns regarding the way this report was going and I am very pleased to say that all of these concerns have been addressed. <i>uznání</i>	My jsme měli určité výhrady k tomu, jak tato zpráva na začátku vypadala. Jsem velmi ráda, že teď mohu říci, že všechny tyto obavy byly odstraněny. <i>formulace – byly rozptýleny, ne odstraněny</i>	0,5	1
10	Under your guidance and my mandate I want to pay tribute to his energy, his commitment, his determination.... <i>úsměv směrem k Sylviovi</i> <i>pochvala</i>	Pod vaším vedením a mým mandátem bych ráda uctila jeho závazek, jeho angažovanost, jeho odhodlání... <i>formulace – spíš ocenila, poděkovala za apod.</i>	0	1
11	I want to very much welcome too the Adrichiana Report. <i>vyjadřuje své kladné stanovisko</i>	Chtěla bych také přivítat zprávu paní Adrichiani. <i>přivítat – vítat, uvítat</i>	0	1
12	Honorable members, in this House we know that no society can function well, <u>no economy</u> (<i>kroucení hlavou</i>) do as well as it should without the input of the rich talent	Vážení poslanci, v tomto parlamentu víme, že žádná společnost nemůže fungovat dobře, žádná ekonomie nemůže fungovat dobře bez příspěvku bohatých,	0	1

	and ability of half of its population – women and girls. <i>uznání</i>	talentovaných a poloviny obyvatel, což jsou dívky a ženy. <i>příspěvek</i> <i>posun - bohatých, talentovaných a poloviny obyvatel, což jsou dívky a ženy.</i> Ženy a dívky jsou ta polovina obyvatel		
13	I congratulate all those involved in the extensive lobbying which played a pivotal role in the success of the UN General Assembly 67 Resolution. It was adopted with an unprecedented 111 votes in favor and a record 91 sponsors (1). <u>And we should rightly take some of the credit for that</u> (<i>kývání hlavou</i>). (2) <i>1 – blahopřání</i> <i>2 – porušení maximy skromnosti</i>	Chtěla bych pográtulovat všem těm, kteří jsou do ní zaangažováni do lobbistické práce, všem těm, kteří hrají klíčovou roli co se týče 67. valného shromáždění. <i>posun – jiný čas</i> Bylo to schváleno 120 hlasy pro (1) a měli bychom právem si připsat určitou zásluhu za toto. (2)	1,5	2
14	But there are parts of this report, if adopted, that we have concerns about <i>zmírnění kritiky.</i>	Ale jsou zde určité části zprávy, které pokud budou přijaty, tak zde vzniknou určité obavy. <i>interference z angličtiny, understatement</i>	0	1
15	I believe over the last twelve months thanks in no small part to Sylvia Slamberdenis (<i>chytí ho za rameno</i>) (1) who is sitting beside me and external action service team (2) run by Mariaki (3) that we've made significant reform in our approach (4), our initiative (5), and our actions on human rights (6). <i>porušení maximy skromnosti</i>	Myslím, že v posledních dvanácti měsících se toho neudělalo málo. Kolega (1), který sedí vedle mě, a také vnější služby a celý tým (2) odvedl velkou práci a dosáhli jsme velkých reforem v našem přístupu (4), v našich iniciativách (5) a v tom, co jsme udělali v otázce lidských práv (6).	5	6
16	I believe that the initial regulation brought a number of benefits	Jakožto původní stínová zpravodajka za EDP pro legislativu pro rok 2004 tak si myslím , že to původní nařízení mělo hodně výhod	1	1
17	I would just like to finally say that I tailored a number of amendments regarding Gibraltar.	Závěrem bych řekla , že já jsem předložila celou řadu pozměňovacích návrhů k Gibraltar	1	1
18	that I believe that human rights should be silver thread that runs through all the states and actions of the European Union.	že si myslím , že lidská práva měla být takovou stříbrnou nití značící červenou linií, která se táhne veškerými kroky v Evropské unii.	1	1
19	I believe it made significant progress in these areas.	Myslím si , že jsme dosáhli významného pokroku ve všech těchto oblastech.	1	1
20	I believe that strong support of civil society is fundamental to the work of the European Union, safeguarding freedom from association and peace	Myslím , že zajištění práce občanské společnosti je zásadní pro práci v Evropské unii. Myslím si , že zajištění svobody a svobody	1	1

	of assembly has to stay at the top of our agenda.	shromažďování musí zůstat prioritním bodem naší agendy.		
21	They are: reducing the trigger points from five to three, which may seem as a benefit for the consumer, but perhaps could see many more cancellations and that would be regrettable.	A potom, zdá se nám, že zde, možná že nakonec dojde spíše k tomu , že lety se budou více rušit pro cestující než naopak.	1	1
22	The increase in the compensation levels, certainly at the lower level does not very quite often reflect the cost of the very cheap tickets sometimes people can get <i>understatement</i>	A potom zvýšení míry kompenzace, tedy toho dolního limitu, tak určitě to asi bude mít dopady na náklady <i>nepřesné ale konvence dodrženy</i>	0	1
23	I believe over the last twelve months [...] that we've made significant reform in our approach, our initiative, and our actions on human rights.	Myslím , že v posledních dvanácti měsících se toho neudělalo málo. [...] a dosáhli jsme velkých reforem v našem přístupu, v našich iniciativách a v tom, co jsme udělali v otázce lidských práv.	1	1
24	I believe it made significant progress in these areas.	Myslím si , že jsme dosáhli významného pokroku ve všech těchto oblastech.	1	1
25	Well, thank you very much, president.	Děkuji, pane předsedo.	0,5	1
26	I would like to pay tribute to Georges Bach, our rapporteur, who has worked tirelessly to work a way forward	Chci poděkovat našemu zpravodaji Bachovi, který neúnavně se snažil nalézt řešení	1	1
27	I am extremely grateful again to the Human Rights Committee (1) and the Parliament (2) for your valuable input. <i>pokorná intonace a melodie, kývání hlavou – zdůraznění poděkování</i>	Jsem opět velice vděčna Výboru pro lidská práva a parlamentu za důležitý příspěvek k tomuto.	1,5	2
28	Thank you very much.	Děkuji.	0,5	1
29	Thank you, Mr. president.	Děkuji. Děkuji, pane předsedo.	1	1
30	And I appreciate you are giving me the opportunity to speak.	Já jsem ráda, že jste mi dal příležitost pohovořit.	1	1
31	Thank you. <i>oční kontakt + kývnutí</i>	Děkuji. <i>stoupavý nekonkluzivní melodém – připomíná otázku</i>	0,5	1
32	Thank you, Mr. president.	Děkuji, pane předsedo.	1	1
33	I would like to thank our rapporteur for his difficult balancing act.	já chci poděkovat zpravodaji za to, jak se snažil nalézt rovnováhu	1	1
34	Thank you, Mr. president.	Děkuji, pane předsedo.	1	1
35	Thank you, president.	Děkuji vám. <i>řečeno zřetelně</i>	1	1
36	Thank you, president.	Děkuji Vám, pane předsedo.	1	1
37	A huge thanks to our rapporteur, Mr. Leichtfried (1), he has done a terrific	Já bych chtěl poděkovat našemu panu zpravodaji, panu Leichtfriedovi	2	2

	job (2).	(1), který provedl vynikající práci (2).		
38	And we'd also like to thank our other colleagues, our other shadow rapporteurs for their part in this (1). So, thank you again, Mr. Leichtfried (2).	A děkujeme ještě všem ostatním, stínovým zpravodajům (1) a panu zpravodajovi Leichtfriedovi (2). Děkuji. <i>klasické tlumočnické „děkuji“ na konci projevu</i>	2	2
39	Thank you very much, madam president.	Děkuji, paní předsedkyně.	0,5	1
40	I want to thank him most warmly	Chtěla bych mu poděkovat velice vřele	1	1
41	I <u>thank</u> (<i>přízvuk, oční kontakt, oddělení pauzami, pokynutí</i>) this House for your input. I am <u>so grateful</u> (<i>přízvuk, oddělení pauzami, oční kontakt, upřímnost</i>) for the Parliament's strong support (1) and like Michael Cashman I would do so for his tireless efforts (2).	Chtěla bych <u>poděkovat</u> (<i>variabilní intonace + pomalé tempo – důraz</i>) vám všem za tento příspěvek (1), panu Cashmanovi, také chci poděkovat za trvalé úsilí (2). <i>příspěvek – zeslabení</i>	1,5	2
42	I am so grateful for the Parliament's strong support in this area.	Jsem velice vděčna za silnou podporu Parlamentu na tomto poli.	1	1
43	I must mention too the focus on press and media in the report of madam Šárka and thank you <u>very very much</u> (<i>důraz, gesta</i>).	A musím se ještě zmínit, když hovoříme o svobodě tisku, velice vítám i příspěvky kolegů	0,5	1
CELKEM			42,5	53
CELKEM V PROCENTECH			80,2 %	

Tab. 24. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou ocenění a skromnosti u všech řečníků

Č. 1 představuje ilokuční akt pochvaly a uznání, přetlumočení sice poděkování, ale vzhledem k tomu, že se také jedná o zdvořilostní akt, bod jsme přidělili. V č. 2 a 3 řečník vyjadřuje své kladné stanovisko k jednání adresáta. Č. 3 byl podpořen důraznou prozodíí v podobě frázování celé výpovědi. Tlumočnický výpověď také zdůraznil – stoupavým melodémem. Č. 4 vyjadřuje poděkování, pochvalu a uznání a byl ekvivalentně převeden. Č. 5 je pochvala. Propoziční obsah se sice liší, ale ilokuční funkce byla zachována a české konvence dodrženy, proto jsme přidělili bod. Č. 6 je pochvala. V přetlumočení není přesně označen konatel, resp. adresát gratulace, ale z kontextu je zřejmé, o koho se jedná. Tlumočnický použil stoupavě-klesavý melodém, který naznačuje povzbuzení a obdiv. Č. 7 vyjadřuje své kladné stanovisko. Č. 8 představuje pochvalu a poděkování a byl ekvivalentně převeden. Č. 9 vyjadřuje uznání. Přetlumočení není zcela přesně formulováno – místo „obavy byly odstraněny“ mohl tlumočnický použít například sloveso „rozptýleny“, proto bylo strhuto 0,5 bodu. V č. 10 řečník chválí svého kolegu a doplňuje svou výpověď úsměvem. Přetlumočení však není dobře formulováno. Sloveso *uctít*, které tlumočnický použil, se spíše pojí se slovem *památka* a typicky

se používá, když někdo zemřel. Proto se domníváme, že segment nebyl ekvivalentně převeden propoziční obsah ani ilokuční funkce. Jako alternativní sloveso navrhneme „ocenit“ a „poděkovat“. Podobně nesprávně formulován je č. 11. Tlumočník použil místo sloves jako např. *vítat* a *uvítat* sloveso *přivítat*, které se používá u osob, nikoli věcí. V č. 12 vyjadřuje řečník uznání ženám a dívkám. Přetlumočení je nepřesné, došlo k několika posunům – příspěvkem tlumočník myslel přispění, dále tlumočník nesprávně řekl, že jsou ty ženy a dívky bohaté a také z výpovědi vyplývá, že ženy a dívky jsou ta druhá polovina, nikoli ta bohatá a talentovaná. Bod proto nebyl přidělen. Č. 13 sestává ze dvou dílčích segmentů. První má formu blahopřání a uznání a je podpořen neverbální komunikací. Nebyl převeden ve své celistvosti a došlo k posunu – místo minulého času byl použit čas přítomný. Druhý představuje pochvalu a sebechválu. Přestože se jedná o částečné porušení maximy skromnosti, protože řečník chválí i sám sebe, segment jsme k maximě ocenění zařadili. Č. 14 představuje zmírnění kritiky. V češtině však došlo k interferenci z angličtiny a byl použit understatement, který není v souladu s konvencemi jazyka. Č. 15 vyjadřuje pochvalu. Rozdělili jsme jej na 6 dílčích segmentů, které vyjadřují, koho řečník chválí a za co. Tlumočník převedl všechny kromě dvou jmen. Jedno nahradil slovem *kolega* a vzhledem ke kontextu – řečník při chvále dané osobě sáhne na rameno – jsme to nepovažovali za chybu. V druhém případě tlumočník nezmínil jméno ani ekvivalent, který by jej nahradil, proto byl odečten 1 bod.

Segmenty 16–24 jsme hodnotili na stejném principu jako segmenty u Obamy č. 16–27 v první nahrávce. Kromě č. 22 byly všechny ekvivalentně převedeny. Č. 22 je understatement, který byl téměř ekvivalentně převeden s ohledem na konvence češtiny. Tlumočení je však celkově nepřesné, proto jsme se rozhodli neudělit bod

Segmenty 25–43 jsme hodnotili obdobně jako segmenty s ilokučním aktem poděkování u předchozích nahrávek. Č. 25 nebyl převeden se stejnou ilokuční silou jako originál. Č. 26 naprosto přesně odpovídá originálu, obsahuje dokonce i zmínku o adresátovi poděkování – jeho jménu a funkci. Č. 27 obsahuje poděkování dvěma adresátům, kteří byli zmíněni i v přetlumočení. Výrazná prozodie v podobě pokorné intonace a melodie a kývání hlavou, které celý segment zdůraznilo však nebyly převedeny. Vzhledem k tomu, že tlumočení bylo nepřesné a méně výrazné než originál, bylo segmentu přiděleno pouze 1,5 bodu. V č. 28 došlo k zeslabení ilokuční síly. Poděkování v č. 31 je podpořeno očním kontaktem a kývnutím hlavou, přetlumočení je proneseno se stoupavým nekonkluzivním melodémem, který připomíná otázku, proto bylo přiděleno pouze 0,5 bodu. Č. 35 byl přetlumočen velice zřetelně, což považujeme za pozitivní. Vzhledem k námi stanovené

metodě hodnocení (nepřidělujeme body navíc) jsme však přidělili pouze jeden bod. V přetlumočení č. 37 došlo k zeslabení poděkování – „*huge thanks*“ je převedeno jako „*já bych chtěl poděkovat*“. To byl však jediný nedostatek v přetlumočení – bylo zmíněno dokonce i jméno a funkce adresáta a síla druhé části poděkování byla též zachována. Č. 38 byl ekvivalentně převeden, tlumočník však segment zakončil poděkováním navíc, které jsme interpretovali jako typické zakončení projevu tlumočnickem. Domníváme se, že se nejednalo o poděkování panu Leichtfriedovi, což by se dalo po vyslechnutí originálního projevu očekávat, nýbrž o poděkování posluchačům za pozornost. V č. 39 došlo k zeslabení ilokuční funkce. Č. 41 je podpořen prozodií (přízvuk, oddělení pauzami) a neverbální komunikací (očním kontaktem). Přetlumočení je také podpořeno prozodií (intonací a pomalým tempem). Byla však oslabena ilokuční síla – *input* a „*strong support*“ bylo převedeno jako „*tento příspěvek*“, proto bylo odečteno 0,5 bodu. V č. 43 řečník podpořil výpověď důrazem a gesty. V přetlumočení však došlo k nesprávnému převedení adresáta poděkování. Místo konkrétní osoby (*madam Šárka*) řečník poděkoval obecně všem kolegům. Proto bylo přiděleno jen 0,5 bodu.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 80,2 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

8.2.3. Maxima souhlasu

Žádné prostředky vyjadřování zdvořilosti z kategorie maxima souhlasu nebyly v tomto vzorku nalezeny.

8.2.4. Maxima účasti

Č. seg.			PPP	CPP
1	Passengers have difficulty, first of all, in enforcing their rights (1), but the air carriers are in breach of the legislation. And on many occasions passengers are not even <u>aware</u> (<i>důraz</i>) of their rights as airlines are not providing the information needed (2).	Cestující mají problém s uplatňováním svých práv u leteckých společností (1) a navíc si ani neuvědomují, jaká práva <u>mají</u> (<i>intonace – údiv</i>), protože letecké společnosti dost informací neposkytují (2).	2	2
2	I've also been extremely worried about discrimination in some countries based on sexual orientation or gender identity.	Také mi leží na srdci otázka diskriminace v některých zemích, která je založena na sexuální orientaci.	1	1

		<i>gender</i>		
3	I congratulate all those involved in the extensive lobbying which played a pivotal role in the success of the UN General Assembly 67 Resolution.	Chtěla bych pogratulovat všem těm, kteří jsou do ní zaangažováni do lobbistické práce, všem těm, kteří hrají klíčovou roli co se týče 67. valného shromáždění. <i>posun – jiný čas</i>	0,5	1
CELKEM			3,5	4
CELKEM V PROCENTECH			87,5 %	

Tab. 25. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s maximou účastí u všech řečníků

Č. 1 vyjadřuje účast s cestujícími ve dvou dílčích segmentech. Výpověď je prozodicky podpořena – v originále důrazem a v přetlumočení intonací vyjadřující údiv. Segment považujeme za ekvivalentně převedený, proto jsme přidělili dva body. Č. 2 vyjadřuje účast s občany zemí, kteří jsou obětí diskriminace. V přetlumočení chybí informace ohledně genderové diskriminace, ale celkově byl segment správně převeden. Č. 3 je blahopřání. V přetlumočení došlo k posunu, jelikož tlumočník použil přítomný čas místo minulého. Proto bylo odečteno 0,5 bodu.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 87,5 % prostředků vyjadřování zdvořilosti.

8.2.5. Maxima fatická

8.2.5.1. Oslovování

Č. seg.			PPP	CPP
1	Well, thank you very much, president.	Děkuji, pane předsedo.	1	1
2	Thank you, Mr. president.	Děkuji. Děkuji, pane předsedo.	1	1
3	Mr. president	Pane předsedo	1	1
4	Thank you, Mr. president.	Děkuji, pane předsedo.	1	1
5	Thank you, Mr. president.	Děkuji, pane předsedo.	1	1
6	I welcome therefore, Mr. President, the clarity this report brings	A já vítám jasnost a transparentnost, kterou přináší tato zpráva.	0	1
7	Thank you, president.	Děkuji vám.	0	1
8	Thank you, president.	Děkuji Vám, pane předsedo.	1	1
9	So, thank you again, Mr. Leichtfried.	A děkujeme ještě všem ostatním, stínovým zpravodajům a panu zpravodajovi Leichtfriedovi.	1	1
10	Thank you very much, madam president.	Děkuji, paní předsedkyně.	1	1
11	Honorable members	Vážení poslanci	1	1
12	Honorable members	Vážení poslanci	1	1
13	Honorable members	—	0	1

14	Honorable members	—	0	1
15	Honorable members	Vážení poslanci	1	1
CELKEM			11	15
CELKEM V PROCENTECH			73,3 %	

Tab. 26. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (oslovování) u všech řečníků

Oslovování bylo hodnoceno na stejném principu jako v nahrávce ze zasedání na téma SZP. Jediným oslovením, které se v předchozí nahrávce nevyskytovalo a zde se opakovalo, bylo *Honourable members*, které bylo ve třech případech z pěti správně převedeno jako *Vážení poslanci*. V č. 7 a 8 bylo oslovení předsedy zcela vynecháno. Č. 10, ve kterém se vyskytuje oslovení jménem, byl převeden nejen se jménem, ale i s funkcí.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 73,3 % prostředků vyjadřování zdvořilosti v rámci kategorie Oslovování.

8.2.5.2. Hovoření o jiné osobě

Č. seg.			PPP	CPP
16	Georges Bach, our rapporteur	našemu zpravodaji Bachovi	2	2
17	A huge thanks to our rapporteur, Mr. Leichtfried , he has done a terrific job.	Já bych chtěl poděkovat našemu panu zpravodaji, panu Leichtfriedovi , který provedl vynikající práci.	2	2
18	And we'd also like to thank our other colleagues (1), our other shadow rapporteurs (2) for their part in this	A děkujeme ještě všem ostatním (1), stínovým zpravodajům (2)	2	2
19	But let me say to honorable members	Ale dovolu mi, abych řekla váženým poslancům	1	1
20	Sylvia Slamberdenis (<i>chytí ho za rameno</i>) who is sitting beside me	Kolega , který sedí vedle mě <i>k identifikaci osoby toto přetlumočení stačí</i>	0,5	1
21	external action service team run by Mariaki	vnější služby a celý tým	0	1
22	congratulate my friend and colleague George Bach	poblahopřát kolegovi a příteli <i>nedostatečné informace k identifikaci osoby</i>	1	2
CELKEM			8,5	11
CELKEM V PROCENTECH			77,3 %	

Tab. 27. Prostředky vyjadřující zdvořilost v souladu s fatickou maximou (hovoření o jiné osobě) u všech řečníků

Č. 16 je ekvivalentně převeden – obsahuje jméno i funkci. V č. 17 bylo zmíněno jméno i funkce, přetlumočení vyznívá zdvořileji díky opakovanému použití formy *pán*. V souladu s naší metodologií však za toto body nepřičítáme ani neodečítáme. V č. 18 a 19 také došlo k ekvivalentnímu převedení adresátů poděkování. V č. 20 bylo zmíněno jméno adresáta a navíc byl adresát identifikován gestem, při kterém mu řečník přiložil ruku na rameno, a také informací o tom, kde adresát sedí. Tlumočník jméno neuvedl, místo toho o něm hovořil jako o *kolegovi*. K identifikaci osoby toto přetlumočení stačí, ale nezvýší to jeho popularitu tak, jako kdyby se posluchači dozvěděli jeho jméno a měli šanci si ho tudíž zapamatovat. Proto jsme udělili 0,5 bodu. V č. 21 došlo v přetlumočení k posunu, protože vnější služby je tým, o kterém řečník hovoří, nejedná se o dva různé adresáty. Navíc nebyl zmíněn jeho vedoucí Mariaki. V č. 22 tlumočník opět nepřevodl jméno adresáta poděkování, zmínil pouze další informace o něm, tj. že se jedná o řečnickova kolegu a přítele.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 73,3 % prostředků vyjadřování zdvořilosti v rámci kategorie Hovoření o jiné osobě.

Celkově bylo v souladu se zdvořilostními maximami převedeno 75,3 % prostředků vyjadřování zdvořilosti u obou kategorií.

9. Celkové výsledky a diskuze

Množství převedených prostředků zdvořilosti

Následující tři tabulky zobrazují výsledky, ke kterým jsme dospěli na základě rozboru nahrávek. První sloupec udává danou maximu zdvořilosti, 2.–4. sloupec výsledky pro jednotlivé vzorky a poslední sloupec výsledky pro všechny vzorky dohromady. Tab. 28. zobrazuje počet převedených prostředků vyjádřený v absolutních hodnotách, tab. 29. počet všech prostředků zdvořilosti vyjádřený v absolutních hodnotách a tab. 30. počet převedených prostředků vyjádřený v procentech a průměrný počet převedených prostředků vyjádřený v procentech. Sloupec č. 5 představuje průměrný počet převedených prostředků vyjádřený v procentech u jednotlivých maxim a řádek č. 7 průměrný počet převedených prostředků vyjádřený v procentech u jednotlivých vzorků.

Z tabulky č. 30. vyplývá, že tlumočníci převedli 62,9 % prostředků zdvořilosti u vzorku č. 1, tj. televizního duelu, 59,4 % u vzorku č. 2, tj. zasedání na téma Společná zemědělská politika a 77,3 % u vzorku č. 3, tj. dalších zasedání Evropského parlamentu. Dále je z tabulky patrné, že prostředky v souladu s maximou taktu a maximou šlechetnosti byly převedeny u všech vzorků z 72,4 %, prostředky v souladu s maximou ocenění a maximou skromnosti z 73,9 %, prostředky v souladu s maximou souhlasu z 77,8 %, s maximou účasti z 52,9 % a s maximou fatickou z 50,5 %. A konečně, v souladu se všemi maximami bylo u všech vzorků průměrně převedeno 65,7 % prostředků zdvořilosti.

maxima	vzorek 1 US duel	vzorek 2 SZP	vzorek 3 zbytek EP	vzorky všechny
M 1+2	33,5	4	11	48,5
M 3+4	55,5	36,5	42,5	134,5
M 5	6	1	0	7
M 6	12	3	3,5	18,5
M 7	27	6	19,5	52,5
M všechny	134	50,5	76,5	261

Tab. 28. Absolutní hodnoty suma PPP

maxima	vzorek 1 US duel	vzorek 2 SZP	vzorek 3 zbytek EP	vzorky všechny
M 1+2	45	6	16	67
M 3+4	72	57	53	182
M 5	7	2	0	9
M 6	22	9	4	35
M 7	67	11	26	104
M všechny	213	85	99	397

Tab. 29. Absolutní hodnoty suma CPP

maxima	vzorek 1 US duel	vzorek 2 SZP	vzorek 3 zbytek EP	vzorky všechny - průměr
M 1+2	74,4	66,7	68,8	72,4
M 3+4	77,1	64,4	80,2	73,9
M 5	85,7	50,0	0	77,8
M 6	54,5	33,3	87,5	52,9
M 7	40,3	54,5	75,0	50,5
M všechny - průměr	62,9	59,4	77,3	65,7

Tab. 30. Procentuální hodnoty = $\text{suma PPP} / \text{suma CPP} * 100$

Použité zkratky:

M 1+2: maxima taktu a maxima šlechtnosti

M 3+4: maxima ocenění a maxima skromnosti

M 5: maxima souhlasu

M 6: maxima účasti

M 7: maxima fatická

PPP: počet převedených prostředků

CPP: celkový počet prostředků v segmentech

Pozastavme se u prostředků vyjadřování zdvořilosti, jejichž převod činil tlumočnickům největší problém. U amerického duelu se jednalo o fatickou maximu, konkrétně oslovení a hovoření o jiné osobě. Prostředek byl ve většině případů převeden, ale často v rozporu s konvencemi českého jazyka. U plenárních zasedání byla situace výrazně lepší, chyba, které se tlumočníci občas dopustili byla, že oslovení zcela vynechali.

Prozodie byla druhým velkým problémem. Tlumočníci v mnoha případech nepoužili adekvátní intonaci nebo výpověď dostatečně prozodicky nezdůraznili. Intonace byla v některých segmentech monotónní a nevýrazná. V jiných segmentech ji však tlumočníci vhodně využili ke zdůraznění sdělení apod.

U některých segmentů jsme museli odečíst body za nevhodnou formulaci např. *přivítat zprávu* (místo *vítat* či *uvítat*), *něčí příspěvek* (místo *příspěvní*) nebo *uctít něčí závazek* (místo *ocenit něčí angažovanost*) a za interferenci z angličtiny.

Celkově však výsledek získaný rozbořem považujeme za uspokojivý. Ačkoli by se mohlo zdát, že zdvořilost hraje při tlumočení marginální roli, zdvořilost se správným propozičním obsahem, za zachování ilokuční funkce a v souladu s konvencemi češtiny byla ekvivalentně převedena do češtiny z 65,7 %.

Hypotéza

Po provedení hlavního rozboru v rámci této práce jsme provedli rozbor zacílený na námi stanovenou hypotézu. Pracovali jsme s týmiž segmenty jako v hlavním rozboru a vyhodnotili je z hlediska intenzifikace. Hypotéza zněla následovně:

Simultánní převod zvyšuje míru zdvořilosti oproti originálu i normám cílového jazyka ve smyslu tendence k intenzifikaci, tedy výrazovému zesilování

Č. seg.			intenzifikace
1	Governor Romney	Pan guvernér Romney <i>forma pan+funkce+příjmení velice formální (Kneřová, 1995)</i>	1
2	I want to add my voice to those today who have been objecting discrimination , the people of Gibraltar deserve more fully EU. <i>zastání</i>	A já bych se chtěla přidat k těm, kteří dnes se vyslovili proti této hanebné diskriminaci , protože lidé na Gibraltaru si zaslouží to, co zbytek v EU.	1
3	This is positive . frázování THIS-IS-POSITIVE – důraz <i>vyjadřuje kladné stanovisko</i>	To je velice pozitivní . <i>stoupavá intonace – důraz</i>	1
4	A huge thanks to our rapporteur, Mr. Leichtfried , he has done a terrific job. <i>pochvala, poděkování</i>	Já bych chtěl poděkovat našemu panu zpravodaji, panu Leichtfriedovi , který provedl vynikající práci. <i>2x pán</i>	1
5	Thank you , Mr. president.	Děkuji. Děkuji , pane předsedo. <i>2x děkuji</i>	1
CELKEM			5

Tab. 31. Prostředky vyjadřování zdvořilosti, u kterých došlo k intenzifikaci

počet případů intenzifikace	5	1,3 %
CPP	397	100 %

Tab. 31a. Prostředky vyjadřování zdvořilosti, u kterých došlo k intenzifikaci, ve srovnání s celkovým počtem prostředků vyjadřování zdvořilosti

Z tabulek 31. a 31a. vyplývá, že jsme v našem materiálu našli 5 segmentů, které obsahovaly 5 intenzifikací a že z celkového počtu 397 segmentů a dílčích segmentů se jedná o 1,3% výskyt intenzifikací v našem materiálu. Toto procento je zanedbatelné, proto si dovoluujeme konstatovat, že pro tlumočení projevů obsahujících prostředky pro vyjadřování zdvořilosti není zvyšování míry zdvořilosti tlumočnickem typické.

Závěr

V této práci jsme se zabývali tlumočením zdvořilosti. V první části jsme představili zdvořilost jako lingvistický koncept a definovali jsme si jej pro účely našeho výzkumu. Rozhodli jsme se jít cestou Leechových maxim a Searlových komunikačních funkcí. Zkoumali jsme mnoho prostředků vyjadřování zdvořilosti, vč. modality, kategorie konatele, prozodie a neverbální komunikace.

Pracovali jsme s audio a videonahrávkami originálních projevů a simultánního přetlumočení. Konkrétně se jednalo o tři vzorky projevů sestávající z amerického prezidentského duelu a z několika plenárních zasedání Evropského parlamentu. Projevy byly převážně monologické, ale prezidentský duel v některých úsecích i dialogický. Řečníky byli rodilí Američané (Obama, Romney, Lehrer) a Britové či Irové (všichni řečníci, které jsme analyzovali v rámci plenárních zasedání).

Během našeho rozboru jsme vypočítali, že tlumočníci převedli 62,9 % prostředků zdvořilosti u vzorku č. 1, tj. televizního duelu, 59,4 % u vzorku č. 2, tj. zasedání na téma Společná zemědělská politika a 77,3 % u vzorku č. 3, tj. dalších zasedání Evropského parlamentu. Prostředky v souladu s maximou taktu a maximou šlechetnosti byly převedeny u všech vzorků z 72,4 %, prostředky v souladu s maximou ocenění a maximou skromnosti z 73,9 %, prostředky v souladu s maximou souhlasu z 77,8 %, s maximou účasti z 52,9 % a s maximou fatickou z 50,5 %. A konečně, v souladu se všemi maximami bylo u všech vzorků průměrně převedeno 65,7 % prostředků zdvořilosti.

V přehledu prostředků vyjadřování zdvořilosti jsme uvedli prostředky, které se v našem empirickém materiálu nevyskytly – škádlení, omluva, maxima fatická v podobě snahy o udržení hovoru a pronášení výpovědí bez informační hodnoty, hedged performative a další. Věříme však, že se nám podařilo poskytnout ucelený přehled prostředků zdvořilosti, který může posloužit pro další výzkum.

Při ověřování námi stanovené hypotézy jsme zjistili, že se v přetlumočení vyskytlo 1,3 % intenzifikací. Závěr Luftmanové (2000) v diplomové práci na téma překlad divadelních dialogů tedy nemůžeme u simultánního tlumočení potvrdit. Tlumočníci v našich nahrávkách ve většině případů nepoužívali jazykové prostředky indikující vyšší míru zdvořilosti, než je obvyklé v anglických originálech.

Vzhledem k tomu, že existuje mnoho druhů tlumočení, které se využívají v různých komunikačních situacích, tak doporučujeme, aby byl výzkum obdobný našemu proveden i u jiného než simultánního tlumočení a na nahrávkách z jiného prostředí. Bylo by možné navázat

na analýzu zdvořilosti tlumočnicků pracujících pro policii a soudy a v dalších komunikačních situacích, ve kterých ponese tlumočnick větší odpovědnost za dodržování konverzační smlouvy a tlumočení zdvořilosti, protože bude tlumočit impromptu.

Resumé

Tématem této teoreticko-empirické diplomové práce je Převod zdvořilosti při tlumočení. Zdvořilost byla již hojně probádána, totéž však neplatí o jejím tlumočení, proto jsme se rozhodli tuto mezeru ve výzkumu zaplnit.

Tato práce se skládá ze dvou hlavních částí – z části teoretické, ve které jsme představili stav bádání na naše téma a zdvořilost jako lingvistický koncept a definovali jsme si prostředky vyjadřování zdvořilosti, a z empirické části, tj. z rozboru. Empirická část se opírá o systém Leechových maxim a Searleovy komunikační funkce. Prostředky sloužící k vyjadřování zdvořilosti, které byly při rozboru brány v potaz jsou modalita, kategorie konatele, prozodie, neverbální komunikace atp. Poslední dvě kategorie hrají v naší diplomové práci klíčovou roli, protože zkoumaným materiálem jsou videozáznamy originálních projevů a audiozáznamy simultánního přetlumočení, tzn. mluvený jazyk. Zkoumanými jazyky jsou angličtina (výchozí jazyk) a čeština (cílový jazyk). Náš materiál sestával ze tří vzorků projevů: z amerického prezidentského duelu a ze čtyř plenárních zasedání Evropského parlamentu. Vzhledem k tomu, že zdvořilost je integrální součástí daného jazyka a kultury, zvážili jsme v našem rozboru i zdvořilostní konvence v češtině a v angličtině. Systém hodnocení nahrávek je tedy velice komplexní.

Rozbor má podobu kvantitativní analýzy, tzn. že prostředky pro vyjadřování zdvořilosti, které se vyskytly ve výchozích projevech, a prostředky přetlumočené do cílového jazyka s ohledem na námi stanovená kritéria byly převedeny do číselných hodnot a procentuálně vyhodnoceny. Během našeho rozboru jsme vypočítali, že tlumočníci převedli 62,9 % prostředků zdvořilosti u vzorku č. 1, tj. televizního duelu, 59,4 % u vzorku č. 2, tj. zasedání na téma Společná zemědělská politika a 77,3 % u vzorku č. 3, tj. dalších zasedání Evropského parlamentu. Prostředky v souladu s maximou taktu a maximou šlechetnosti byly převedeny u všech vzorků z 72,4 %, prostředky v souladu s maximou ocenění a maximou skromnosti z 73,9 %, prostředky v souladu s maximou souhlasu z 77,8 %, s maximou účasti z 52,9 % a s maximou fatickou z 50,5 %. A konečně, v souladu se všemi maximami bylo u všech vzorků průměrně převedeno 65,7 % prostředků zdvořilosti.

V přehledu prostředků vyjadřování zdvořilosti jsme uvedli prostředky, které se v našem empirickém materiálu nevyskytly – škádlení, omluva, maxima fatická v podobě snahy o udržení hovoru a pronášení výpovědí bez informační hodnoty, hedged performative a další. Tento ucelený přehled prostředků zdvořilosti může posloužit dalšímu výzkumu.

Při ověřování námi stanovené hypotézy jsme zjistili, že se v přetlumočení vyskytlo 1,3 % intenzifikací. Tlumočníci v našich nahrávkách ve většině případů nepoužívali jazykové prostředky indikující vyšší míru zdvořilosti, než je obvyklé v anglických originálech. Tímto byla naše hypotéza vyvrácena.

Vzhledem k tomu, že existuje mnoho druhů tlumočení, které se využívají v různých komunikačních situacích, tak doporučujeme, aby byl výzkum obdobný našemu proveden i u jiného než simultánního tlumočení a na nahrávkách z jiného prostředí. Bylo by možné navázat na analýzu zdvořilosti tlumočnicků pracujících pro policii a soudy a v dalších komunikačních situacích, ve kterých ponese tlumočnick větší odpovědnost za dodržování konverzační smlouvy a tlumočení zdvořilosti, protože bude tlumočit impromptu.

Summary

The topic of the present theoretical-empirical work is Conveying Politeness in Interpreting. While politeness has been thoroughly analyzed, the same does not apply to its interpreting. This thesis consists of two parts – the theoretical part presents the state of research on the given topic and politeness as a linguistic concept and defines means for expressing politeness, and the empirical part is an analysis based on the Leech's system of maxims and Searle's communicative functions. Among the means for expressing politeness which were taken into consideration during the analysis are modality, personal reference, prosody and non-verbal communication. The last two categories are an intrinsic part of this thesis because the material examined is composed of video recordings of the original speeches and audio recordings of simultaneous interpretation, i.e. spoken language. We analyzed English (source language) and Czech (target language). The material consists of three samples of speeches: the American presidential debate and four plenary sessions from the European Parliament. Since politeness is an intrinsic part of every language and culture, we also took into consideration politeness conventions in Czech and English during the analysis. The evaluation system of recordings is, therefore, very complex.

We conducted a quantitative analysis, i.e. the means for expressing politeness in the original speeches and the means which have been interpreted into the target language with regard to the defined criteria have been converted into numeric values and percentage. The analysis showed that the interpreters conveyed 62.9% means for expressing politeness in sample no. 1, i.e. the televised debate, 59.4% in sample no. 2, i.e. a session on the Common Agricultural Policy and 77.3% in sample no. 3, which consists of other sessions of the European Parliament. The means for expressing politeness in all of the samples were conveyed in compliance with the Tact and Generosity Maxims in 72.4% of cases, in compliance with the Approbation and Modesty Maxims in 73.9% of cases, in compliance with the Maxim of Agreement in 77.8% of cases, in compliance with the Sympathy Maxim in 52.9% of cases and in compliance with the Phatic Maxim in 50.5% of cases. And finally, an average of 65.7% of means for expressing politeness in all of the samples were conveyed in compliance with all of the maxims.

The overview of means for expressing politeness gave means which were not found in the samples – banter, apology, trying to keep the conversation going and delivering utterances with no information value in compliance with the Phatic Maxim, hedged performatives and

other. However, we believe that the overview of means for expressing politeness is very comprehensive and could be used for further research.

When verifying the defined hypothesis, we found 1.3% of examples of intensification in the interpretations. The interpreters who were subject to the present thesis did not, in most circumstances, use means which would increase the level of politeness as compared to common usage in the original speeches delivered in English. Therefore the hypothesis was refuted.

With regard to the fact that there are many kinds of interpreting which are used in various communicative events, we recommend that a research similar to ours is conducted on other than simultaneous interpreting and on recordings from other settings. It could be a follow-up on the analysis of politeness of interpreters working for the police and court and during other communicative events in which the interpreter is more responsible for respecting the conversational contract and interpreting politeness because he interprets impromptu.

Bibliografie

Sekundární literatura

- AHRENS, Barbara (2005). Analysing prosody in simultaneous interpreting: difficulties and possible solutions. *The Interpreters' Newsletter* [online]. č. 13, s. 1-14 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.openstarts.units.it/dspace/handle/10077/2119>
- AUSTIN, John L. (1990). *How to Do Things with Words: The william James lectures, delivered at Harvard University in 1955*. Oxford: Oxford University Press. 176 s. ISBN 019281205X.
- BARIK, H. C. (2002). Simultaneous Interpretation: Qualitative and Linguistic Data. In PÖCHHACKER and SHLESINGER. *The Interpreting Studies Reader*. London and New York: Routledge, s. 79–91.
- BARIK, H.C. (1972). Interpreters Talk a Lot, Among Other Things. *Babel*. vol. 18, no. 1, s. 3–10.
- BAYRAKTAROĞLU, Arin (1991). Politeness and interactional imbalance. *International Journal of the Sociology of Language*. vol. 92, no. 1, s. 5–34.
- BERK-SELIGSON, S. (1990). *The Bilingual Courtroom: Court Interpreters in the Judicial Process*, Chicago and London: The University of Chicago Press.
- BLUM-KULKA, Shoshana a Elite OLSHTAIN (1984). Requests and apologies: A Cross-cultural Study of Speech Act Realization Patterns (CCSARP). *Applied Linguistics*. vol. 5, no. 3, s. 196–213.
- BROWN, Penelope a Stephen C. LEVINSON (1987). *Politeness: some universals in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press. 345 s. ISBN 0521313554.
- CRUTTENDEN, Alan (1997). *Intonation*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press. 201 s. ISBN 0-521-59825-7.
- CULPERER, Jonathan (1996). Towards an anatomy of impoliteness. *Journal of Pragmatics*. vol. 25, no. 3, s. 349–367.
- ČMEJRKOVÁ, Světa (2000). *Reklama v češtině: čeština v reklamě*. 1. vyd. Praha: Leda. 258 s. ISBN 80-85927-75-6.
- DANEŠ, František (2009). *Kultura a struktura českého jazyka*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. 511 s. ISBN 978-80-246-1648-3.

- DEVITO, Joseph A. (2008). *Základy mezilidské komunikace: 6. vydání*. 1. vyd. [i.e. 2. vyd.]. Praha: Grada. 502 s. ISBN 978-80-247-2018-0.
- DUŠKOVÁ, Libuše (2006). *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. 3. vyd. Praha: Academia. 673 s. ISBN 8020014136.
- FRASER, Bruce (1990). Perspectives on politeness. *Journal of Pragmatics*. vol. 14, no. 2, s. 219–236.
- GERVER, D. (2002). The Effects of Source Language Presentation Rate on the Performance of Simultaneous Conference Interpreters. In PÖCHHACKER and SHLESINGER. *The Interpreting Studies Reader*. London and New York: Routledge. s. 53–66.
- GILE, D. (1992). Basic Theoretical Components for Interpreter and Translator Training. In DOLLERUP, C. and A. Linddegaard. *Teaching Translation and Interpreting: Training, Talent and Experience*. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins. s. 185–94.
- GIMSON, A a Alan CRUTTENDEN (2001). *Gimson's Pronunciation of English*. 6th ed. London: Arnold,. 339 s. ISBN 0-340-75972-0.
- GOFFMAN, Erving (1955). On Face-Work: An Analysis of Ritual Elements in Social Interaction. *Psychiatry: Journal for the Study of Interpersonal Communication*. vol. 18, no. 4, s. 213–231.
- GREPL, Miroslav a Petr KARLÍK (1998). *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia. 503 s. ISBN 80-7198-281-4.
- GRICE, Herbert Paul (1975). Logic and conversation. In Cole, Peter a Jerry L. Morgan, eds. *Speech Acts*. [online]. New York: Academic Press, s. 41–58. Dostupné z: <http://www.ucl.ac.uk/ls/studypacks/Grice-Logic.pdf>
- GU, Yueguo (1990). Politeness phenomena in modern chinese. *Journal of Pragmatics*. vol. 14, no. 2, s. 237–257.
- HALE, S. (1997a). The Interpreter on Trial: Pragmatics in Court Interpreting. In: CARR, S. E. et al. *The Critical Link: Interpreters in the Community. Papers from the First International Conference on Interpreting in Legal, Health, and Social Service Settings (Geneva Park, Canada, June 1–4, 1995)*, Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, s. 201–11.
- HALE, S. (1997b). The Treatment of Register Variation in Court Interpreting. *The Translator*. vol. 3, no. 1, s. 39–54.
- HALE, S. (1999). Interpreters' Treatment of Discourse Markers in Courtroom Questions. *Forensic Linguistics*. vol. 6, no. 1, s. 57–82.

- HERITAGE, John (1984). *Garfinkel and Ethnomethodology*. Cambridge: Polity Press. 336 s. ISBN 0745600611, 9780745600611.
- HICKEY, Leo a Mirinda STEWART (2005). *Politeness in Europe*. Clevedon: Multilingual Matters. 334 s. ISBN 1-85359-738-4.
- HIRSCHOVÁ, Milada (2013). *Pragmatika v češtině*. Vyd. 2., V Karolinu 1., dopl. Praha: Karolinum. 335 s. ISBN 978-80-246-2233-0.
- HOFFMANNOVÁ, Jana (1994). Projevy taktu (a beztaktnosti) v televizních rozhovorech. *Slovo a slovesnost*. roč. 55, s.194–201.
- HOFFMANNOVÁ, Jana (1994-5). Jsou k sobě učitelé a žáci zdvořilí? *Český jazyk a literatura*. č. 45, s. 202–209.
- HOFFMANNOVÁ, Jana (2011). Zdvořilost a konverzace. In: ČMEJRKOVÁ, Světa a Jana HOFFMANNOVÁ. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Vyd. 1. Praha: Academia. 491 s. ISBN 9788020019707.
- HOUSE, Juliane (1998). Politeness and Translation. In: HICKEY, Leo. *The Pragmatics of translation*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd, s. 54–72. ISBN 1-85359-404-0.
- CHEN, Rong (2001). Self-politeness: A proposal. *Journal of Pragmatics*. vol. 33, no. 1, s. 87–106.
- JANNEY, Richard W. a Horst ARNDT (1992). Intracultural tact versus intercultural tact. In WATTS, R. J. et al. (ed.). *Politeness in language: Studies in its history, theory and practice*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 203–218. ISBN 3110131846.
- KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ (2002). *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. 604 s. ISBN 978-80-7106-484-8.
- KASPER, Gabriele (1990). Linguistic politeness: Current research issues. *Journal of Pragmatics*. vol. 14, no. 2, s. 193–218.
- KNAPSS-POTTHOFF, Annelie (1992). Secondhand politeness. In WATTS, R. J. et al. (ed.). *Politeness in language: Studies in its history, theory and practice*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 203–218. ISBN 3110131846.
- KNEŘOVÁ, Magdalena (1995). Ke způsobům oslovování v mluvených projevech. *Naše řeč* [online]. roč. 78, č. 1 [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7225#_ftnref5
- KOPCZYŃSKI, A. (1980). Conference Interpreting: Some Linguistic and Communicative Problems. Poznań: A. Mickiewicz University Press.
- KRAUS, Jiří (1996). Jazyková zdvořilost a nezdvořilost. In ČMEJRKOVÁ, S. a kol. (ed.). *Čeština, jak ji znáte a neznáte*. 1. vyd. Praha: Academia, s. 30–32. ISBN 80-200-0589-7.

- KRAUS, Jiří (2010). *Rétorika a řečová kultura*. Vyd. 2., dopl. Praha: Karolinum. 190 s. ISBN 978-80-246-1829-6.
- KROUGLOV, A. (1999). Police Interpreting: Politeness and Sociocultural Context. *The Translator*. vol. 5, no. 2, s. 285–302.
- LAKOFF, Robin (1973). The Logic of politeness, or, minding Your P's and q's. In *Chicago Linguistic Society: Papers from the Ninth Regional Meeting*. Chicago: University of Chicago, s. 292–305.
- LEECH, Geoffrey (1983). *Principles of pragmatics*. London: Longman. 241 s. ISBN 0-582-55110-2.
- LENGLET, Cédric (2014). The Impact of Simultaneous Interpreting Prosody on Speech Perception: Proposal for an Experiment. *Emerging Research in Translation Studies: Selected Papers of the CETRA Research Summer School 2012* [online]. [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: http://www.academia.edu/5729515/The_Impact_of_Simultaneous_Interpreting_Prosody_on_Speech_Perception_Proposal_for_an_Experiment
- LEVÝ, Jiří (1983). *Umění překladau*. 2. doplň. vyd. (v nakl. Panorama 1. vyd.). Praha: Panorama. 396 s. ISBN 978-80-87561-15-7.
- LUFTMANOVÁ, Dana (2000). *Syntaktická realizace řečového aktu žádosti z hlediska překladau*. Praha. Vedoucí práce Zuzana Jettmarová. 100 s.
- MACKINTOSH, J. (1983). *Relax Interpretation: An Exploratory Study*. MA dissertation, Birkbeck College, University of London.
- MÁRQUEZ REITER, Rosina (2000). *Linguistic Politeness in Britain and Uruguay. A Comparative Study of Requests and Apologies*. Amsterdam: John Benjamins.
- MATSUMOTO, Yoshiko (1988). Reexamination of the universality of face: politeness phenomena in Japanese. *Journal of Pragmatics*. vol. 12, no. 4, s. 403–426.
- MEIER, Ardith J. (1995). Passages of politeness. *Journal of Pragmatics*. vol. 24, no. 3, s. 381–392.
- NEKVAPIL, Jiří (1997). Some remarks on item orderings in Czech conversation: The issue of pre-sequences. In B. Palek (ed.) *Proceedings of LP's 1996. Typology: Prototypes, Item Orderings and Universals*. Praha: Karolinum, s. 444–50.
- NEKVAPIL, Jiří a J. V. Neustupný (2005). Politeness in the Czech Republic: Distance, Levels of Expression, Management and Intercultural Contact. In: HICKEY, Leo a Miranda STEWART. *Politeness in Europe*. Clevedon: Multilingual Matters. 334 s.

ISBN 1-85359-738-4.

- NEUSTUPNÝ, Jiří V. (1986). Language and society: The case of Japanese honorifics. In FISHMAN, J. A. et al. (ed.). *The Fergusonian impact: In honor of Charles A. Ferguson on the occasion of his 65th birthday*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 59–71. ISBN 0899252141.
- NWOYE, Onuigbo G. (1992). Linguistic politeness and socio-cultural variations of the notions of face. *Journal of pragmatics*. vol. 18, no. 4, s. 309–328.
- OBENBERGEROVÁ, Dana (1992). Politeness of English and Czech requests. In *Linguistica Pragmatis II*. Praha: Academia, s. 93–100.
- PEASE, Allan (2001). *Řeč těla: jak porozumět druhým z jejich gest, mimiky a postojů těla*. Vyd. 1. Praha: Portál. 137 s. ISBN 80-7178-582-2.
- PÖCHHACKER, Franz (2004). *Introducing Interpreting Studies*. London: Routledge. 252 s. ISBN 0-415-26887-7
- POYATOS, Fernando (2002). *Nonverbal communication across disciplines*. Amsterdam: J. Benjamins Pub. Co., 3 v.
- RENNER, Jakub (2010). *Comparison of students' performance at the beginning and upon completion of their simultaneous interpretation training course* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 248 s.
- RULFOVÁ-ŠVEHLOVÁ, Milena (1985). *Řečová etiketa: (vyjadřování zdvořilosti v řeči)*. Praha. Disertační práce na Ústavu pro jazyk český ČSAV v Praze. Předseda komise pro obhajoby v oboru český jazyk univ. prof. PhDr. Jak Petr, DrSc. 273 s.
- RŮŽIČKOVÁ, Eliška (2013). *Komplexní aspekty komunikace – gestika a mimika* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 45 s. Vedoucí práce Jiří Jančík.
- SEARLE, John R. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press. 203 s. ISBN 0521071844, 052109626X.
- SIFIANOU, Maria (1992). The use of diminutives in expressing politeness: Modern Greek versus English. *Journal of pragmatics*. vol. 17, no. 2, s. 155–173.
- STALPERS, Judith (1992). Between matter-of-factness and politeness. In WATTS, R. J. et al. (ed.). *Politeness in language: Studies in its history, theory and practice*. Berlin: Mouton de Gruyter. s. 219–230. ISBN 3110131846.
- STEWART, Miranda (1992). *Personal reference and politeness strategies in French and Spanish: a corpus-based approach*. Edinburgh. Disertační práce na Heriot-Watt University na Katedře moderních jazyků. Vedoucí disertační práce Lesley Milroy.

- STEWART, Miranda (2005). Politeness in Britain: "It's only a suggestion..." In: HICKEY, Leo a Miranda STEWART. *Politeness in Europe*. Clevedon: Multilingual Matters. 334 s. ISBN 1-85359-738-4.
- SUDKOVÁ, Marcela (2012). Vyjadřování interpersonální funkce v českých a anglických odborných textech. Kontrastivní studie. *Časopis pro moderní filologii*. roč. 94, č. 1, s. 31-42.
- URBANOVÁ, Ludmila (2007). Phatic Communion and Small Talk in Fictional Dialogues. In BUTLER, Christopher, Raquel HIDALGO DOWNING, Julia LAVID a Angela DOWNING. *Functional Perspectives on Grammar and Discourse*. Amsterdam: John Benjamins, s. 349-357. ISBN 978-90-272-3095-9. Dostupné z: http://www.phil.muni.cz/angl/thepes/thepes_01_03.pdf (s. 35–42).
- VLČKOVÁ-MEJVALDOVÁ, Jana (2006). *Prozodie, cesta i mříž porozumění: experimentální srovnání příznakové prozodie různých jazyků*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum. 203 s. ISBN 80-246-1266-6.
- VYBÍRAL, Zbyněk (2000). *Psychologie lidské komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál. 263 s. ISBN 80-7178-291-2.
- WAJNRYB, Ruth (1998). Telling it like it isn't – exploring an instance of pragmatic ambivalence in supervisory discourse. *Journal of Pragmatics*. vol. 29, no. 5, s. 531–44.
- WATTS, Richard J. (1992). Linguistic politeness and politic verbal behaviour: Reconsidering claims for universality. In WATTS, R. J. et al. (ed.). *Politeness in language: Studies in its history, theory and practice*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 43–69. ISBN 3110131846.
- WATTS, Richard J. (2003). *Politeness*. Cambridge: Cambridge University Press, 304 s. Key topics in sociolinguistics. ISBN 0521794064, 0521790859.
- WEIZMAN, Elda (1989). Requestive hints. In BLUM–KULKA, S. a HOUSE, J. (ed.), *Cross-cultural pragmatics: Requests and apologies*. Norwood, N.J.: Ablex, s. 71–95. ISBN 0893915130.
- YULE, George (1996). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 0194372073.
- ZÍTKOVÁ, Daniela (2008). *Komunikační přístup ke zdvořilosti a jeho aplikace na reklamní texty*. Liberec: Bor. 303 s. ISBN 978-80-86807-84-3.

Elektronické zdroje

Prezidentské finále Zeman × Schwarzenberg. [online] ČT1 24. 1. 2013. 1:47:48. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=MI4q7jSrgj0>

Prezidentský duel Fischer–Zeman. [online] Nova 13. 1. 2013. 48:31. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=cl0Cfnhd2bY>

Usage of and equivalents of Sir. (2012). In: *Stack exchange* [online, diskuzní fórum]. [cit. 2014-07-14]. Dostupné z: <http://english.stackexchange.com/questions/28309/usage-of-and-equivalents-of-sir>

Murphy, Lynne. American and British Politeness. all things linguistic. [online, univerzitní přednáška]. datum zveřejnění neznámé [cit. 2014-08-01]. 17:58. Dostupné z <http://allthingslinguistic.com/post/32354527565/american-and-british-politeness-tedx-talk-by>

Nahrávky, které jsou předmětem rozboru

First Presidential Debate: Obama vs. Romney. In: Youtube [online]. 03.10.2012 [cit. 2014-07-14]. Dostupné z <http://www.youtube.com/watch?v=aYKKsRxhcro>. Kanál uživatele The Daily Conversation.

Volba prezidenta USA 2012. 1. předvolební debata. In: iVysílání [online]. 4. 10. 2012 [cit. 2014-08-09]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10101491767-studio-ct24/212411034000289-sestih-debaty-prezidentskych-kandidatu-usa/>.

Financování, řízení a sledování SZP – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova – Společná organizace... In: EPTV [online]. 20. 11. 2013 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/ep-live/cs/plenary/video?&debate=1384933031340&streamingLanguage=cs>

Náhrady a pomoc cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu, zrušení nebo významného... In: EPTV [online]. 05. 02. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/ep-live/cs/plenary/video?date=0&debate=1391587172499&intervention=0&streamingLanguage=cs>

Zavedení provozních omezení ke snížení hluku na letištích Unie v rámci vyváženého přístupu (rozprava) In: EPTV [online]. 14. 04. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/ep-live/cs/plenary/video?debate=1397494619252>

Svoboda tisku a sdělovacích prostředků ve světě – výroční zpráva o stavu lidských práv a demokracie... In: EPTV [online]. 12. 06. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/ep-live/cs/plenary/video?debate=1371054640838>

Seznam příloh

Přepis – první americký duel

Přepis – zasedání Evropského parlamentu na téma Společná zemědělská politika

Přepis – další zasedání EP

- Náhrady a pomoc cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letu
- Zavedení provozních omezení ke snížení hluku na letištích Unie v rámci vyváženého přístupu (rozprava)
- Svoboda tisku a sdělovacích prostředků ve světě – výroční zpráva o stavu lidských práv a demokracie

Přílohy

Přepis – první americký duel

<p>MODERÁTOR</p> <p>The audience here in the hall has promised to remain silent. No cheers, applause, boos, hisses among other noisy distracting things so we may all concentrate on what the candidates have to say. There is a noise exception right now though as we welcome President Obama and governor Romney. Gentlemen, welcome to you both. Let's start with the economy, segment one, and let's begin with jobs. What are the major differences between the two of you about how you would go about creating new jobs? You have two minutes. Each of you has two minutes to start. A coin toss has determined Mr. President, you go first.</p>	<p>Tak, diváci nám slíbili, že nebudou rušit, nebudou pohybovat židlemi a nebudou hlasitě se projevovat, tak abychom se mohli soustředit na to, co kandidáti říkají. Ovšem teď určitě nějaký hluk uslyšíme, až budeme vítat prezidenta Obamu a guvernéra Romneyho. Pánové, já vás oba vítám a začneme s ekonomikou. První část. Pustíme se do pracovních příležitostí. Jaké hlavní rozdíly jsou mezi vámi oběma v tom, jak byste vytvářeli nové pracovní příležitosti? Každý z vás má dvě pracovní příležitosti. Pane prezidente, vy jste první.</p>
<p>OBAMA</p> <p>Well, thank you very much Jim for this opportunity. I wanna thank governor Romney and the University of Denver for your hospitality. There are a lot of points I wanna make tonight. But the most important one is that 20 years ago I became the luckiest man on Earth because Michelle Obama agreed to marry me. And so I just wanna wish, sweetie, you happy anniversary and let you know that a year from now we will not be celebrating it in front of 40 million people. Four years ago we went through the worst financial crisis since the Great Depression. Millions of jobs were lost, the auto industry was on the brink of collapse, the financial system had frozen up. And because of the resilience and the determination of the American people, we've begun to fight our way back. Over the last 30 months, we have seen 5 million jobs in the private sector created. The auto industry has come roaring back. And housing has begun to rise. But we all know that we've still got a lot of work to do. And so the question here tonight is not "Where we've been" but where we're going. Governor Romney has a perspective that says if we cut taxes, skewed towards the wealthy and roll back regulations that we'll be better off. I've got a different view. I think we've got to invest in education and training. I think it's important for us to develop new sources of energy here in America, that we change our tax code, make sure that we open up small businesses and companies that are investing here in the United States. That we take some of the money that we are saving as we wind down wars to rebuild America. And that</p>	<p>Já vám děkuji mnohokrát za tuto příležitost. Chtěl jsem poděkovat guvernérovi Romneymu a Denverské univerzitě za pohostinnost. Já jsem toho chtěl dneska říci hodně o— ekonomice. Já jsem před dvaceti lety se stal velice šťastným mužem, protože tehdy jsem se provdal a můžu vám slíbit, že letos to nebudeme slavit před dvaceti miliony lidí—. Uvědomme si, že já jsem před čtyřmi lety nastoupil, kdy, v době hospodářské krize, kdy byla finanční situace velice špatná a automobilový průmysl kolaboval a tak dále a díky síle amerického lidu jsme to napravili. V posledních 5 měsících, v posledních měsících, třiceti měsících, pardon, došlo k zásadnímu nárůstu v počtu pracovních míst, například v automobilovém průmyslu. Víme, že před sebou ovšem máme velký objem práce. Otázkou není, kde jsme byli, ale kam jdeme. Pan guvernér Romney má nějaký pohled, který říká, že pokud budeme škrtat daně spíše bohatým a pokud budeme škrtat předpisy, tak na tom budeme lépe. A já mám jiný pohled. Já si myslím, že musíme investovat do vzdělávání a do škol. Musíme vyřešit nové zdroje tady v Americe, musíme pomáhat malým podnikům, musíme pomáhat firmám, které investují tady ve Spojených státech. Uvědomme si, že také končíme dvě války a musíme investovat více do Ameriky, musíme také vybilancovat rozpočet tak, abychom snižovali deficit. Nakonec to bude na voličích, na vás, kterým směrem se vydáme; jestli budeme zdvojnásobovat politiky, které nám pomáhají se dostat z tohoto hospodářského</p>

<p>we reduce our deficit in a balanced way that allows us to make these critical investments. Now, it ultimately is going to be up to the voters, to you, which path we should take. Are we gonna double down on the top-down economic policies that helped us into this mess or do we embrace a new economic patriotism that says America does best when the middle class does best? And I'm looking forward to having that debate.</p>	<p>nepořádku, jestli zajistíme to, aby se všem nám dařilo velice dobře.</p>
<p>MODERÁTOR Governor Romney, 2 minutes</p>	<p>Guvernér Romney, 2 minuty</p>
<p>ROMNEY Thank you, Jim. It's an honor to be here with you and I appreciate the chance to be with the President, I'm pleased to be at the University of Denver, I appreciate their welcome and also the presidential commission on these debates. And, congratulations to you, Mr. President, on your anniversary. I'm sure this was the most romantic place you can imagine here with me so I— Congratulations. This is obviously a very tender topic. I've had the occasion over the last couple of years of meeting people across the country. I was in Dayton, Ohio and a woman grabbed my arm and she said: "I've been out of work since May. Can you help me?" Ann yesterday was at a rally in Denver. And a woman came up to her with a baby in her arms and said: "Ann, my husband has had four jobs in three years, part-time jobs, he's lost his most recent job. And we've now just lost our home. Can you help us?" And the answer is "Yes, we can help, but it's gonna take a different path." Not the one we've been on, not the one the President describes as a top-down, cut taxes from the rich, that's not what I'm gonna do. My plan has five basic parts. One, get us energy independent, North America energy independent, that creates about four million jobs. Number two, open up more trade, particularly in Latin America, crack down on China, if and when they cheat. Number three, make sure people have the skills they need to succeed and the best schools in the world. We are far away from that now. Number four, get us to a balanced budget. Number five, champion small business. It's small business that creates the jobs in America. And over the last four years, small business people have decided that America may not be the place to open a new business. Because new business startups are down to a 30-year low. I know what it takes to get small business growing again, to hire people. Now I'm concerned that the path that we are on has just been unsuccessful. The President has a view very similar to the view he had when he ran four years</p>	<p>Děkuji vám, pane před—. A já jsem velice rád, že jsem tady, že můžu být na Univerzitě v Denveru a hovořit s panem prezidentem a také děkuji prezidentské komisi pro tyto debaty. A blahopřeji Vám, pane prezidente. Vím, že tohle je asi to nejromantičtější místo, které jste si dokázal představit k oslavě 20. výročí svatby tady se mnou. Ekonomika je opravdu velice citlivé téma. Já jsem v posledních několika letech se setkal s řadou lidí v této zemi. Například v Daytonu v Ohiu mi jedna žena řekla: „Pomozte mi získat práci.“. Včera jsem viděl jednu ženu s dítětem v ruce a řekla mi: „Můj manžel měl za poslední 3 roky 4 různá povolání a teď přišel o práci a přišli jsme o svou, svůj dům a můžete nám pomoc?“ A já jsem řekl: „Ano, můžeme. Můžeme pomoci.“ Já vůbec nechci dělat to, co říká pan prezident, abych škrtal daně bohatým. Chci udělat následující věci – čtyři: snížit naši energetickou závislost, potom obchodovat s Latinskou Amerikou, zatlačit proti Číně, když bude podvádět, a samozřejmě zajistit naše nejlepší školy, aby se nadále rozvíjeli. Teď jsme daleko od toho vyrovnat rozpočet. Potom chci podporovat malé podniky, protože právě ony vytvářejí pracovní příležitosti v Americe a malé podniky například v Americe teď se vůbec neotevírají. Za 30 let je jich nejméně. A já dobře vím, jak je to těžké nabírat lidi a myslím si, že ta cesta, kterou se dáváme, je velice neúspěšná. Pan prezident má stejnou představu jako před čtyřmi lety: větší stát, větší daně, více regulace. A to není správná odpověď pro Ameriku. My potřebujeme obnovit tu vitalitu, díky níž Amerika funguje.</p>

<p>ago: that a bigger government spending more, taxing more, regulating more. If you will trickle down government with work, that's not the right answer for America. I'll restore the vitality that gets America working again. Thank you.</p>	
<p>MODERÁTOR Mr. President, please respond directly to what the governor just said about trickle-down, his trickle-down approach, as he said yours is.</p>	<p>Pane prezidente, mohl byste zareagovat přímo na to, co právě guvernér řekl o tom dávkování státu?</p>
<p>OBAMA First, we've got to improve our education system. And we've made enormous progress drawing on ideas both from Democrats and Republicans that are already starting to show gains in some of the toughest deals with schools. We've got a program called Race to the Top that has prompted reforms in forty-six states around the country raising standards and improving how we train teachers, so now I wanna hire another hundred thousand new math and science teachers. And create two million more slots in our community colleges so that people can get trained for the jobs that are there right now. And I wanna make sure that we keep tuition low for young people. When it comes to our tax code, governor Romney and I both agree that our corporate tax rate is too high. So I wanna lower it, particularly for manufacturing, taking it down to 25 %. But I also want to close those loopholes that are giving incentives for companies that are shipping jobs overseas. I wanna provide tax breaks for companies that are investing here in the United States. On energy, governor Romney and I we both agree that we've got to boost American energy production. And oil and natural gas production are higher than they've been in years. But I also believe that we've got to look at the energy sources of the future, like wind and solar and biofuels. And make those investments. So all of this is possible. Now, in order for us to do it we do have to close our deficit and one of the things I'm sure we'll be discussing tonight is how do we deal with our tax code. And how do we make sure that we are reducing spending in a responsible way. But also how do we have enough revenue to make those investments. And this is where there is a difference. Because governor Romney's central economic plan calls for a five trillion dollar tax cut on top of the extension, the Bush tax cut, that's another trillion dollars, and two trillion dollars on additional military spending that the military hasn't asked for. That's eight trillion dollars. How we pay for that, reduce the deficit and make the investments that we need to make, without dumping those</p>	<p>Musíme zlepšit naše vzdělávání. Samozřejmě naše školství. My jsme přišli s celou řadou myšlenek a snažili jsme se spolupracovat jak s Republikány, mezi Republikány a Demokraty máme program například, který se jmenuje Běh zespoda nahoru, a tím se zvyšují standardy ve vzdělávání, ve vzdělávání učitelů. A já například teď chci vytvořit prostor pro 100 tisíc nových učitelů matematiku, ky. Máme také prostory nové na vysokých školách tak, aby programy pro školy byly aktuální na poptávku na trhu práce. A také chci podpořit vzdělávání malých právníků. Pokud jde o daně, tak my se s guvernérem Romneym shodneme na tom, že pro právnické osoby jsou daně příliš vysoké, takže je chceme snížit. Já zejména pro výrobní odvětví. Ovšem docela jistě chcem, chci omezit daňové úlevy pro firmy, které vyvážejí pracovní místa do zahraničí. Pokud jde o energetiku, tak tam se shodneme. Musíme podporovat výrobu energie tady v Americe. Ropa, ropy a zemního plynu se těší, těží mnohem více než před léty. A musíme se zaměřovat také na zdroje energie pro budoucnost, jako je větrná energie, solární energie a tak dále. Tohle všechno je možné. Musíme uzavřít svůj deficit a já věřím, že docela jistě budeme dnes debatovat o tom, jakým způsobem se popasujeme s reformou daňového systému a budeme investovat. A tam se lišíme. Protože hlavní hospodářský plán guvernéra Romneyho je značně škrty daňové, ještě navíc k Bushovým daňovým škrtkům. A potom další výdaje na obranu, o které armáda nežádá. Takže otázkou je, jak potom zaplatit takovýhle propad a nové investice, aniž bychom hodili Američany ze střední třídy přes palubu, to bude hlavní téma této předvolební kampaně.</p>

<p>costs on the middle-class Americans, that's I think one of the central questions of this campaign.</p>	
<p>MODERÁTOR Both of you have spoken about a lot of different things. We're gonna try to get through them in as specific a way as we possibly can. But, first, governor Romney, do you have a question that you would like to ask President directly about something he just said?</p>	<p>Vy jste hovořili oba o různých věcech a my se je pokusíme si je konkrétně proběhnout teď. Guvernére Romney, chtěl byste se na něco zeptat pana prezidenta přímo, na to, co právě řekl?</p>
<p>ROMNEY Well, sure, I'd like to clear up the record and go through it piece by piece. First of all, I don't have a five-trillion dollar tax cut. I don't <i>have</i> a tax cut of the scale that you are talking about. My view is that we have to provide <i>tax relief</i> to people in the middle class. But I'm not gonna reduce the share of taxes paid by high-income people. High-income people are doing just fine in this economy. They'll do fine whether you're President or I am. The people who are having a hard time right now are middle-income Americans. Under the President's policies middle-income Americans have been buried. They are just being crushed. Middle-income Americans have seen their income come down by 4,300 dollars. This is a tax in itself. I'll call it the economy tax. It's been crushing. At the same time gasoline prices have doubled under the President, electric rates are up, food prices are up, health care costs have gone up by 2,500 dollars a family. Middle-income families are being crushed. And so the question is How to get them going again? And I've described it – it's energy and trade, the right kind of training programs, balancing our budget and helping small business. Those are the cornerstones of my plan. But the President imagined a couple of other ideas that I'll just note: first, education. I agree. Education is key, particularly for the future of our economy. But our training programs right now, we've got 47 of them housed in the federal government, reporting to 8 different agencies, overhead is overwhelming, we've gotta get those dollars back to the states and go to the workers so they can create their own pathways to get in the training they need for jobs that'll really help them. The second area, taxation. We agree we've got to bring the tax rates down and I do, both for corporations and for individuals. But in order for us not to lose revenue, have the government run out of money, I'd also lower deductions and credits and exemptions so that we keep taking in the same money when you also account for growth. The third area, energy.</p>	<p>Jasně, já bych to rád všechno vysvětlil kus po kusu. Já rozhodně nechci škrtnat pět miliard, bilionů dolarů na daních, já nic takového neříkám. Já říkám, že chceme daňové úlevy pro lidi ze střední třídy. Docela jistě nebudu škrtnat daně lidem s vysokým příjmem. Těm se daří dobře. Lidem, kterým se nedaří, jsou lidé ze střední třídy. A právě tihle lidé jsou pohřbeni za politiky pana prezidenta. Ti jsou stlačeni. Jejich příjmy klesají o 4300 dolarů ročně průměrně. To je daň sama o sobě. To je ekonomická daň prostě, která je drtivá pro ně. Zároveň se zdvojnásobily ceny benzínu za pana prezidenta, zvýšila se cena elektřiny, potravin, náklady na zdravotní péči o pětadvacet dolarů na měsíc na rodinu a potom energetika, obchod. Když to budeme správně nastavovat, pomůžeme malým podnikům. To jsou jádra mého plánu. Pan prezident hovořil také o několika dalších myšlenkách. Nejdříve vzdělávání, to je samozřejmě klíčem pro budoucnost naší ekonomiky, ovšem naše vzdělávací programy v současné době. Uvědomme si, že 47 z nich, že máme 47 federálních institucí. A uvědomme si, že tyhle peníze, které na ně dáváme, musíme vrátit zpátky státu tak, aby lidem mohli získat vzdělávání pro praxi. Potom pokud jde o snižování daní. Ano, musíme snížit daně jak podnikům, tak fyzickým osobám. A samozřejmě nemůžeme snížit daňové výnosy pro stát. Takže já jsem také pro škrtnání daňových výjimek. Potom energetika. Ta je klíčová. Pan prezident správně říkal, že výroba v Americe roste. Ale není to díky vaší politice, ale navzdory vaší politice. Všechny ty nárůsty díky, v zemním plynu a v ropě, se dějí v soukromém sektoru, nikoli ve státním sektoru. Ve státním sektoru, na státních pozemcích jste seškrtnali povolení o polovinu. Pokud já budu prezident, tak já je dvojnásobím. A také zajistím ropovod z Aljašky přes Kanadu k nám. A také já jsem pro spalování čistého uhlí. Lidé, kteří těží uhlí se cítí zrceni vaší politikou. Já chci, aby Severní Amerika byla energeticky nezávislá, tak abychom mohli vytvořit pracovní místa. A pokud</p>

<p>Energy is critical and the President pointed out correctly that production of oil and gas in the US is up. But not due to his policies, in spite of his policies. Mr. President, all of the increase in natural gas, in oil has happened on private land, not on government land. On government land, your Administration has cut the number of permits and licenses in <i>half</i>. If I am President, I'll double them. And also get the oil from offshore in Alaska. And I'll bring that pipeline in from Canada. And by the way, I like coal. I'm gonna make sure we can continue to burn clean coal. People on the coal industry feel like it's getting crushed by your policies. I wanna get America and North America energy-independent so we can create those jobs. And finally, with regards to that tax cut, look, I'm not looking to cut massive taxes and to reduce the revenues going to the government. My number one principle is there will be no tax cut that adds to the deficit, I underline that. No tax cut that adds to the deficit. But I do want to reduce the burden being paid by middle-income Americans. And to do that that also means I cannot reduce the burden paid by high-income Americans. So any language to the contrary is simply not accurate.</p>	<p>jde o škrtnání daní, tak já nechci masově škrtnat daně a snížit příjmy státu. Mým zásadním principem je, že rozhodně nebudeme škrtnat daně tak, abychom zvýšili deficit. Žádné škrtnání daní, které rozšíří deficit. Ale chci snížit ten deficit, který, kterým klademe na bedra středně-příjmovým, vých Američanů.</p>
<p>MODERÁTOR Mr. President?</p>	<p>Pane prezidente?</p>
<p>OBAMA Well, I think let's talk about taxes because I think it's instructive. Four years ago when I stood on this stage and I said that I would cut taxes for middle-class families. And that's exactly what I did. We cut taxes for middle-class families by about 36 hundred dollars. And the reason is because I believe that we do best when the middle class is doing well. And by giving them those tax cuts they have a lot more money on their pocket. And so maybe they can buy a new car. They are certainly in a better position to weather the extraordinary recession that we went through. They can buy a computer for their kid who is going off to college. Which means that they are spending more money, businesses have more customers, businesses make more profits and then hire more workers. Now governor Romney's proposal that he's been promoting for 18 months calls for a 5 trillion dollar tax cut. On top of two trillion dollars of additional spending for our military. And he is saying that he is going to pay for it by closing loopholes and deductions. The problem is that he's been asked for over a hundred times how you'll close those deductions and loopholes and he hasn't been able to identify them. But I'm gonna make an important point</p>	<p>Pobavme se o daních, protože myslím si, že to je poučné. Před čtyřmi lety, když jsem stál na tomto pódiu, tak jsem řekl, že seškrtnám daně pro rodiny se středními příjmy a přesně to jsem udělal. Tyto daně jsme škrtnuli o asi 3600 dolarů ročně. A myslím si, že zásadním důvodem pro to je, že se nám daří, když se daří střední třídě. A když těm lidem vrátíme ty peníze, tak si možná můžou koupit nové auto, možná můžou přejít snadněji tu mimořádnou recesi, kterou procházíme, hospodářskou krizi tedy. Můžou koupit dítěti počítač, tím vytvoříme více pracovních míst, bude více prostoru pro podnikání. Guvernér Romney 18 měsíců navrhuje škrtnutí ve výši pěti bilionů dolarů a říká, že za to zaplatí tím, že zavře díry v daňovém systému a odpočty. Ovšem dostal sto otázek na to, jak je uzavře, a vůbec zatím neřekl kde tedy. Když poškrtnete všechny ty daňové odpočty pro lidi s vysokými příjmy, které oni v současné době využívají, tak se vůbec nezaplatí těch pět bilionů dolarů a ještě 2 biliony další na armádu. A proto nezávislé studie, které se tímto zabývají, říkají, že, pokud se má splnit guvernérův slib, aby se neprohloubil deficit, tak rodiny se středními příjmy budou muset platit asi o dva tisíce dolarů víc. To není moje analýza, to</p>

<p>here, Jim, when you add up all the loopholes and deductions that upper-income individuals can currently take an advantage of, you take those all the way, you don't come close to paying for 5 trillion dollars in tax cuts and 2 trillion dollars in additional military spending. And that's why independent studies looking at this said that the only way to meet governor Romney's pledge of not reducing the deficit or not adding to the deficit is by burdening middle-class families, the average middle-class family with children would pay about two thousand dollars more. Now, that's not my analysis, that's the analysis of economists who have looked at this. And that kind of top-down economics where folks at the top are doing well so the average person making three million bucks is getting a 250 thousand-dollar tax break while middle-class families are burdened further, that's not what I believe is a recipe for economic growth.</p>	<p>je analýza nezávislých ekonomů tohleto. A tato ekonomika seshora dolů, to znamená že průměrný milionář, který vydělá tři miliony ročně dostane o 200 tisíc dolarů navíc v daňových odpočtech a zbytek se přenesse na střední třídu, tak to není řešení.</p>
<p>MODERÁTOR All right. Now, what is the difference— Let's just stay on taxes— Yeah, yeah, let's just stay on taxes for a moment.</p>	<p>Zůstaňme u těch daní.</p>
<p>ROMNEY Yeah, but virtually, virtually what he said about my tax plan is inaccurate. So if the tax plan he described were the plan I was asked to support, I'd say "Absolutely not." I'm not looking for a five trillion dollar tax cut. What I've said is "I won't put in place a tax cut that adds to the deficit". That's part one. So there is no economist that can say that Mitt Romney's tax plan adds 5 trillion. If I say I will not add to the deficit with my tax plan. Number two, I will not reduce the share paid by high-income individuals. I know that you and your running mate keep saying that and I know that it's a popular thing to say to a lot of people. But it's just not the case. Look, I've got five boys. I'm used to people saying something that's not always true but just keep on repeating it and ultimately hoping that I'll believe it. But that is not the case, all right? I will not reduce the taxes paid by high-income Americans. And number three, I will not, under any circumstances, raise taxes on middle-income families. I will lower taxes on middle-income families. Now you cite a study. There are six other studies that looked at the study you described and say it's completely wrong. I saw a study that came out today that said that you are gonna raise taxes. By 3 to 4 thousand dollars on middle-income families. There are all these studies out there. But let's get to the bottom line. That is I wanna bring down rates. I wanna bring</p>	<p>Všechno, co právě bylo řečeno o mých daňových plánech, je nepřesné, takže pokud ten daňový plán bych já měl podpořit, jak jste ho popsal, tak já bych řekl ne. Já vůbec nechci žádné škrtnutí o pět bilionů dolarů. Já jsem řekl, že nezavedu žádný škrtnutí, který rozšíří deficit. Takže nikdo nemůže říci, že to přidá pět bilionů dolarů do deficitu. Tak to vůbec není. Za druhé, rozhodně nesnížím podíl, kteří toho daňové kvóty pro bohaté, tak to vůbec není. Podívejte se, já mám pět synů. A já jsem zvyklý pořád na to, že oni něco opakují a budou si myslet, že já tomu nakonec uvěřím. Ale tak tomu opravdu nikdy věřit nebudu. Já opravdu tedy zopakuji, že nebudu zvyšovat daně pro Američany se středními příjmy. Vy jste hovořil o jedné studii a já jsem viděl šest jiných studií, které říkají, že tohle je naprostý nesmysl. Vy zvýšíte daně zase o tři, čtyři tisíce dolarů pro rodiny se středními příjmy. Já chci snížit sazby, zároveň odpočty, výjimky, kredity a tak dále tak, abychom dostávali pořád příjmy do státní pokladny. Takže proč by se tady měly snižovat sazby? Protože malé podniky platí tyhle individuální sazby. 54 % amerických pracujících pracují pro podniky, které neplatí základní sazbu, ale individuální sazbu. A pokud snížíme tuhle sazbu, tak oni budou moci nabrat víc lidí. Pro mě tohle je o pracovních míst, pracovních místech pro Američany.</p>

<p>the rates down, at the same time lower deductions and exemptions and credits and so forth, so we keep getting the revenue we need. And you think, oh, then why lower the rates? And the reason is because small business pays that individual rate. 54 % of America's workers work in businesses that are taxed not at the corporate tax rate but at the individual tax rate. And if we lower that rate, they will be able to hire more people. For me this is about jobs. This is about getting jobs for the American people.</p>	
<p>MODERÁTOR That's where we started. Yeah. Do you challenge what the governor just said about his own plan?</p>	<p>To co tedy...Můžete říct něco k plánu pana guvernéra?</p>
<p>OBAMA Well, for 18 months he's been running on this tax plan and now, 5 weeks before the election, he's saying that his big bold idea is „never mind“. And the fact is that if you are lowering the rates the way you describe, governor, then it is not possible to come up with enough deductions and loopholes that only affect high-income individuals to avoid either raising the deficit or burdening the middle class. It's math. It's arithmetic. Now governor Romney and I do share a deep interest in encouraging small business growth. So at the same time that my tax plan has already lowered taxes for 98 % of families, I also lowered taxes for small businesses 18 times. And what I wanna do is continue the tax rates, the tax cuts that we put in place for small businesses and families. But I have said that for incomes over 250 thousand dollars a year that we should go back to the rates that we had when Bill Clinton was President, when we created 23 million new jobs, went from deficit to surplus and created a whole lot of millionaires to boot. And the reason this is important is because by doing that we can not only reduce the deficit, we can not only encourage job growth through small businesses but we're also able to make the investments that are necessary in education. Or in energy. And we do have a difference, though, when it comes to the definition of small business. Under my plan, 97 % of small businesses would not see their income taxes go up. Governor Romney says, well, those top 3 % they are the job creators that'd be burdened. But under governor Romney's definition, there are a whole bunch of millionaires and billionaires who are small businesses. Donald Trump is a small business. And I know Donald Trump doesn't like to think of himself as small anything, but that's how you define small businesses if you're getting business income. And that kind of approach, I believe,</p>	<p>On 18 měsíců představuje nějaký plán a teď pět týdnů před volbami říká, že vlastně nic takového neříká. Je to tak, že pokud člověk snižuje sazby tak, jak to právě pan guvernér popsal, tak není možné najít dostatek odpočtů a dostatek mezer, které se týkají jenom lidí s vysokými příjmy a nepohrbit přitom střední třídu. To je prostě matematika, to jsou základní počty. My oba dva chceme podpořit růst malých podniků. Takže můj daňový plán už snížil daně pro 98 % rodin a také jsem snížil daně pro malé podniky, a to 18krát si myslím. A chci pokračovat i v těch daňových škrtech pro malé podniky a pro rodiny dále. Ale také jsem řekl, že pro lidi s příjmy nad 250 tisíc dolarů bychom se měli vrátit k sazbám za Billa Clintona, kdy jsme vytvořily 23 milionů nových pracovních míst, přešli jsme z deficitu, z přebytku, a dařilo se nám velice dobře. Tímto nejenom snížíme deficit, nejenom podpoříme pracovní místa v malých podnicích, ale také budeme moci investovat do vzdělávání a do energetiky. Lišíme se, pokud jde ovšem o definici malých podniků. Podle mého plánu 97 % malých podniků nezaznamená zvýšení daní z příjmu. Guvernér Romney říká, že hlavní počet pracovních míst se vytváří v těch horních třech procentech nahoře. Například Donald Trump je potom takový malý podnik, podle jeho definice. Já si myslím, že on nic malého nemá. Ovšem tak vy definujete malé podniky. Pokud to tedy říkáte takhle. A já si myslím, že takto naše ekonomika neporoste, protože my zaplatíme za růst, aniž bychom nafoukli deficit a obešli střední třídu je že... Prostě bychom škrtli investice do vědy anebo udělali někde jinde chybu, a to by bylo problematické.</p>

will not grow our economy because the only way to pay for it without either burdening the middle class or blowing up our deficit is to make drastic cuts in things like education, making sure that we are continuing to invest in basic science and research, all the things that are helping America grow. And I think that that would be a mistake.	
ROMNEY Jim, let me just come back on that point.	Jimmy, já bych se k tomu ještě vrátil.
MODERÁTOR Just for the record. Excuse me. It is just so that everybody understands. We are way over our first 15 minutes.	Nenene, pánové, tak aby tomu všichni rozuměli. Už jsme docela jistě přetáhli těch prvních minut.
ROMNEY It's fun, isn't it?	To je v pořádku, nás to baví.
MODERÁTOR We are still on the economy. But we're gonna come back on taxes and we are gonna move on to the deficit and a lot of other things, too. But go ahead, Sir.	Pořád se bavíme o ekonomice, ale ještě se k daním vrátíme. Teď se podívejme k deficitu také. Ale teď dobře, to ještě vysvětlete.
ROMNEY Well, President, Mr. President, you are absolutely right which is that with regards to the 97 % of the businesses are not taxed with the 35 % tax rate, they are taxed at a lower rate. But those businesses that are in the last 3 % of businesses happen to employ <i>half, half</i> of all the people who work in small business. Those are the businesses that employ one quarter of all the workers in America. And your plan is to take their tax rate from 35 % to 40 %. I talked to a guy who has a very small business. He's in electronics business in St. Louis. He has 4 employees. He said he and his son calculated how much they pay in taxes: federal income tax, federal payroll tax, state income tax, state sales tax, state property tax, gasoline tax, it added up to well over 50 per cent of what they earned. And your plan is to take the tax rate on successful small businesses from 35 % to 40 %. The National Federation of Independent Businesses has said that it will cost 700 thousand jobs. I don't want to cost jobs. My priority is jobs. And so what I do is that I bring down the tax rates, lower deductions and exemptions, the same idea behind Bowles-Simson, by the way. Get the rates down, lower deductions and exemptions to create more jobs. Because there is nothing better for getting us to a balanced budget than having more people working, earning more money, paying more taxes, that's by far the most effective and efficient way to get this budget balanced.	Pane prezidente, máte zcela pravdu. Pokud jde o 97 % podniků, které platí nižší daně, ale ti poslední tři procenta podniků zaměstnávají polovinu, polovinu stejného počtu lidí, kteří pracují ve středních podnicích. Celkově jich je čtvrtina v Americe těchto lidí, a těm vy chcete zvýšit daně z 25 na 40 procent. Já jsem hovořil s člověkem, který má malou elektronickou firmu v St.Louis, má čtyři zaměstnance a oni si spočítali, kolik platí na daních se synem. Je to federální daň z příjmu, je to daň z nemovitostí, z benzínu, z obratu. A je to přes 50 procent z toho, co oni vydělají. A vy chcete jejich daně, pro tyto malé úspěšné podniky zvýšit ze 35 na 40 procent. Národní federace nezávislých podniků říká, že to bude stát 700 tisíc pracovních míst. Já nechci, aby něco stálo pracovní místa, moje priorita jsou pracovní místa, a proto bych snížil daňové sazby, poškrtil bych výjimky. To je stejná myšlenka jako v Bowles-Simsonově zákoně. Prostě snížit počet výjimek, protože nic není lepšího, abychom vytv...než abychom vytvořili hodně pracovních míst, tak abychom seškrtili deficit, protože jediné tak vyrovnáme rozpočet.
OBAMA Jim, I, you may wanna move to another topic but I want to say this to the American people. If you	Jime, možná budete chtít přejít k jinému tématu, ale já akorát řeknu Američanům, že pokud si

<p>believe that we can cut taxes by 5 trillion dollars and add 2 trillion dollars in additional spending that the military is not asking for, 7 trillion dollars, just to give you a sense, over 10 years, that's more than our entire defense budget, and you think that by closing loopholes and deductions for the well-to-do, somehow you will not end up picking up the tab, then governor Romney's plan may work for you. But I think math, common sense and our history shows us that's not a recipe for job growth. Oh look, we've tried both approaches. The approach that governor Romney is talking about is the same sales pitch that was made in 2001 and 2003. And we ended up with the slowest job growth in 50 years, we ended up moving from surplus to deficits and it all culminated in the worst financial crisis since the Great Depression. Bill Clinton tried the approach that I am talking about. We created 23 million new jobs, we went from deficit to surplus and businesses did very well. So, in some ways we've got some data on which approach is more likely to create jobs and opportunity for Americans, and I believe that the economy works best when middle-class families are getting tax breaks so that they've got some money in their pockets and those of us who have done extraordinarily well because of this magnificent country that we live in, that we can afford to do a little bit more to make sure we are not blowing up the deficit.</p>	<p>myslíte, že můžeme seškrtnat daně o pět bilionů dolarů a ještě zvýšit vojenské výdaje, o které armáda nežádá o 2 biliony dolarů (mimochodem za deset let to bude více než náš celý obranný rozpočet) a pokud si myslíte, že když uzavíráte daňové mezery pro bohaté, tak možná plán guvernéra Romneyho bude fungovat. Ale myslím si, že matematika, zdravý rozum a naše historie nám ukazují, že tohle není recept pro růst. My jsme tohleto zkusili.</p> <p>Zkusili jsme oba dva přístupy, jak ten přístup guvernéra Romneyho, to samé jsme slyšeli v roce 2001 a v roce 2003. A nakonec jsme skončili s tím nejpomalejším růstem počtu pracovních příležitostí za 50 let posledních. Přešli jsme od přebytku k deficitu a došlo to, došlo k nejhorší finanční krizi od Velké hospodářské krize. Ale my jsme vytvořili 23 milionů pracovních míst, přešli jsme z deficitu k přebytku a podnikům se daří velice dobře. Takže my máme data o tom, který přístup lépe vytváří příležitosti pro více Američanů, a já si myslím, že ekonomika funguje nejlépe, když dostanou daňové úlevy střední, lidé se středními příjmy, a dostanou příležitosti více lidí v naší zemi.</p>
<p>ROMNEY Jim, the President began this segment so I think I get the last word. Well, but he gets the first word of that segment, I get the last for that segment, I hope. Let me just make this comment. Let me repeat what I said. I am not in favor of a 5 trillion-dollar tax cut, that's not my plan. My plan is not to put in place any tax cut that will add to the deficit. That's point one. So you may keep referring to it as a 5 trillion-dollar tax cut, but that's not my plan.</p>	<p>Jime, pan prezident začal tento segment a já doufám, že dostanu poslední příležitost. Tak když dostal on první část tohoto segmentu, tak já dostanu doufám poslední část. Já zopakuji jenom to, co jsem opravdu říkal. Já nejsem pro 5bilionový daňový škrtnutí. Nebudu nic škrtnout, tak abychom zvýšili deficit. V žádném případě není pravda to, co o tom říkáte.</p>
<p>OBAMA Okay.</p>	
<p>ROMNEY Number two, let's look at history. My plan is not like anything that's been tried before. My plan is to bring down rates but also bring down deductions and exemptions and credits at the same time. So the revenue stays in but that we bring down rates to get more people working. My priority is putting people back to work in America. They are suffering in this country. And we talk about evidence, look at the evidence of the last four years. It's absolutely extraordinary.</p>	<p>A za druhé, podívejme se na historii: můj plán se nepodobá ničemu, co už bylo vyzkoušeno dříve. Já chci snížit sazby, ale i odpočty, výjimky a úlevy. Tak, aby stát zachoval své příjmy, ale aby lidé dostali více pracovních příležitostí. Já chci, aby lidé šli zpátky do práce. Oni trpějí. A máme důkazy.</p> <p>Podívejte se na to, co se stalo v posledních čtyřech letech, to je naprosto mimořádné. Máme 23 milionů lidí bez práce, kteří už ani nehledají</p>

<p>We've got 23 million people out of work or stopped looking for work in this country. It's just— We've got—. When the President took office 32 million people on food stamps, 47 million on food stamps today. Economic growth this year slower than last year and last year slower than the year before. Going forward with the status quo is not gonna cut it for the American people who are struggling today.</p>	<p>práci. Když pan prezident nastoupil do úřadu, tak tehdy bylo 20 milionů lidí na potravinových poukázkách, teď už jich je 34 milionů. Růst je stále pomalejší. A pokračovat ve statu quo opravdu lidem v Americe nepomůže.</p>
<p>end 24:30 start 1:22:14</p>	
<p>MODERÁTOR All right. Excuse me, gentlemen, one second. Look at me, Sir. We've got barely have three minutes left. I'm not going to grade the two of you and say your answers have been too long or I've done a poor job.</p>	<p>Pardon, už nám zbývají jenom necelé tři minuty a já vás nebudu tady známkovat, jestli vaše odpovědi byly příliš dlouhé nebo já to tady špatně vedu.</p>
<p>OBAMA You've done a great job.</p>	<p>Děláte to dobře.</p>
<p>MODERÁTOR Oh well, no. But the fact is that the role of government and governing we've lost a part in other words. So we only have three minutes left in the debate before we go to your closing statements. And so I want to ask finally here, and remember we got three minutes total time here, and the question is this: many other legislative functions of the federal government right now are in a state of paralysis as a result of partisan gridlock. If elected, in your case, if re-elected, in your case, what would you do about that? Governor?</p>	<p>Ale úlohou státu je. Prostě nebo respektive úlohou mojí je tady udělat nebo vrátit se tedy k, nebo shrnout to tady. A teď už nám zbývají jen tři minuty, uvědomme si. A zeptám se na následující věc: řada legislativních funkcí státu je federalizována na federální úrovni v důsledku patu mezi oběma stranami. Pokud budete zvoleni jednotlivě, tak co s tím uděláte?</p>
<p>ROMNEY Jim, I had the great experience, it didn't seem like it at that time, of being elected in a state where my legislature was 87 % Democrat. And that meant I figured it out from day one I had to get along. And I had to work across the aisle to get everything done. We drove our schools to be number one in the nation, we cut taxes 19 times—.</p>	<p>Jíme, já jsem měl skvělou zkušenost, když jsem byl zvolen ve státu, kde moje legislativa byla z 87 % ovládána Demokraty. A já jsem opravdu musel natáhnout ruku a spolupracovat s nimi. Poškrtali jsme daně 19krát a spolupracovali jsme.</p>
<p>MODERÁTOR What would you do as President?</p>	
<p>ROMNEY As President I will sit down on day one, actually the day after I get elected, I'll sit down with leaders that Democratic leaders as well as Republican leaders and continue, as we did in my state, we met every Monday for a couple of hours, talked about the issues and the challenges in our state in that case. We have to work on a collaborative basis. Not because we're gonna compromise our principle, but because there is common ground and the challenges that America faces right now. Look, the reason I'm in this race</p>	<p>A já první den, já zasednu, jakmile budu zvolen, zasednu s demokratickými vůdci i s republikánskými vůdci a tak jako jsme to udělali v našem státu. Každé pondělí jsme zasedali několik hodin o aktuálních problémech v našem státě, tedy v Massachussettes. A musíme spolupracovat. Ne proto, že bychom měli udělat kompromisy ohledně svých principů, ale protože jsme schopní se shodnout. A Amerika čelí obrovským úkolům. Já jsem šel do tohoto boje, protože lidé opravdu trpí. A tenhle deficit bude</p>

<p>is there are people that are really hurting today in this country. And we face this deficit could crush the future generations. What's happening in the Middle East! There are developments around the world that are of real concern. And Republicans and Democrats both love America, but we need to have leadership, leadership in Washington that will actually bring people together and get the job done and could not care less if it's a Republican or a Democrat. I've done it before, I'll do it again.</p>	<p>ničit budoucí generace. Co se děje na Středním východu! Po celém světě probíhají věci, které dělají obrovské problémy a jak Republikáni, tak Demokraté milují Ameriku, ale my potřebujeme vůdce ve Washingtonu, kteří spojí lidi, kteří budou odvádět svoji práci a bude jim jedno, jestli spolupracují s Demokraty nebo s Republikány. Já jsem tohle udělal v minulosti, budu to dělat i v budoucnosti.</p>
<p>MODERÁTOR Mr. President</p>	
<p>OBAMA First of all, I think that governor Romney is gonna have a busy first day because he's also gonna repeal Obamacare, which will not be very popular among Democrats as you are sitting down with them. But look, my philosophy has been: I will take ideas from anybody – Democrat or Republican – as long as they are advancing the cause of making middle-class families stronger and giving ladders of opportunity to the middle class. That's how we cut taxes for middle-class families and small businesses. That's how we cut a trillion dollars of spending that wasn't advancing that cause. That's how we signed three trade deals into law that are helping us to double our exports and sell more American products around the world. That's how we repealed Don't ask don't tell, that's how we ended the war in Iraq, as I promised, and that's how we are gonna wind down the war in Afghanistan. That's how we went after Al-Qaeda and bin Laden. So we've seen progress even under Republican control of the House of Representatives. But, ultimately, part of being principled, part of being a leader is, A) being able to describe exactly what it is that you intend to do, not just saying „I'll sit down“, but you have to have a plan. Number two, what's important is that occasionally you've got to say no to folks both in your own party and in the other party. And yes, have we had some fights between me and the Republicans when they fought back against us, reining in the excesses of Wall Street? Absolutely, because that was a fight that needed to be had. When we were fighting about whether or not we're gonna make sure that Americans have more security with their health insurance and they said no, yes, that was a fight that we needed to have. And so part of leadership and governing is both saying what it is that you are for but also being willing to say no to some things, and I've got to tell you that governor Romney, when it comes to his own party, during</p>	<p>Já si myslím, že guvernér Romney bude mít velice těžkou práci, protože bude taky chtít odvolávat Obamacare, což u Demokratů nenarazí na pochopení. Ale podívejte se, já vezmu myšlenky od kohokoliv, od Demokratů, od Republikánů, a budu chtít tedy posílit rodiny. Budu chtít poškrtnat daně. My jsme takhle už škrtili, my jsme škrtili také ty dřívější daňové škrty. Podepsali jsme tři zákony, které nám pomohou zdvojnásobit export, prodávat americké produkty do budoucnosti. My jsme také ve spolupráci škrtili jiné politiky, jako Don't ask don't tell o homosexuálech v armádě. My jsme opravdu byli schopni spolupracovat, i když sněmovna reprezentantů byla kontrolována Republikány. Ale když člověk má zastávat své principy, tak musí být schopen popsat přesně, co chce dělat a ne jenom říkat prostě „Sednu si s někým“, ale musí mít plány. A za druhé je třeba občas říct ne. Lidem jak ve vlastní straně, tak v opačné straně. Ano, my jsme občas spolu bojovali s Republikány, já s Republikány, když oni zase bojovali proti nám, například když jsme omezovali excesy na Wall Streetu, to jsme si opravdu museli vybojovat. Bojovali jsme o to, jestli zajistíme, jestli Američané budou mít větší bezpečnost, pokud jde o zdravotní pojištění. Oni říkali ne, ano, takže jsme si to museli vybojovat navzájem. A součást vedení státu je jasně říci, za čím si člověk stojí a proti čemu člověk je. A já si myslím, že guvernér Romney neukazuje ochotu říkat ne extrémistům ve své straně.</p>

<p>the course of his campaign, has not displayed that willingness to say no to some of the more extreme parts of his party.</p>	
<p>MODERÁTOR That brings us to closing statements. There was a coin toss, governor Romney, you won the toss, and you elected to go last, so you have a closing two minutes, Mr. President.</p>	<p>A tím se dostáváme k závěrečným prohlášením. My jsme losovali a guvernér Romney vyhrál a může úplně uzavřít, takže vy máte teď 2 závěrečné minuty.</p>
<p>OBAMA Jim, I wanna thank you and I wanna thank governor Romney because I think this was a terrific debate and I very much appreciate it. And I wanna thank the University of Denver. You know, 4 years ago, we were going through a major crisis. And yet, my faith and confidence in the American future is undiminished. And the reason is because of its people. Because the woman I met in North Carolina who decided at 55 to go back to school because she wanted to inspire her daughter and now has a job from that new training that she has gotten. Because a company in Minnesota who was willing to give up salaries and perks for their executives to make sure they didn't lay off workers during a recession. The auto workers that you meet in Toledo or Detroit take such pride in building the best cars in the world, not just because of pay check, but because it gives them that sense of pride, that they are to build America. And so the question now is how do we build on those strengths. And everything that I've tried to do and everything that I'm now proposing for the next four years in terms of improving our education system or developing American energy or making sure that we are closing loopholes for companies that are shipping jobs overseas and focusing on small businesses and companies that are creating jobs here in the United States or closing our deficit in a responsible, balanced way that allows us to invest in our future. All those things are designed to make sure that the American people, their genius, their grit, their determination is channeled and they have an opportunity to succeed and everybody is getting a fair shot and everybody is getting a fair share. Everybody is doing a fair share. Everybody is playing by the same rules. You know, four years ago I said that I am not a perfect man and I wouldn't be a perfect President. And that's probably a promise that governor Romney thinks I have kept. But I also promised that I'd fight every single day on behalf of the American people, the middle class and all those who are striving to get to the middle class. I've kept that promise and if you'll vote for me, then I promise</p>	<p>Jime, já bych chtěl poděkovat guvernérovi Romneymu, myslím si, že to byla skvělá debata a velice si jí vážím. Chci poděkovat také denverské univerzitě. Před čtyřmi lety jsme procházeli zásadní krizí a má důvěra a víra v americkou budoucnost je nezmenšená a je to díky Američanům. Potkal jsem ženu v Severní Karolíně, která se vrací zpátky do školy, i když jí je pětapadesát, protože viděla, jak to pomohlo její dceři. Vidím jiné lidi, kteří jsou schopni se vzdát svých příplatků, aby nemuseli propouštět ve své továrně. Podívám se do Detroitu a tam jsou lidé tak rádi, že budují, že dělají ta nejlepší auta na světě. Protože oni mají, prostě mají tu svoji vlastní důvěru a pýchu na to, co tam dělají, a já chci posilovat tyhle ty silné stránky a všechno, co navrhuji na příští čtyři roky, pokud jde o zlepšení našeho školství, o rozvoj americké energetiky, o zajištění toho, aby podniky nevyvážely pracovní místa do zahraničí, aby se vytvářely příležitosti tady v Americe, aby se uzavíraly všechny deficity tady v Americe, všechno to, co děláme, má zajistit, aby Američané, aby jejich odhodlání, jejich šikovnost a zručnost dostaly prostor. Aby mohli uspět, aby všichni dostali svůj poctivý díl, aby všichni hráli podle stejných pravidel. Před čtyřmi lety jsem říkal, že nejsem dokonalý člověk a nebudu dokonalý prezident. A to pravděpodobně si také guvernér Romney myslí, že jsem dodržel tento slib. Ale každý den jsem bojoval za střední třídu. Tento slib jsem dodržel, a pokud pro mě budete hlasovat, tak slibuji, že budu stejně tvrdě bojovat i ve svém druhém období.</p>

that I'll fight just as hard in the second turn.	
<p>MODERÁTOR Governor Romney, your two-minute closing.</p>	<p>Guvernére Romney.</p>
<p>ROMNEY Thank you Jim and Mr. President. And thank you for tuning in this evening. This is a, this is an important election and I am concerned about America. I am concerned about the direction America has been taking over the last four years. I, I know this is bigger than election about the two of us as individuals, it's bigger than our respective parties, it's an election about the course of America, what kind of America do you wanna have for yourself and for your children. And there really are two very different paths that we began speaking about this evening and over the course of this month. We're gonna have two more presidential debates and a vice-presidential debate, we'll talk about those two paths. But they lead in very different directions. And it's not just looking to our words that you have to take in evidence of where they go, you can look at the record. It's no question of my mind that if the President were to be reelected, you'll continue to see the middle class squeeze. With incomes going down and prices going up. I'll get incomes up again. You'll see chronic unemployment. We've had 43 straight months with unemployment above 8 %. If I am President, I'll create, help create 12 million new jobs in this country with rising incomes. The President's re-elected, Obamacare will be fully installed. In my view that's gonna mean a whole different way of life for people who counted on their insurance plan they had in the past. Many will lose it. You're gonna see health premiums go up by some 2,500 dollars per family. If I am elected, we won't have Obamacare. We'll put in place the kind of principles that I've put in place in my own state and allow each state to craft their own programs to get people insured and we'll focus on getting the cost of health care down. If the President were to be re-elected, you're gonna see a 716 billion-dollar cut to Medicare. You'll have 4 million people who'll lose Medicare advantage, you'll have hospitals and providers that'll no longer accept Medicare patients. I'll restore that 716 billion dollars to Medicare. And finally, military. The President's re-elected, you'll see dramatic cuts to our military. The Secretary of Defense has said these would be even devastating. I will not cut our commitment to our military. I will keep America strong and get America's middle class working again. Thank you, Jim.</p>	<p>Děkuji, Jime. A děkuji všem divákům za to, že se dnes večer dívají. Tohle je důležitá volba před námi a já se obávám toho směru, kterým se Amerika vydala v posledních čtyřech letech. Tyhle volby nejsou jenom o nás dvou jednotlivcích, o nás dvou, o našich dvou stranách. Jde o to, jaká Amerika bude pro vás a pro vaše rodiny. A jsou dvě cesty, kterými se můžeme vydat. V nadcházejících měsících budeme mít ještě další dvě debaty a viceprezidentskou debatu a jasně ukážeme, že naše cesty vedou jinými směry. Můžete se také podívat na výsledky a není pochyb, že pokud prezident bude znovu zvolen, tak střední třída bude trpět a bude mít i nadále nižší příjmy a bude chronická nezaměstnanost. Nyní za sebou máme 40 měsíců nezaměstnanosti přes 8 procent. Já pomůžu vytvořit 12 milionů pracovních míst v této zemi. S rostoucími pracovními příjmy pro lidi. Pokud prezident bude znovu zvolen, Obamacare bude obměněna a já si myslím, že to bude problém pro spoustu lidí, kteří přijdou o svoje předchozí zdravotní pojištění. Zvýší se příspěvky na zdravotní pojištění pro všechny a my nebudeme podporovat Obamacare, budeme to organizovat tak jako u nás v mém státě a to tak, aby ceny zdravotnictví šly dolů zdravotní péče. Pokud budu zvolen, tak lidé nepřijdou o Medicare, některé nemocnice tedy nepřestanou přijímat pacienty na Medicare. Musíme si uvědomit také, že tady máme armádu. Pokud pan prezident bude znovu zvolen, tak dojde k zásadním obranným škrtnům. Dokonce i jeho Ministr obrany říká, že to bude zničující. Já chci, aby Amerika byla silná i nadále, takže nic takového škrtnat nebudu.</p>

<p>MODERÁTOR</p> <p>Thank you, governor, thank you, Mr. President. The next debate will be the vice-presidential event on Thursday October 11 at Center College in Danville, Kentucky. For now, from the University of Denver, I am Jim Lehrer, thank you and good night.</p>	<p>Děkuji vám, pánové. Příští debata bude debatou viceprezidentů, 11. října v Danvillu v Kentucky a nyní z Denverské univerzity Jim Lehrer, já se s vámi loučím. Na shledanou.</p>
---	--

Přepis – zasedání Evropského parlamentu na téma Společná zemědělská politika

<p>Mairead McGuinness (2:22)</p> <p>Thank you, madam president. Let me join in the thanks to colleagues and continue with some key remarks that I want to make on CAP reform. The deal is done but we have yet to see what the member states will do with the deal because they looked for flexibility and they got it. And farmers are anxiously waiting to see the rules in each member state and so am I. So let's see how they behave on that. Secondly, if there is less budget for Common Agricultural Policy, and there clearly is, we need to be very honest with farmers, yet we are demanding more from them, and there are more farmers, then the very least we should do in this debate is acknowledge that the market must deliver more to producers in terms of returns. That's a key demand that the Chamber needs to make. And secondly, we need a forensic look at the costs of producing food in the European Union, the costs of inputs. They differ hugely compared with New Zealand for example, there is no support, so let's look forensically at the bottom line for farmers. On penalties, I have really concern that our promise for less bureaucracy generally will not be delivered on and there's fear among farmers, genuine fear, about being penalized for having a cross compliance digression. We need to be careful in terms of the mental health issues for our farmers around the severity of cross compliance. We need a more understanding Court of Auditors. And with respect to them, they are a very closeted section of society, they do not get their hands dirty, perhaps it would be good that they would go farming for a day or too. On rural development funding, let me say this: we have secured a budget for rural development in my member state for 330 million per year, it's very welcome, but our government, and I say to my own government, needs to make a clear commitment to fully fund and fully match that funding so that we have good agri-environment schemes for farmers, that we have good investment in our farm efficiencies, that we fund rural development</p>	<p>Děkuji, paní předsedkyně. Já chci poděkovat kolegům a i mám určité klíčové poznámky, které chci říci na adresu SZP. Dohoda již padla, ale uvidíme, co s tím udělají členské státy, protože těm jde o flexibilitu a mají ji a zemědělci také čekají tedy netrpělivě, jak to bude. Tak uvidíme, jak se státy budou chovat. A za druhé, pokud na Společnou zemědělskou politiku máme méně rozpočtu, což je jasné, to musíme říci jasně zemědělcům, ano, chceme od nich více. Máme menší rozpočet a těch zemědělců je ještě více početně, tak musíme uznat, že trh musí lépe fungovat a dávat tedy větší zisky producentům, o to jde. A za druhé, musíme se vědecky podívat na náklady na produkci v EU, náklady na vstupy, které se hodně liší od Nového Zélandu, například, kde vůbec nemají žádné dotace, tak vědecky se na to podívat, protože ty vstupy jsou základní. Sankce: zde, skutečně, to mě velice zneklidňuje, protože já se obávám, že nakonec ty výsledky nebudou a že spíše budeme šířit strach u farmářů, kteří budou mít pocit, že budou penalizováni, když nebudou v souladu s pravidly, a já myslím, že je třeba, aby lépe pochopili, aby to i chápali účetní, tedy kontrolní orgány, že možná, že ti úředníci by také měli si zkusit, co to je farmaření, a uviděli by. A i my jsme zajistili rozpočet pro rozvoj venkova. A 330 milionů ročně pro moji zemi, to je vítáno, ale naše vláda se musí zavázat také, že skutečně to financování bude v souladu, tak abychom měli dobré programy, dobré investiční programy do efektivity zemědělské činnosti, že budeme řádně aplikovat program Leader, že ty peníze budou řádně využity a že povedou k výsledkům, o to jde. Já doufám, že Parlament to bude pečlivě sledovat. Nejenom, že bude dohlížet nad delegovanými akty, samozřejmě to je klíčové, jak jsme slyšeli, ale také že bude dohlížet nad implementací v členských státech, a zde až bude účinná revizní klauzule, tak změníme to, co bude nutné.</p>
---	--

<p>leader programs, that we do the most with the money that is available. It is a tall order but I think it has to be delivered on. And I do hope that the Parliament keeps a very watchful eye, not just on delegated acts, because that is key, and you have heard the warnings here, but also on implementation in member states. And that when the review clause comes into effect, that we are prepared to change for necessary. Thank you.</p>	
<p>George Lyon (3:03)</p> <p>Thank you, president. Can I too begin by thanking colleagues for their excellent work that was done in trying to shape the CAP and make sure Parliament had a strong voice in it. As Capoulas Santos, my colleague, said, this is a compromise and there are good bits in this compromise and there are some areas where I think we'll be back in two years looking at again because it will not work. The good parts, to move away from pure income support, and the direct payments package towards incentives for developing a more sustainable agriculture and paying for public goods. Young farmers' support is very welcome, the possibility for extra LAP support is also a very good measure and as are the greening as well. I believe it is a good measure; the problem I have with it is the detail, I'll turn to that in a minute. We also have government flexibility, as Mairead McGuinness said, as the member states and the package to allow them to shape the CAP to suit their own agricultural priorities. But, as ever, we are waiting on them to use their power to deliver and tell us how they will use the flexibility to set in Scotland. So these were all steps in the right direction, But there are two areas where I believe we failed to reach a sensible outcome. On greening, I believe it's too not only focused on biodiversity measures alone to the expense of genuine attempts to reduce the use of scarce resources, such as energy fertilizers use, pesticides use and reduce greenhouse gas emissions. Initially, of course, the greening is voluntary and I think it should always be voluntary. But after two years of being compulsory where you'll be punished if you are transgressing by money taken away from your basic payment. The second, as I said earlier, I believe that on greening, the review clause is there in 2017 we'll be desperate we need to solve that out. Second point of great concern for flexibility between pillars. I think the Parliament ruled over too easy and not. The ability to transfer money from pillar one to pillar two and from pillar two back to pillar one undermines the very</p>	<p>Děkuji. Já bych chtěl také začít poděkováním kolegům za skvěle odvedenou práci, když jsme se snažili utvářet SZP, a Parlament měl v tomto procesu silný hlas. Výsledek je kompromisem, jsou tu některé dobré věci a já se domnívám, že se k tomu zase vrátíme. A jsou tu některé dobré věci, jako podpora vývozu, udržitelné zemědělství, podpora mladých zemědělců, to vítáme. Další možnost podpory rozvoje venkova a také ozelenění, to je velice dobré opatření. A také jsme zajistili větší pružnost pro členské státy, aby utvářely zemědělskou politiku a vytvářely své vlastní priority v zemědělství. A čekáme, až se dozvíme, jak bude tato možnost využita. Jsou to kroky, které se ubírají správným směrem, ale také se domnívám, že jsme ve dvou oblastech nedosáhli dobrého výsledku. Myslím, že ozelenění se příliš zaměřuje na biodiverzitu na úkor určitých oblastí, jako je snižování emisí skleníkových plynů, využívání pesticidů apod. Ozelenění je dobrovolné a vždy bylo, ale má se stát za dva roky povinným opatřením podléhajícím sankcím. Já jsem řekl, že věřím v ozelenění, a ta revizní doložka bude muset být přezkoumána, a dále flexibilita mezi jednotlivými pilíři, schopnost převádět prostředky z pilíře jedna do pilíře dva to podkopává samotnou koncepci reformy a zemědělci v různých zemích přece mohou očekávat různou úroveň podpory. To může zajistit, že někteří budou mít komparativní výhody oproti jiným. A nyní akty přenesené pravomoci: zazněly návrhy, že toho chce Komise využít. My budeme v každém případě hlasovat proti. Máme problémy ve Skotsku. Je nám řečeno, že tato doložka bude bez významu, byl bych rád, kdyby na to zareagovala Komise.</p>

<p>concept of fearness that lies in the very heart of this reform. It means that farmers in different countries can expect different levels of support. That undermines the commonality of the policy and indeed ensures that some farmers have a competitive advantage over others. Finally, turning to the area where other speakers have raised their concerns about delegated acts and the process. There is some suggestion that this is an attempt by the Commission to rewrite the deal. If there is, we will definitely vote these delegated acts down. But also one another concern with a Scottish clause which was so important in dealing with a delicate area we have in dealing with Scotland, we are now told that the use of that activity clause will reload minimum stocking rates and if that's the case, the clause is worthless. I would like the commissioner maybe to respond to the concerns over that in his final response.</p>	
<p>George Lyon (0:20)</p> <p>You there arguing that 5 % in the FA is not enough and you need 10 %. Could you imagine the public outcry there will be if we set aside 10 % of agricultural land at a time of rising food prices? If you really want to discredit the CAP, no better way to do it than follow your suggestion.</p>	<p>Hovoříme o tom, že 5 % preferovaných ploch nestačí, že potřebujeme 10 %. Pokud budou plochy uvedeny do klidu, 10 % v okamžiku stoupajících cen potravin. Chcete opravdu tedy takto pokračovat?</p>
<p>James Nicholson (2:16)</p> <p>Thank you very much indeed, madam president. Can I add my thanks to all the rest for what has been an extremely long process. And certainly I don't think many of us want to go through it again but thanks to everyone involved. As many involved in the process will know that I find it very difficult to agree with many of the final texts. I think we could have achieved more. And the lack of provisions that I consider to be essential in order to face many challenges post to the agricultural and industrial across the European Union. I counter-support the role of horizontal regulations but both will require more flexibility and common sense in the application of the Common Agricultural Policy. However, ECR, the overall package does not address the beliefs that's the biggest challenge that places farming in the European Union not as to produce more food using less land, less water, less fertilizer and pesticides. Instead, it focuses on greening, proposals which will take the best line of production. I support the attempt to green the CAP but this should be done through the rural development schemes and pillar two, not through a complicated bureaucratic greening of the direct payments, which will tie up farmers in</p>	<p>Děkuji. I já chci poděkovat za tento velice dlouhý proces všem a já myslím, že asi nikdo z nás by to nechtěl znovu podstupovat a děkuji všem. A ti, kteří se zapojili do toho procesu, tak vědí, že já mám problém souhlasit s finální dohodou. Já myslím, že jsme mohli dosáhnout více. A, co je zásadní podle mě, je to, že neřešíme výzvy našeho zemědělství, a nepodporuji horizontální nařízení ani rozvoj venkova. Já si myslím, že tam bychom měli mít větší flexibilitu a více zdravého rozumu při aplikaci SZP. Nicméně EKR má za to, že ten balíček neřeší největší problém našeho zemědělství v EU a to je vyrábět více potravin za využití méně půdy, méně hnojiv, méně vody, méně pesticid. Zaměřuje se na greening, ano, a to je údajně nejlepší linie pro produkci. Já podporuji, aby tam byl nějaký tedy ten limit, ale abychom to nekomplikovali byrokraticky, nekomplikovali ty přímé platby, které v podstatě budou znamenat větší administrativu pro zemědělce. Ještě bych chtěl využít příležitosti a říci, že jsem si vyslechl Komisi na adresu delegovaných aktů. Ale já myslím, že tady nám neporozuměli. My jsme totiž řekli: Výbor AGRI, pokud tam bude nějaký pokus v podstatě odchýlit se od politické dohody, a já uznávám, i když</p>

<p>bureaucracy and red tape. Can I also take the opportunity to say that I heard what the commissioner said on delegated acts. But I think he has to take with him the message that's already been said in this House: the Agricultural Committee and the coordinators in the Agricultural Committee will not, if there is an attempt to change the political deal, and I recognize that there was a political deal that I don't agree with every part of it, but I will not tolerate you trying to change the political deal. And I hope the commissioner and the commissioner officials take away the message which is very strong here today: that we want to see the implementation as was agreed in a very deep and very finally political agreement was made and we will not tolerate anything other than that. Thank you.</p>	<p>nesouhlasím s tou politickou dohodou ve všem, tak je to politická dohoda a nebudeme tolerovat, že se budete snažit změnit tu politickou dohodu. Já doufám, že Komise a komisař to tady pochopili. Je to silný signál od nás: chceme, aby implementace proběhla tak, jak to bylo dohodnuto podle politické dohody a nebudeme tolerovat nic jiného. Děkuji.</p>
<p>John Stuart Agnew (1:09)</p> <p>In this process of CAP reform, the Commission appears to be misusing its power of the delegated act. For example, the Parliament after weeks of discussion made it clear that they agreed on headed payments for sheep in certain circumstances. The Commission had restricted this to female sheep. And I know, we, in the Agricultural Committee had a debate last year on the importance of females in agriculture. But isn't this taking things just a little bit too far? If I look around this room, I can distinguish males and females quickly, in most circumstances, but the same cannot be said about a flock of a thousand commercial sheep. When the EU inspector turns out at a farm at a moment's notice to have a look, those sheep will have to be gathered up and the inspector will have to get down on his knees and lift the tail of every single sheep, which is a dirty and smelly job, to assess the gender of the sheep. The weather won't be very nice either. Commissioner, which of you'll gang down, which is gonna volunteer to do this job?</p>	<p>V tomto procesu reformy SZP se zdá, že Komise zneužívá možnosti vydávat akty na přenesené pravomoci. Například diskuze ukázaly, že se dohodli na platby pro ovce za určitých okolností a Komise to omezila pouze na bahnice a to neznamena, že to jde příliš daleko? Já když se podívám, takže tu můžeme většinou velice rychle rozlišovat mezi ženským a mužským pohlavím. A Parlament tedy očekává, že inspektor klekne a zdvihle ocas těch ovcí a bude rozlišovat podle pohlaví. Pane komisaři, kdo bude ochoten se ujmout této práce?</p>
<p>Diane Dodds (1:25)</p> <p>President, I'm not quite sure how to follow that particular speech... However, the importance of the CAP to the farming community goes without saying but the CAP is also important to Europe food security. And this is an area where I do believe that this policy should have and could have gone much further in building a sustainable, competitive and productive sector. The principle of moving towards allowance-based payment risks money going to less productive areas and therefore risks the growth of the agri and agrifood</p>	<p>Paní předsedkyně, nejsem úplně jista, jak mám tedy následovat, ale význam SZP je samozřejmý a je také velice důležité, abychom zajistili bezpečnost dodávek potravin a já se domnívám, že tato politika mohla jít mnohem dále. Tím, že bude vytvářet udržitelný, konkurenční, produkční sektor.</p> <p>Je tedy riziko, že prostředky budou vynakládány v méně produktivních oblastech, a to ohrozí růst zemědělského sektoru. To je velice důležité pro ekonomiku v mém volebním obvodu. Musíme si</p>

<p>sector which is very very important to the economy in my constituency. The policy is also burdensome to our farmers and we need to see real clarity in the delegated and implementing acts in order to make a difference for our farmers. With less money for rural development we need to ensure that this is directed towards agriculture and the environment. And finally, madam president, the wider context to this debate is the role of the large supermarkets and the issue of a fair distribution of profit within the supply chain. until this issue is sorted out then we will always be lagging behind in the agriculture sector.</p>	<p>ujasnit, jaký je rozdíl mezi akty přenesené pravomoci a prováděcími akty pro zemědělce. Potřebujeme zajistit, aby se rozvoj venkova zaměřoval především na zemědělství a životní prostředí a také jaká je úloha velkých supermarketů a jaké je přerozdělování zisku v potravinářském řetězci.</p>
<p>Alyn Smith (1:13)</p> <p>President, thank you. I am glad about the tone of this debate, colleagues, I was worried this morning that there would be too much backslapping how well we have all done and I am glad that over the tone of the debate that well we've all worked hard certainly, we certainly have. I am glad that my colleagues share my concern of attack of this reform. There are advances and it's useful to remember that we've made major steps forward for new entrance, ending slipper farming, increased support for health farming, support for small abattoir, short supply chains, cooperation, animal health and welfare. There have been advances, especially in rural development. Almost all of them voluntary and almost all of them poorly funded. But this is not the reform it could have been. And there is too many issues that have been parked. There is a real risk that the common and the Common Agricultural Policy will be less and less common depending on the actions of the member states and local authorities, also major question marks over the proportionality of penalties and the impact of the delegated acts. So this is very very far from over. So colleagues, I will quote colleague's Nicolson's point where it took a Herculean effort to get here. This is very much not the end of the story and many of these issues will come back to haunt us because we have not been as brave as I think we needed to be. On balance I can accept the package but this is far from over.</p>	<p>Pane předsedo, děkuji vám. Ten tón příspěvků některých kolegů se mi zdá, že je odmítavý. Vzhledem k tomu, čeho jsme dosáhli a já jsem také rád, že někteří kolegové sdílí mé pochybnosti. Bylo dosaženo určitých pokroků a byly zvýšeny podpory pro malé podniky v dodavatelském řetězci, pro jatka, pro mladé zemědělce (<i>chybí přetlumočení</i>) a to není tedy reforma, jakou bychom mohli mít. Je tu příliš mnoho témat. A ta Společná zemědělská politika bude stále méně společná, bude záviset na členských státech a vnitrostátních orgánech, ale potom tu máme také celou řadu sankcí a aktiv v přenesené pravomoci. Bylo to Herkulovské úsilí a já se domnívám, že jsme nebyli dostatečně odvážní.</p>
<p>Julie Girling (1:37)</p> <p>Thank you, Mr. president. Well, I look at this reform of CAP as a missed opportunity. After several years of hard work you might describe it as running around in circles, if you prefer. We find ourselves in a position of being prefaced, which gives us less opportunity to express any</p>	<p>Děkuji, pane předsedo. Já se dívám na tuto reformu SZP jako promarněnou příležitost. Po několikaleté činnosti se dostáváme v situaci, kdy nemáme možnost vyjádřit žádná přání. Změnil se posun směrem k trhu. Intervence pokračují. Do mléka, hovězího masa, pokračují i cukerné kvóty</p>

<p>desire for any meaningful change. The direction of the last set of reforms has been reversed. Moves towards a more market-focused approach have been reversed. Wine quotas continue to 2030; will they ever end? Intervention continues for milk, beef and wheat. The sugar quota has been continued. The balance of spending between the member states has been lightly tinkered with, not fundamentally changed as it should be. Many member states look West and see forty per cent of the EU budget unfairly divided and unfairly distributed. The ability to move money from pillar two to pillar one insisted upon by colleagues in this Parliament threatens to contribute further to the complete undermining of any attempt to create a level playing field. Something which I believe is vital to a single market and agricultural produce. And we seem to be moving away from it. Finally, I want to mention greening. Member states are currently making expensive administrative changes to accommodate greening proposals that I predict will have no beneficiary effect on the environment at all. Nothing has been agreed that will help farmers to farm more sustainably and help to protect the environment. In five years' time we'll be hanging our heads in shame, listening to demands from citizens for complete change.</p>	<p>a nedošlo k žádným zásadním změnám, jaké by byly zapotřebí. Mnohé členské státy sledují, že 40 % není spravedlivě přerozdělováno. Dále přesuny do pilíře I, to ohrožuje, že to povede k dalšímu podkopávání rovných podmínek. Něco, co pokládám za důležité pro Jednotnou zemědělskou politiku, od které se vzdalujeme. A potom greening. Členské státy budou muset učinit nákladná administrativní prostředí na ozelenění, a to nebude mít žádný efekt na životní prostředí. Nebylo dohodnuto nic, co by bylo udržitelné a nebude to ve prospěch občanů.</p>
<p>Seán Kelly (1:01)</p> <p>I was there when commissioner outlined his proposals for CAP. Nothing by and large. We have obviously compromises. He's got obviously some of the more important issues that he outlined that particular day. Particularly in the more equitable distribution in the single farm payment. Greening that you pointed out was so important for citizens to buy into the necessity for CAP and also provisions for young farmers. So I look forward to those being implemented in a fair and equitable manner. I would also point out that it's very important as well that rural development programs, particularly for countries who may be in difficulty because of their financial situation, that maybe innovating instruments might be used so they can maximize that opportunity. And finally, with quotas going for milk 2015, I think they should be a tipping off of the super levy. After all, you can't tell cows to stop milking in March and to start on 1 April. So a particular approach would be helpful.</p>	<p>Byl bych rád, kdyby pan komisař vysvětlil tento návrh SZP, protože chceme zajistit zejména rovnovážnější alokaci přímých plateb a také opatření pro mladé zemědělce. Doufám, že budou spravedlivě a vyváženě implementovány. Dále je velice důležité, abychom zajistili program rozvoje venkova, zejména pro ty země, které se dostaly do potíží by mohly maximálně využít této příležitosti. A potom mléčné kvóty. 2015, myslím, by měly být převedeny v poplatek. Takže jasnější přístup by byl užitečný.</p>
<p>Andrew Henry William Brons (0:55)</p> <p>Agriculture is unlike any other industry because</p>	<p>Zemědělství je na rozdíl od jiných sektorů závisí</p>

<p>of the inelasticity of its demand and of its supply. That makes public sector support absolutely indispensable. But in my view that support ought to be member state support, not EU support. The UK receives a smaller share of the CAP of any member state. The EU's embrace of neoliberalism opens the door to trade agreements that force Europe's farmers to face dangerous competition. That same philosophy allows farmers to be treated by supermarkets as though they were their own outworkers. The multitude of farmers face a tyranny of few buyers. A classic example of what the economist call the oligopsony. We've been warned of the renationalization of the agricultural policy. If only that were the case.</p> <p>We need abolition of the CAP and not its reform. Thank you.</p>	<p>na poptávce a nabídce. To znamená, že veřejná podpora je nezbytná. A podpora členských států není vždy podpora EU. Spojené království vždy dostávalo méně než ostatní členské státy. A tady se otevírají dvířka pro obchodní dohody. Stejná filozofie umožňuje, aby k zemědělcům takto přistupovaly i supermarkety. Velký počet zemědělců tím trpí. A já jsem pro regionalizaci politiky. My potřebujeme zrušení, a ne reformu SZP.</p>
--	--

Přepis – další zasedání EP

Náhrady a pomoc cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letu

<p>Jacqueline Foster (2:58)</p> <p>Well, thank you very much, president. I believe that the initial regulation brought a number of benefits for our passengers across Europe and raised standards of service in many of these areas. However, quite rightly has been mentioned, following the Icelandic cloud incident and the ECJ ruling it was quite right that we looked at this legislation again to see if we could redress that balance. I would like to pay tribute to Georges Bach, our rapporteur, who has worked tirelessly to find a way forward and I am sure after this he will be taking a welcome holiday. But regrettably, we are in a position where some of the areas have been changed from the Commission proposal, which could lead to some unintended consequences for passengers. I believe possibly reducing choice, pushing up prices and damaging the competitiveness of our regional carriers. There are clearly benefits and we fully support some of the changes of 90 minute grace of changes on tickets. And making sure that the websites of airlines are clear and concise before people press the pay button. We fought hard in this parliament to raise the profile and support our regional airports, which benefit local communities, generate economic growth and create jobs throughout the supply chain. But there are parts of this report, if adopted, that we</p>	<p>Děkuji, pane předsedo. Jakožto původní stínová zpravodajka za EDP pro legislativu pro rok 2004 tak si myslím, že to původní nařízení mělo hodně výhod pro cestující v Evropě a i tady v řadě oblastí poskytovalo velké služby. Ale jak správně jsme slyšeli po tom sopečném prachu z Islandu a po judikatuře Evropského soudního dvora, tak je třeba novelizovat tuto legislativu a nastolit lepší rovnováhu. Chci poděkovat našemu zpravodaji Bachovi, který neúnavně se snažil nalézt řešení a já doufám, že si za to zaslouží odpočinek. Bohužel ale v některých oblastech došlo ke změně návrhu Komise, což by mohlo vést k některým nekýženým důsledkům pro cestující a možná se sníží možnost volby, i to bude velký tlak na ceny našich regionálních aerolinek a jsou zde určité jasné výhody, které podporujeme. Třeba těch 90 minut. A je třeba i zajistit, aby webovské stránky aerolinek byly jasné, stručné pro cestující. A i my zde v parlamentu chceme podporovat regionální letiště, protože to je ku prospěchu lokálních podniků, vytváří to pracovní místa. Ale jsou zde určité části zprávy, které pokud budou přijaty, tak zde vzniknou určité obavy. A potom, zdá se nám, že zde, možná že nakonec dojde spíše k tomu, že lety se budou více rušit pro cestující než naopak. A potom pak i bude problém tedy, těmi lety tedy z těch původních letišť a s návaznými lety. A</p>
--	--

<p>have concerns about. They are: reducing the trigger points from five to three, which may seem as a benefit for the consumer, but perhaps could see many more cancellations and that would be regrettable. The increase in the compensation levels, certainly at the lower level does not very quite often reflect the cost of the very cheap tickets sometimes people can get and I would like to see a more actual cost there depending on what somebody paid for the ticket. Nevertheless, I am hopeful that a number of these issues can be sorted out. I would just like to finally say that I tabled a number of amendments regarding Gibraltar. It must be extended to the same rights as any other country in the European Union. I am finishing, chairman. And I do hope that the committee, not just the committee, will support them. Thank you very much.</p>	<p>potom zvýšení míry kompenzace, tedy toho dolního limitu, tak určitě to asi bude mít dopady na náklady a já bych radši, aby spíše to se odvíjelo od té původní ceny té letenky a ne protože některé ty letenky jsou extrémně levné. Závěrem bych řekla, že já jsem předložila celou řadu pozměňovacích návrhů k Gibraltar a to bylo v původním nařízení [...] a je to tedy část britského území a součást EU, a je tudíž třeba, aby tam se aplikovala stejná práva jako práva v jiných státech EU. Teď končím a doufám, že členové, teda pléno, to podpoří. Děkuji.</p>
<p>Diane Dodds (1:37)</p> <p>Thank you, Mr. president. And I appreciate you are giving me the opportunity to speak. Mr. president, as an MEP representing Northern Ireland, which lies at the very periphery of Europe, I am all too aware of the risks and the obstacles that the residents of my own country face: the results of long delays and cancellations. And therefore I welcome this debate on how to best protect them. [...] This is positive. We must, however, recognize the opportunities the air industry brings in regional economies and it is vital that when passengers are protected airlines are not placed under enormous financial pressures with legislation. Thank you.</p>	<p>Děkuji. Děkuji, pane předsedo. Já jsem ráda, že jste mi dal příležitost pohovořit. Pane předsedo, jakožto poslankyně zastupující Severní Irsko, což je země ležící na periferii Evropy a kde jsou překážky pro občany v důsledku dlouhých zpoždění a rušení letů, tak proto vítám tuto rozpravu o tom, jak lépe je chránit. [...] To je velice pozitivní. Je třeba i uznat, že zde letecký průmysl má velké příležitosti pro růst a pracovní místa v regionálních ekonomikách, a proto je zcela zásadní, aby cestující byli chráněni, ale aby i letecké společnosti nebyly pod nepřiměřeným finančním tlakem z důvodu tohoto předpisu, proto je třeba zajistit správnou rovnováhu, i proto, aby mohli investovat do businessu. Děkuji.</p>
<p>Julie Girling (1:11)</p> <p>Thank you, Mr. president. I would like to thank our rapporteur for his difficult balancing act. I think he's done a great job. What I have to criticize is the failure of the transport committee to pass the amendments on Gibraltar. I want to add my voice to those today who have been objecting discrimination, the people of Gibraltar deserve more fully EU and we are here to deliver it. [...]</p>	<p>Děkuji, pane předsedo, já chci poděkovat zpravodaji za to, jak se snažil nalézt rovnováhu, tzn. chránit cestující a zároveň zachovat i ekonomiku, tedy ekonomické aspekty leteckých společností. To je vynikající. Ale musím kritizovat, že se nepodařilo ve Výboru drah odsouhlasit návrhy k Gibraltar. A já bych se chtěla přidat k těm, kteří dnes se vyslovili proti této hanebné diskriminaci, protože lidé na Gibraltar si zaslouží to, co zbytek v EU. [...]</p>
<p>Jim Higgins (1:40)</p> <p>Thank you, Mr. president. And like the previous speakers, I would like to congratulate my friend and colleague George Bach on the excellent work he has done on this report. Passengers have difficulty, first of all, in enforcing their rights, but the air carriers are in breach of the legislation.</p>	<p>Děkuji, pane předsedo. Jako předchozí řečníci, i já bych chtěl poblahopřát kolegovi a příteli za skvěle odvedenou práci. Cestující mají problém s uplatňováním svých práv u leteckých společností a navíc si ani neuvědomují, jaká práva mají, protože letecké společnosti dost informací</p>

<p>And on many occasions passengers are not even aware of their rights as airlines are not providing the information needed. I welcome therefore, Mr. President, the clarity this report brings. [...] Thank you, president.</p>	<p>neposkytují. A já vítám jasnost a transparentnost, kterou přináší tato zpráva. [...] Děkuji vám.</p>
--	---

Zavedení provozních omezení ke snížení hluku na letištích Unie v rámci vyváženého přístupu (rozprava)

<p>Jacqueline Foster (2:00)</p> <p>Thank you, president. A huge thanks to our rapporteur, Mr. Leichtfried, he has done a terrific job. We did have concerns regarding the way this report was going and I am very pleased to say that all of these concerns have been addressed. Common sense has prevailed and subsidiarity has been respected. So the progress during the negotiations has been considerable and as a result we in the ECR are very happy to support this regulation. And we'd also like to thank our other colleagues, our other shadow rapporteurs for their part in this. So, thank you again, Mr. Leichtfried.</p>	<p>Děkuji Vám, pane předsedo. Já bych chtěl poděkovat našemu panu zpravodaji, panu Leichtfriedovi, který provedl vynikající práci. My jsme měli určité výhrady k tomu, jak tato zpráva na začátku vypadala. Jsem velmi ráda, že teď mohu říci, že všechny tyto obavy byly odstraněny. Zvítězil zdravý rozum a subsidiarita byla dodržena. Pokrok v jednáních byl značný, a v důsledku toho my v ECR teď můžeme toto nařízení podpořit. A děkujeme ještě všem ostatním, stínovým zpravodajům a panu zpravodajovi Leichtfriedovi. Děkuji.</p>
--	---

Svoboda tisku a sdělovacích prostředků ve světě – výroční zpráva o stavu lidských práv a demokracie

<p>Catherine Ashton (10:33)</p> <p>Thank you very much, madam president. Honorable members, I said many times when I've been in this House that I believe that human rights should be the silver thread that runs through all the statements and actions of the European Union. I believe over the last twelve months, thanks in no small part to Sylvia Slamberdenis who is sitting beside me and external action service team run by Mariaki, that we've made significant reform in our approach, our initiative, and our actions on human rights. I believe it made significant progress in these areas. I want to highlight a few things. [...] Under your guidance and my mandate I want to pay tribute to his energy, his commitment, his determination [...] I want to thank him most warmly and look forward to many many more achievements in the future. [...] I believe that strong support of civil society is fundamental to the work of the European Union, safeguarding freedom from association and peace of assembly has to stay at the top of our agenda. [...] With the help and support of the work of our delegations we will continue to try and ensure civil society is</p>	<p>Děkuji, paní předsedkyně. Vážení poslanci, mnohokrát když jsem byla v tomto parlamentu jsem říkala, že si myslím, že lidská práva by měla být takovou stříbrnou nití, červenou linií, která se táhne veškerými kroky v Evropské unii. Myslím si, že v posledních dvanácti měsících se toho neudělalo málo. Kolega, který sedí vedle mě, a také vnější služby a celý tým odvedl velkou práci a dosáhli jsme velkých reforem v našem přístupu, v našich iniciativách a v tom, co jsme udělali v otázce lidských práv. Myslím si, že jsme dosáhli významného pokroku ve všech těchto oblastech. Ráda bych pár věcí vyzdvihla. Pod vaším vedením a mým mandátem bych ráda uctila jeho závazek, jeho angažovanost, jeho odhodlání [...] Chtěla bych mu poděkovat velice vřele a budu se těšit na mnoho dalších věcí, kterých dosáhne v budoucnu. [...] Myslím, že zajištění práce občanské společnosti je zásadní pro práci v Evropské unii. Myslím si, že zajištění svobody a svobody shromažďování musí zůstat prioritním bodem naší agendy. [...] A s podporou i naší delegace budeme i nadále pokračovat a budeme se snažit zajistit to, aby občanská</p>
--	---

<p>given the space it needs and that governance – old, new, transitional or permanent – understands this is fundamental to the perception of them and fundamental to the kind of society they wish to create. Honorable members, NGOs and civil society make government and politicians uncomfortable. Exactly. It's what they are supposed to do.</p> <p>[...] I am extremely grateful again to the Human Rights Committee and the Parliament for your valuable input. I want to very much welcome too the Adrichiana Report. I trust that many of the recommendations will be reflected in the file version of the guidelines which should be adopted by the Foreign Affairs Council this month on 24 June. [...] I've also been extremely worried about discrimination in some countries based on sexual orientation or gender identity. As you know, we've contributed to the multilateral efforts, especially in the UN as well as at regional and bilateral level. [...] I thank this House for your input. I am so grateful for the Parliament's strong support and if I could single out Michael Cashman I would do so for his tireless efforts. [...] Honorable members, in this House we know that no society can function well, no economy do as well as it should without the input of the rich talent and ability of half of its population – women and girls. [...] But let me say to honorable members: this was not easy. [...] It was the tireless work of our EU delegations that was largely responsible for the defeat of those attempts. I am so grateful for the Parliament's strong support in this area. I must mention too the focus on press and media in the report of madam Šárka and welcome it very very much. The increased violence against journalists, restrictions on press freedom in many countries, including our neighbors, must be challenged. We condemn attacks on journalists and bloggers... [...] Honorable members, we continue too with our campaign against death penalty. I congratulate all those involved in the extensive lobbying which played a pivotal role in the success of the UN General Assembly 67 Resolution. It was adopted with an unprecedented 111 votes in favor and a record 91 sponsors. And we should rightly take some of the credit for that. [...] And we will continue to push and press for universal abolition. [...] Honorable members, new challenges are existing challenges.</p>	<p>společnost dostala prostor, který potřebuje, aby všechny vlády pochopily, že toto je zásadní otázka pro společnost, kterou chtějí vytvářet. Nevládní organizace a v občanské společnosti mohou věci změnit, mohou potlačit, posunout hranice. [...] Jsem opět velice vděčna Výboru pro lidská práva a Parlamentu za důležitý příspěvek k tomuto. Chtěla bych také přivítat zprávu paní Adrichiani. Je tam spousta doporučení, která budou odrážet tyto hlavní směry, které budou schváleny Výborem pro zahraniční záležitosti tento měsíc 24. června. [...] Také mi leží na srdci otázka diskriminace v některých zemích, která je založena na sexuální orientaci. Jak víte, tak jsme přispěli hlavně naším úsilím, hlavně na regionální a bilaterální úrovni. [...] Chtěla bych poděkovat vám všem za tento příspěvek, panu Cashmanovi, také chci poděkovat za trvalé úsilí. [...] Vážení poslanci, v tomto Parlamentu víme, že žádná společnost nemůže fungovat dobře, žádná ekonomie nemůže fungovat dobře bez příspěvku bohatých, talentovaných a poloviny obyvatel, což jsou dívky a ženy. [...] Ale dovolte mi, abych řekla váženým poslancům, že toto nebylo jednoduché. [...] A bylo to právě neutuchající úsilí delegace EU, které vedlo k tomu, že toto bylo prolomeno. Jsem velice vděčna za silnou podporu Parlamentu na tomto poli. A musím se ještě zmínit, když hovoříme o svobodě tisku, velice vítám i příspěvky kolegů, jsou tu tedy násilí proti novinářům, ke kterému dochází v mnoha zemích, včetně našich sousedních zemí. Toto musíme odsoudit... [...] Dále pokračujeme v kampaních proti trestu smrti. Chtěla bych pogratulovat všem těm, kteří jsou do ní zaangażováni do lobbistické práce, všem těm, kteří hrají klíčovou roli co se týče 67. valného shromáždění. Bylo to schváleno 120 hlasy pro a měli bychom právem si připsat určitou zásluhu za toto. [...] A i nadále budeme vynakládat tlak a budeme se snažit toto odstranit. [...] Vážení poslanci, jsou tady před námi nové výzvy, budoucí výzvy.</p>
--	---